ព្រះ
ត្រៃបិដកចាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន តេរសមភាគ
១០៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
ព.ស ២៥១២

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកស្កានេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានវៀបចំធ្វើទៅឡើងដោយ គេហទំព័រ៥000ឆ្នាំ បូជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សៀវភៅគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចណៃ ។

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

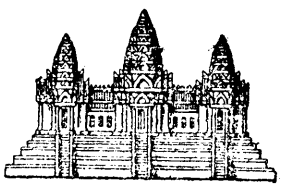
ថតស្កានដោយ
ភ្នួនប្រុស ម៉ាន់ សាវ៉ែត

www.5000-years.org

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងក្រៃលែងអំពីៈ

- ឧបាសិកា កាំង ហ៊ួចណៃ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ដុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សន ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សាទៀង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ុវត្ថានា និងឧបាសិកា ឃុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.ទ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនំ ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ផែង យឿន (កូរ៉ែ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភៈ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់
  ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានធីរាជ, ចាន់ណា សុធានធិរោធ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង ឃូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉ែ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ឡូត សេរីសំភ ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ស៊ែ សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.ទ.អ)

ព្រះ
ត្រៃបិដកភាសាបាលី
និង
សេចក្តីប្រៀបធៀបភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន តេរសមភាគ
១០៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

៣.ស. ២៥១២

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តង់ស្មារតីស្វែងព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានស្វែងរកចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete collection of "TRIPITAKA" to the Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិកជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំងមនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏ត្រូវរន្ធត់រាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តីទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើយោរយៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ ខិតខំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និងប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តឫក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiya Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗りこえ、瞋りを離れ、怨みを怨し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年７月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表　無着　成恭　　世話人　松永　然道　　有馬　実成
事務局長　　篠原　鋭一　　　　伊藤　佳通　　渡井　奎一
　　　　杉谷　義純　　茂田　真澄
　　　　前田　利勝　　中島　教之
　　　　永　　六輔

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE
Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku
Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara
Management Team:
Rev. Zendo Matunage Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Yoshizumi Sugiya Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ភាគ៤

១០៦

ព.ស. ២៥១២

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស តេរសមោ ភាគោ

សញ្ញោជនទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(១) យោ សញ្ញោជនំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច យោ សញ្ញោជនោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(៣) សញ្ញោជនំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សញ្ញោជនំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច យោ សញ្ញោជនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សញ្ញោជនំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនោ អកុសលោ ច យោ សញ្ញោជនោ អកុសលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ឥរេសមភាគ

សញ្ញោជនទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(១) នោសញ្ញោជនកុសលធម៌ (កុសលធម៌មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ) អាស្រ័យ នូវនោសញ្ញោជនកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារៈតែ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣) សញ្ញោជនអកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នោសញ្ញោជនអកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ សញ្ញោជនអកុសលធម៌ក្តី នោសញ្ញោជនអកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔) ហោតុយា ន។ អារម្មណោ ន។ អធិបតិ-
យោ ន។ អវិគតេ ន។ ។

(๕) នហោតុយា តីណិ នអធិបតិយា ន។ ន-
វិប្បយុត្តេ ន។ ។

សហជាតញ្ចេបិ ។ បេ ។ សម្បយុត្តញ្ចេវ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្ថារេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

(๖) សញ្ញោជនោ អកុសលោ ធម្មោ សញ្ញោជនស្ស
អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๗) ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ ន។ អធិបតិ-
យោ ន។ អវិគតេ ន។ ។

(๘) នហោតុយា ន។ នអារម្មណោ ន។ ។

(๙) ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

(๑๐) នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ន។ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណេតព្វំ ។

(๘) ក្នុងអហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๙) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ច-វារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๖) សញ្ញោជនអកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញោជនអកុសលធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ។

(๗) ក្នុងអហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๘) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๙) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๐) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលបណ្ឌិតចាប់ហើយ យ៉ាងណា (សញ្ញោជនទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីចាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๑) នោ សញ្ញោជនំ អញ្ញាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នោសញ្ញោជនោ អញ្ញាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๒) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវេបិ បញ្ញាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

สญฺโญชนิยทุกกุสลตฺติกํ

បដិច្ចវារោ

(๑๓) សញ្ញោជនិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសញ្ញោជនិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អសញ្ញោជនិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๔) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ ។

យថា ចូឡន្តរទុកេ លោកិយលោកុត្តរទុកកមនំ ឯវំ ឥមម្បិ ញាតព្ពំ ។ សហជាតវេបិ បញ្ញាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិប្ចវារ:

(๑๑) នោសញ្ញោជនអព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវនោសញ្ញោជន-
អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារ: ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ។
ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី ក្នុងបញ្ហាវារ:ក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារ:តែ ๑ ។

ចប់ សញ្ញោជនទុកកុសលត្តិក: ។

សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិក:

បដិប្ចវារ:

(๑๓) សញ្ញោជនិយកុសលធម៌ (កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍
ដល់សញ្ញោជន:) អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនិយកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អសញ្ញោជនិយកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវអ-
សញ្ញោជនិយកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារ: ๒ ។

ដំណើរនៃលោកិយលោកុត្តរទុក: ក្នុងចូឡន្តរទុក: យ៉ាងណា
សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិក:នេះ បណ្ឌិតគប្បីដឹង យ៉ាងនោះដែរ ។
សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផង ចុះ ។

បដិច្ចវារេ

(๑๕) សញ្ញោជនិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោ-
ជនិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
(๑๖) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារេ

(๑๗) សញ្ញោជនិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ អសញ្ញោជនិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អសញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា អសញ្ញោជនិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា អសញ្ញោជនិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ច អសញ្ញោជនិយោ
អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សញ្ញោជនិយំ អព្យាកតញ្ច អសញ្ញោជនិយំ អព្យា-
កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

បដិប្ចវារៈ

[๑๕] សញ្ញោជនិយអកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនិយ-
អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

[๑๖] កុន្នហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ๑ កុន្នអារម្មណប្បច្ចយ មាន
វារៈ๑ កុន្នអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ๑ ។

កុន្នសហជាតវារៈក្តី កុន្នបញ្ហាវារៈក្តី កុន្នបច្ចយទាំងអស់ មានវារៈតែ๑ ។

បដិប្ចវារៈ

[๑๗] សញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនិយ-
អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អសញ្ញោជនិយអ-
ព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវអសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ចយ សញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវអសញ្ញោជ-
និយអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ សញ្ញោជនិយ-
អព្យាកតធម៌ក្តី អសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអសញ្ញោ-
ជនិយអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ សញ្ញោជនិយ-
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ផង នូវអសញ្ញោ-
ជនិយអព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๑๘) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អធិបតិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

ចិត្តុប្បាទក្ខណេ លោភសហគតលោភុត្តរចិត្តសមង្គិ សមាបជ្ជតិ ។ បេ ។ សមុច្ឆេទតោ វិត្តារេតព្ពា ។

បច្ចយវារោ

(๑๙) សញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សញ្ញោជនិយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ អសញ្ញោជនិយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๒๐) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា ចត្តារិ អវិគតេ សត្ត ។

(๒๑) សញ្ញោជនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សញ្ញោជនិយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកៈ

[๑๘] កុសលោហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ កុសលោអារម្មណប្បច្ចយា មានវារៈ ๒ កុសលោអធិបតិប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ កុសលោអនន្តរប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ ។បេ។ សមនន្តរប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ ។បេ។ សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកៈ ដូចគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកៈ កុសលទុកៈ ក្នុងចូឡន្តរទុកៈដែរ ឯសហជាតវារៈក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[๑๙] សញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ចយ ។ អសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។

[๖๐] កុសលោហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ๔ កុសលោអារម្មណប្បច្ចយា មានវារៈ ๓ កុសលោអធិបតិប្បច្ចយា មានវារៈ ๔ កុសលោអនន្តរប្បច្ចយា មានវារៈ ๗ ។

[๖๑] សញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញោជនិយអព្យាកតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ចយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ចយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ចយ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ចយ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(๒๒) ឧភោតុយា សត្តិ ឧអារម្មណោ សត្តិ ។

(๒๓) ភោតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណោ ចត្តារិ ។

(๒๔) ឧភោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ គណិតំ ឯវំ គណេតព្ពំ ។

សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๒๕) សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ កុសលោ ឧភោ ខន្ធា
ភោតុប្បច្ចយា ។

(๒๖) ភោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិគ-
តេ ឯកំ ។

សហជាតេ ភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សត្ត ឯកំ ។

(๖๒) កុដ្ឋនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ កុដ្ឋនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ។

(๖๓) កុដ្ឋនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๔) កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កុដ្ឋកុសលត្តិកៈ ដែលលោកចាប់ហើយ យ៉ាងណា ជម្រះនេះ បណ្ឌិត ត្រូវចាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

សញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๖๕) សញ្ញោជនវិប្បយុត្តកុសលធម៌ (កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ) អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនវិប្បយុត្តកុសលធម៌ (កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ) ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๖) កុដ្ឋហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

កុដ្ឋបច្ច័យទាំងអស់ កុដ្ឋសហជាតវារៈក្តី កុដ្ឋបញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិប្បស្សទ្ធវារៈ

(๒๗) សញ្ញោជនសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អកុសលោ ឯកក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ មោតុប្បច្ចយា ។

(๒๘) សញ្ញោជនសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អកុសលោ ឯកក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

(๒๙) មោតុយា តីណិ អារម្មណេ បញ្ច អធិបតិយា ឆកំ អវិគតេ បញ្ច ។

(๓๐) សញ្ញោជនសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អកុសលោ ឯកក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ឯមោតុប្បច្ចយា វិចិកិច្ឆាសហគតេ ១ន្ធេ បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោមោ ។

(๓๑) ឯមោតុយា ទ្វេ ឯអធិបតិយា បញ្ច ឧបេវរាគេ បញ្ច ។ បេ ។ ឯកម្បេ តីណិ ។ បេ ។ ឯវិប្បយុត្តេ បញ្ច ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๗) សញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ (អកុសលធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ) អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ (អកុសលធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ) ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๘) សញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๒๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

(๓๐) សញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ។

(๓๑) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។បេ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ។

បញ្ហាវារោ

(๓๒) សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ សញ្ញោជនសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๓๓) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ នវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ សញ្ញោជនសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អធិបតិយា ឯកំ អនន្តរេ នវ ។បេ។ សហជាតេ បញ្ច ។បេ។ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ ។បេ។ បក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច ។

បដិច្ចវារោ

(๓๔) សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ អញ្ញាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អញ្ញាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๓๕) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សត្ត ឯកំ ។

បញ្ហាវារៈ

(๓๒) សញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញោជនវិប្បយុត្តអកុសលធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ សញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញោជនសម្បយុត្តអកុសលធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។បេ។ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។បេ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។បេ។ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๔) សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវសញ្ញោជនវិប្បយុត្តអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ១ ។

ចប់ សញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

สญฺเญาชนิสญฺเญาชนิยทุกกุสลตฺติกំ

បដិច្ចវារោ

(๓๖) สญฺเญาชนิยาเญฺว ขนฺธสญฺเญาชนំ กุสลំ ธมฺมំ បដិច្ច สญฺเญาชนิยោ ขนฺธสญฺเญาชោ กุสลោ ธម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ฯ

(๓๗) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ฯ

សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ฯ

បដិច្ចវារោ

(๓๘) สญฺเญาชนาเญฺว สญฺเญาชนิยาเญฺว អកุสลំ ธมฺมំ បដិច្ច สญฺเญาชនោ ខនฺธោ สญฺเญาชนิยោ ច អកុสลោ ธម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណิ ฯ

(๓๙) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិប-តិយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ฯ

(๔๐) ទ្វេហេតុយា តីណិ ទ្វេអធិបតិយា ទ្វេ ទ-បុរេជាតេ ទ្វេ ទបច្ឆាជាតេ ទ្វេ ទអាសេវនេ ទ្វេ ទ-កម្មេ តីណិ ទវិបាកេ ទ្វេ ទវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ฯ

สเหตุชนสเหตุชนิยทุกกุสลติกะ

ปฏิจฺจวาร:

(๓๖) กุสลธมฺมา สเหตุกา เหตุยา:ปิ น เหตู น เหตุยา:ปิ อเหตุกสฺส กุสลธมฺมสฺส สเหตุกา เหตุยา:ปิ น เหตู น เหตุยา:ปิ เหตุปจฺจยา ฯ

(๓๗) เหตุปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อารมฺมณปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อาเสวนปจฺจเย นวก:ติกา ๑ กมฺมปจฺจเย นวก:ติกา ๑ วิปากปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อาหารปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อินฺทฺริยปจฺจเย นวก:ติกา ๑ ฌานปจฺจเย นวก:ติกา ๑ มคฺคปจฺจเย นวก:ติกา ๑ สมฺปยุตฺตปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อตฺถิยา นวก:ติกา ๑ นตฺถิยา นวก:ติกา ๑ วิคเต นวก:ติกา ๑ อวิคเต นวก:ติกา ๑ ฯ

ปฏิโลมวาร:

(๓๘) อเหตุกา สเหตุกา:ปิ น เหตู น เหตุยา:ปิ อเหตุกสฺส กุสลธมฺมสฺส สเหตุกา เหตุยา:ปิ น เหตู น เหตุยา:ปิ เหตุปจฺจยา ฯ

(๓๙) เหตุปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อารมฺมณปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อธิปติปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อนนฺตรปจฺจเย นวก:ติกา ๑ สมนนฺตรปจฺจเย นวก:ติกา ๑ สหชาตปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อญฺญมญฺญปจฺจเย นวก:ติกา ๑ นิสฺสยปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อุปนิสฺสยปจฺจเย นวก:ติกา ๑ ปุเรชาตปจฺจเย นวก:ติกา ๑ ปจฺฉาชาตปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อาเสวนปจฺจเย นวก:ติกา ๑ กมฺมปจฺจเย นวก:ติกา ๑ วิปากปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อาหารปจฺจเย นวก:ติกา ๑ อินฺทฺริยปจฺจเย นวก:ติกา ๑ ฌานปจฺจเย นวก:ติกา ๑ มคฺคปจฺจเย นวก:ติกา ๑ สมฺปยุตฺตปจฺจเย นวก:ติกา ๑ วิปฺปยุตฺตปจฺจเย นวก:ติกา ๑ ฯ

សហជាតវារេបិ សម្បយុត្តវារេបិ បដិច្ចវារ-
សទិសា ។

បញ្ហាវារោ

(๔๑) សញ្ញោជនោ ចេវ សញ្ញោជនិយោ ច អកុ-
សលោ ធម្មោ សញ្ញោជនស្ស ចេវ សញ្ញោជនិយស្ស ច
អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុ បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๔๒) ហេតុ យា តីណិ អារម្មណេ ន អធិប-
តិយា ន អវិគតេ ន ។

(๔๓) ន ហេតុ យា ន ន អារម្មណេ ន ។

(๔๔) ហេតុ បច្ចយា ន អារម្មណេ តីណិ ។

(๔๕) ន ហេតុ បច្ចយា អារម្មណេ ន ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមបច្ចនីយម្បិ
បច្ចនីយានុលោមម្បិ គណិតំ វា កលាបំ ។

បដិច្ចវារោ

(๔๖) សញ្ញោជនិយេ ធម្មេ ន ចេ ន សញ្ញោជនំ អញ្ញ-
គតំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនិយោ ចេវ ន ច ន សញ្ញោ-
ជនោ អញ្ញគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ បច្ចយា ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារៈ

(๘๑) *អកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាសញ្ញោជនិយៈផង ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាសញ្ញោជនិយៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។*

(๘๒) *ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។*

(๘๓) *ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។*

(๘๔) *ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។*

(๘๕) *ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។*

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី របស់បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកចប់ហើយ យ៉ាងណា បទនេះ បណ្ឌិត គប្បីកាប់ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๘๖) *អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញោជនិយៈផង ជានោសញ្ញោជនៈផង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញោជនិយៈផង ជានោសញ្ញោជនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។*

សញ្ញោជនសញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๗) ហោតុយោ ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិគ-តេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សត្តក្ខ ឯកំ ។

សញ្ញោជនសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សញ្ញោជនសញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិប្បវិរោ

(๔๘) សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនោចេវ សញ្ញោជន-សម្បយុត្តោច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-ប្បច្ចយា តីណិ ។

(๔๙) សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោច សញ្ញោជនំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនសម្បយុត្តោចេវ-នោច សញ្ញោជនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๕๐) ហោតុយោ ឆវ អារម្មណោ ឆវ អធិបតិ-យា ឆវ អវិគតេ ឆវ ។

(๕๑) ឆហោតុយោ តីណិ ឆអធិបតិយា ឆវ ឆបុរេជាតេ ឆវ ឆបច្ឆាជាតេ ឆវ ឆអាសេវនេ ឆវ ឆកម្មេ តីណិ ឆវិបាកេ ឆវ ឆវិប្បយុត្តេ ឆវ ។

(๘๗) កុដ្ឋិតហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋិតអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋិតអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ។

កុដ្ឋិតប្បច្ចយទាំងអស់ កុដ្ឋិតសហជាតវារៈក្តី កុដ្ឋិតបញ្ហាវារៈក្តី

មានវារៈតែ ๑ ។

ចប់ សញ្ញោជនសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

សញ្ញោជនសញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๘๘) អកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាសញ្ញោជនសម្បយុត្តផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាសញ្ញោជនសម្បយុត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។

(๘๙) អកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនសម្បយុត្តផង ជានោសញ្ញោជនៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនសម្បយុត្តផង ជានោសញ្ញោជនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๙๐) កុដ្ឋិតហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិតអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិតអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិតអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

(๙๑) កុដ្ឋិនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ កុដ្ឋិនអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិនបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិនបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិនអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ កុដ្ឋិនវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

សហេវ ឯកាវជ្ជនេ សហ ឯកាវជ្ជនេ បដិច្ច-
វារេន ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ ។

បញ្ហាវារោ

[៥២] សញ្ញោ ឯកោ ខន្ធោ សញ្ញោ ឯកស្ស សម្បយុត្តធម្មស្ស
អកុសលោ ឯកស្ស សញ្ញោ ឯកស្ស សញ្ញោ ឯក-
ស្ស សម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ឯកស្ស ហេតុយា
យេន បច្ចយោ ។

[៥៣] ហេតុយោ តីណិ អារម្មណោ ឯ អធិប-
តិយា ឯ អវិគតេ ឯ ។

[៥៤] ឯហេតុយា ឯ ឯអារម្មណោ ឯ ឯអ-
ធិបតិយា ឯ ។

[៥៥] ហេតុប្បច្ចយា ឯអារម្មណោ តីណិ ។

[៥៦] ឯហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ គណិតំ ឯវំ គណេតព្ពំ ។

សញ្ញោ ឯនសញ្ញោ ឯនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥៦] អកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាសញ្ញោជនសម្បយុត្តផង ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាសញ្ញោជនសម្បយុត្តផង ដោយហេតុប្បច្ចយៈ ។

[៥៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ យ៉ាងណា បទនេះ បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ សញ្ញោជនសញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตสญฺเจตนิยทุกกุสลาทิกถา ๑

ปกิณฺณกาทิ

[๘๗] สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตํ สญฺเจตนิยํ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตา สญฺเจตนิยา กุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตํ อสญฺเจตนิยं กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตา อสญฺเจตนิยา กุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

[๘๘] เหตุยา ทฺเว อารมฺมเณ ทฺเว อวิคเต ทฺเว ฯ

ยถา ปจฺจนียนเย เอวเมวิเย เอวเมว

ทุกสทิสา สมานาตฺถาเยว ปญฺหาเยว

เสยฺยถีทํ ฉกฺกเมว ฯ

[๘๙] สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตา สญฺเจตนิยา กุสลา ขนฺธา อกุสลา ขนฺธา สญฺเจตนาวิปฺปยุตฺตสฺส สญฺเจตนิยสฺส อกุสลสฺส ขนฺธสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ

សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនីយទុកកុសលត្តិក:

បដិប្ចវារ:

(๕๗) កុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និង៎ជាសញ្ញោជនីយ: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និង៎ជាសញ្ញោជនីយ: ទើបកើតឡើង៎ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និង៎ជាអសញ្ញោជនីយ: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និង៎ជាអសញ្ញោជនីយ: ទើបកើតឡើង៎ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๘) ក្នុង៎ហេតុប្បច្ច័យ មាន៎វារ: ๒ ក្នុង៎អារម្មណប្បច្ច័យ មាន៎វារ: ๒ ក្នុង៎អវិគតប្បច្ច័យ មាន៎វារ: ๒ ។

(សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនីយទុកកុសលត្តិក:) ដូចគ្នា នឹង៎លោកិយលោកុត្តរទុក: ក្នុង៎បច្ចុប្បន្នរទុក:ដែរ យ៉ាង៎ណា សហជាត៎វារ:ក្តី បញ្ហា៎វារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ គ្រប់អន្ទឹ យ៉ាង៎នោះផង៎ចុះ ។

បញ្ហា៎វារ:

(๕๙) អកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និង៎ជាសញ្ញោជនីយ: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និង៎ជាសញ្ញោជនីយ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๖๐) អារម្មណោ ฯลฯ สหชาตំ ฯลฯ ๗

បដិច្ចវារោ

(๖๑) សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ សញ្ញោជនិយំ អញ្ញ-
កញ្ចំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ សញ្ញោជនិ-
យោ អញ្ញកតោ ឯកេ្ខ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ អសញ្ញោជនិយំ អញ្ញកតំ ធម្មំ
បដិច្ច សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អសញ្ញោជនិយោ អញ្ញ-
កតោ ឯកេ្ខ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សញ្ញោជន-
វិប្បយុត្តំ អសញ្ញោជនិយំ អញ្ញកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ សញ្ញោជនិយោ អញ្ញកតោ
ឯកេ្ខ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ-
អសញ្ញោជនិយំ អញ្ញកតំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនវិប្ប-
យុត្តោ សញ្ញោជនិយោ អញ្ញកតោ ច សញ្ញោជន-
វិប្បយុត្តោ អសញ្ញោជនិយោ អញ្ញកតោ ច ឯកេ្ខ
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ សញ្ញោ-
ជនិយំ អញ្ញកតញ្ច សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ អសញ្ញោជ-
និយំ អញ្ញកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ-
សញ្ញោជនិយោ អញ្ញកតោ ឯកេ្ខ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[๖๐] កុសលារម្មណាប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ កុសលបច្ចយាទិអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

[๖๑] អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញាជនិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញាជនិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាអសញ្ញាជនិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាអសញ្ញាជនិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញាជនិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាអសញ្ញាជនិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញាជនិយៈក្តី អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាអសញ្ញាជនិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាអសញ្ញាជនិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញាជនិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញាជនិយៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញាជនវិប្បយុត្ត និងជាអសញ្ញាជនិយៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๒) ហោតុយា បញ្ច អារម្មណា ទ្វេ អធិ-បតិយា បញ្ច តកម្មេ បញ្ច វិបាកេ បញ្ច អវិ-តកតេ បញ្ច ។

(๖๓) នហោតុយា ឯកំ នអារម្មណា តីណិ នអធិបតិយា ទ្វេ នបុរេជាតេ ចត្តារិ នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច នតកម្មេ ឯកំ នវិបាកេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោវិតតេ តីណិ ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ

បដិច្ចវារសទិសា

បញ្ហាវារោ

(๖๔) សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ សញ្ញោជនិយោ អញ្ញ-តរោ នម្មោ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តស្ស សញ្ញោជនិ-យស្ស អញ្ញតរស្ស នម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ច-យោ ។

(๖๕) ហោតុយា ចត្តារិ អារម្មណា តីណិ អធិ-បតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ចត្តារិ អវិតតេ សត្ត ។

(๖๖) នហោតុយា សត្ត នអារម្មណា សត្ត ។

(๖๗) ហោតុប្បច្ចយោ នអារម្មណេ ចត្តារិ ។

សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកៈ

(៦៦) កុឝលហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុឝលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុឝលអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុឝលកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុឝលវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុឝលអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ។

(៦៣) កុឝលនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ១ កុឝលនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ កុឝលនអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុឝលនបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុឝលនបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុឝលនអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុឝលនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ១ កុឝលនវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ១ កុឝលនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុឝលនោវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារៈ

(៦៤) អព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញោជនិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាសញ្ញោជនវិប្បយុត្ត និងជាសញ្ញោជនិយៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦៥) កុឝលហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុឝលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ កុឝលអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុឝលអនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុឝលអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ។

(៦៦) កុឝលនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ កុឝលនអារម្មណប្បច្ចយ មានមានវារៈ ៧ ។

(៦៧) កុឝលនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๙) ឆហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ គណិតំ ឯវំ គណេតព្ពំ ។

សញ្ហោជនវិប្បយុត្តសញ្ហោជនិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សញ្ហោជនគោជ្ឈកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

គន្ថទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๖๙) យោ កន្ធេ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច យោ កន្ធោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๗๐) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេ បញ្ហាវារេ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๗๑) កន្ធេ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ធោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កន្ធេ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច យោ កន្ធោ អកុសលោ ធម្មោ

(๖๘) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ
យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ សញ្ញោជនគោច្ឆកទុកកុសលត្តិកៈ ។

គន្ថទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๖๙) កុសលធម៌ មិនមែនជាគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
មិនមែនជាគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ។
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(๗๑) កុសលធម៌ ជាគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជា
គន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ មិនមែន
ជាគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាគន្ថៈ ទើបកើតឡើង

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
កន្ធោ អកុសលោ ច ខន្ធកន្ធោ អកុសលោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ខន្ធកន្ធំ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ខន្ធកន្ធោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

(៧២) ហេតុយា ៣ អារម្មណោ ៣ អវិគតេ
៣ ។

(៧៣) ន ហេតុយា ឯកំ ន អធិបតិយា ៣ ន ឧបុ-
វេជាតេ ៣ ន ឧបច្ចាជាតេ ៣ ន ន អាសេវនេ ៣ ន ន-
កម្មេ តីណិ ន វិបាកេ ៣ ន វិប្បយុត្តេ ៣ ។

សហជាតាភាវេបិ ។បេ។ សមប្បយុត្តាភាវេបិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្ថារេតព្ពា ។

បញ្ហាវារោ

(៧៤) កន្ធោ អកុសលោ ធម្មោ កន្ធស្ស អ-
កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៥) ហេតុយា ៣ អារម្មណេ ៣ អធិបតិ-
យា ៣ អវិគតេ ៣ ។

(៧៦) ន ហេតុយា ៣ ន អារម្មណេ ៣ ។

គន្ធទុកកុសលត្តិក:

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជាគន្ធ:ក្តី អកុសលធម៌ មិនមែនជាគន្ធ:ក្តី អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាគន្ធ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាគន្ធ: អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាគន្ធ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

(๗๓) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

សហជាតវារ:ក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារ:ក្តី ដូចគ្នានឹង

បដិច្ចវារ:ដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារ:

(๗๔) អកុសលធម៌ ជាគន្ធ: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាគន្ធ: ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

(๗๖) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

(๗๗) ហេតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណោ ឧវ ។

(๗๘) ឧហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឧវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមបច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ តណាទិំ ឯវំ កាតព្ពំ ។

បដិច្ចវារោ

(๗๙) ឧោ កន្ធេ អញ្ញកតំ ឆម្មំ បដិច្ច ឧោកន្ធោ អញ្ញកតោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๘๐) ហេតុយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

គន្ធទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

គន្ធនិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๘๑) កន្ធនិយំ កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច កន្ធនិយោ កុសលោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកន្ធនិយំ កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច អកន្ធនិយោ កុសលោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๘๒) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ ។

(๗๗) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๘) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈដែលសេសគប់ហើយ
យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីគប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(๗๙) អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាគន្ធៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
មិនមែនជាគន្ធៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

ចប់ គន្ធទុកកុសលត្តិកៈ ។

គន្ធនិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๘๑) កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ អាស្រ័យ នូវកុ-
សលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
កុសលធម៌ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๒ ។

លោកិយលោកុត្តរកមនសនិសំ

សមាជាតភវភេទំ បញ្ហាភវភេទំ វិត្ថារេតព្វា ។

បដិច្ចវារោ

(๘๓) កន្ធនិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ធនិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๘๔) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សមាជាតភវភេទំ បញ្ហាភវភេទំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๘๕) កន្ធនិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ធនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។ អកន្ធនិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកន្ធនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ កន្ធនិយំ អព្យាកតញ្ច អកន្ធនិយំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កន្ធនិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(គន្ថនិយទុកកុសលត្តិក:នេះ) ដូចគ្នានឹងលោកិយលោកុត្ត-
គមន:ដែរ សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារ:

(៨៣) អកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារ: ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី ក្នុងបញ្ហាវារ:ក្តី មានវារ:តែ ១ ។

បដិច្ចវារ:

(៨៥) អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: អាស្រ័យ នូវអព្យា-
កតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
មានវារ: ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ: អាស្រ័យ នូវ
អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ថ:ផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជា
ប្រយោជន៍ដល់គន្ថ:ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๖) ខោតុយោ បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អវិគតេ បញ្ច ។

ខោតិយ ខោតុត្តរតមនសនិសំ
សមាជាតភវេបិ បញ្ញាភវេបិ វិត្តោវេតញ្ច ។

គន្ថនិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

គន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๘๗) គន្ថវិប្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ថ-
វិប្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ខោតុ-
ប្បច្ចយា ។

(๘๘) ខោតុយោ ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សមាជាតភវេបិ បញ្ញាភវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๘๙) គន្ថសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
គន្ថសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ខោ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๙๐) ខោតុយោ ឆ អារម្មណោ ឆ អធិបតិយា
បញ្ច អវិគតេ ឆ ។

(๘๖) កុសលហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ កុសលអារម្មណប្បច្ចយា មានវារៈ ๒ កុសលអវិគតប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ ។

(គន្ថនិយ្យាទុកកុសលត្តិកៈនេះ) ដូចគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរគមនៈដែរ សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីទ្បើពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ គន្ថនិយ្យាទុកកុសលត្តិកៈ ។

គន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๘๗) កុសលធម៌ ប្រាសចាកគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយា ។

(๘๘) កុសលហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ๑ កុសលអារម្មណប្បច្ចយា មានវារៈ ๑ កុសលអវិគតប្បច្ចយា មានវារៈ ๑ ។

កុសលបច្ចយាទាំងអស់ កុសលសហជាតវារៈក្តី កុសលបញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๘๙) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ๓ ។

(๙๐) កុសលហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ๖ កុសលអារម្មណប្បច្ចយា មានវារៈ ๖ កុសលអធិបតិប្បច្ចយា មានវារៈ ๙ កុសលអវិគតប្បច្ចយា មានវារៈ ๖ ។

(๙๑) ឆហេតុយា ឯកំ ឆអធិបតិយា ឆ ឆឫ-
វេជាតេ ឆ ។បេ។ ឆកម្មេ ឆត្តារិ ឆវិប្បយុត្តេ ឆ
។បេ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្តារេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

(๙๒) កន្ធសម្បយុត្តោ អកុសលោ ឆម្មោ កន្ធ-
សម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ឆម្មស្ស ហេតុម្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(๙๓) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ ឆវ អធិបតិយា
ឆវ អនន្តរេ ឆវ សមនន្តរេ ឆ ឧបនិស្សយេ ឆវ
អាសេវនេ ឆវ កម្មេ ឆត្តារិ វត្ថុម្ហិ ឆត្តារិ សម្បយុត្តេ
ឆ អវិគតេ ឆ ។

បដិច្ចវារោ

(๙๔) កន្ធវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ឆម្មំ បដិច្ច កន្ធ-
វិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុម្ប-
ច្ចយា ។

(๙๕) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគ-
តេ ឯកំ ។

គន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

(๙๑) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ฯ បេ ฯ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ฯ បេ ฯ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារផងចុះ ฯ

បច្ចយវារៈ

(๙๒) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយគន្ថៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយគន្ថៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ฯ

(๙๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យបេ មានវារៈ ๔ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ฯ

បដិច្ចវារៈ

(๙๔) អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ฯ

(๙๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ฯ

សហជាតភវេបិ បញ្ញាភវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

ធម្មសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

គណ្ឋគណ្ឋនិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(៩៦) កន្ធនិយញ្ហេវ ខោបនាហំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ធនិយោ ចេវ ខោបនាហំ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៩៧) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ ។

សហជាតភវេបិ បញ្ញាភវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(៩៨) កន្ធញ្ហេវ កន្ធនិយញ្ច អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ធោ ចេវ កន្ធនិយោ ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ កន្ធនិយញ្ហេវ ខោបនាហំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ធនិយោ ចេវ ខោបនាហំ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ក្នុងបច្ចយវារៈអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ១ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឥន្ទ្រិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[๙๖] កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឥន្ទ្រិយៈមិនមែនតាំងជាឥន្ទ្រិយៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឥន្ទ្រិយៈ និងមិនមែនជាឥន្ទ្រិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

[๙๗] ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ចយតាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

[๙๘] អកុសលធម៌ ជាឥន្ទ្រិយៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឥន្ទ្រិយៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឥន្ទ្រិយៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឥន្ទ្រិយៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឥន្ទ្រិយៈផង មិនមែនជាឥន្ទ្រិយៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឥន្ទ្រិយៈផង មិនមែនជាឥន្ទ្រិយៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๙๙) ខោតុយោ ន អារម្មណោ ន អធិប-
តិយោ ន អវិគតោ ន ។

(๑๐๐) ន ខោតុយោ ฯ เปฯ ន អធិបតិយោ ន ។

สหาปิ ตปิ โหติ สมฺปยุตฺตปิ โหติ
ปฏิจฺจปิ สนฺติปิ วิคฺคเตปิ ฯ

បញ្ហាវារោ

(๑๐๑) តេន ខោ បនេ តេ ธมฺมา អកุสลา ธมฺมา
តេ ธมฺมา เจว តេ ธมฺมา อกุสลสฺส จ ธมฺมสฺส
ខោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๑๐๒) ខោតុយោ ន អារម្មណោ ន អធិប-
តិយោ ន អវិគតោ ន ។

(๑๐๓) ន ខោតុយោ ន ន អារម្មណោ ន ។

(๑๐๔) ខោតុប្បច្ចយោ ន អារម្មណោ ន ។

(๑๐๕) ន ខោតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ ន ។

គន្ថគន្ថនិយមុកកុសលត្តិកៈ

[๙๙] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

[๑๐๐] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[๑๐๑] អកុសលធម៌ ជាគន្ធៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈផង ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាគន្ធៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[๑๐๒] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

[๑๐๓] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

[๑๐๔] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๑๐๕] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមបច្ចនីយម្បិ
បច្ចនីយានុលោមម្បិ គណិតំ ឯវំ កណោតព្ពំ ។

បដិច្ចវារោ

(១០៦) កន្តនីយេ្យវ នោចកន្តំ អព្យាកតំ ឆប្បិ
បដិច្ច កន្តនីយោ ចេវ នោចកន្តោ អព្យាកតោ ឆម្ភោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុបច្ចយា ។

(១០៧) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

គន្ថគន្ថនិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

គន្ថគន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(១០៨) កន្តេ្វវ កន្តសម្បយុត្តេ្វ អកុសលំ
ឆប្បិ បដិច្ច កន្តោ ចេវ កន្តសម្បយុត្តោ ច អកុសលោ
ឆម្ភោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុបច្ចយា ។

(១០៩) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ ឆ អវិគតេ
ឆ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កឍកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ
យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๐๖) អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈផង មិនមែនជា
គន្ធៈផង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈផង មិនមែន
ជាគន្ធៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๑๐๗) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ
មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ๑ ។

ចប់ គន្ធគន្ធនិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

គន្ធគន្ធសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๑๐๘) អកុសលធម៌ ជាគន្ធៈផង ប្រកបដោយគន្ធៈផង អា-
ស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាគន្ធៈផង ប្រកបដោយគន្ធៈផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๑๐๙) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មាន
វារៈ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ๙ ។

(๑๑๐) ยสฺมิญฺจ สมเย อิทฺธิวิธาภิญฺญาสหคตา เจตนา โหติ ผสฺโส โหติ ฯเปฯ อวิกฺเขปาวิสารปจฺจเวกฺขณสงฺขาโต สมาธินฺทฺริยญฺจ โหติ ฯเปฯ สมฺมาสมาธิ จ โหติ ตสฺมิญฺจ สมเย ตสฺส จ รูปกายสฺส ตสฺส จ อรูปกายสฺส ปริคฺคหิตตฺตา ปริคฺคหิตา โหติ

(๑๑๐) កុឝលនអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុឝលនបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๑๑๑) អកុសលធម៌ ជាគន្ថៈផង ជាគន្ថសម្បយុត្តផង ជាបច្ច័យនៃអកុសលធម៌ ជាគន្ថៈផង ជាគន្ថសម្បយុត្តផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๑๒) កុឝលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កុឝលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កុឝលអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๑๑๓) កុឝលនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កុឝលនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๑๑๔) កុឝលនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๑๕) កុឝលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កុឝលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ គន្ថគន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

គន្ធវិប្បយុត្តគន្ធនិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារេ

(๑๑๖) គន្ធវិប្បយុត្តំ គន្ធនិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ធវិប្បយុត្តោ គន្ធនិយោ កុសលោ ឯកោ ខុប្បន្នតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ គន្ធវិប្បយុត្តំ អគន្ធនិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ធវិប្បយុត្តោ អគន្ធនិយោ កុសលោ ឯកោ ខុប្បន្នតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๑๗) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតេ ឯកេ ។បេ។ បញ្ញាយេ

សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារេ

(๑๑๘) គន្ធវិប្បយុត្តំ គន្ធនិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ធវិប្បយុត្តោ គន្ធនិយោ អកុសលោ ឯកោ ខុប្បន្នតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๑๙) ហេតុយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកេ បញ្ញាយេ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

គន្ធវិប្បយុត្តគន្ធនិយទុកកុសលត្តិក:

បដិប្ចវារ:

(๑๑๖) កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធ: និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធ: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធ: និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធ: និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធ: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធ: និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๑๗) កង្ខហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ កង្ខអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๔ កង្ខអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ ។

សហជាតវារ:ក្តី ។បេ។ បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ គ្រប់បទទាំងអស់ផងចុះ ។

បដិប្ចវារ:

(๑๑๘) អកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធ: និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធ: អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធ: និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๑๙) កង្ខហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ កង្ខអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ។ កង្ខបច្ច័យទាំងអស់ កង្ខសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានវារ:តែ ๑ ។

ปฏิจจวาเร

(๑๒๐) ปัจจยานุโลมัง อนุโลมปัจจนียัง ปัจจยปัจจนียานุโลมัง นิสสยปัจจยา อุปนิสสยปัจจยา ปุเรชาตปัจจยา ปุเรชาตปัจจยา ปุเรชาต

បដិច្ចវារៈ

[๑๒๐] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๑๒๑] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។ សហជាតវារៈក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[๑๒๒] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ជាហេតុប្បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

កុសលវិប្បយុត្តា អកុសលនិយោ អព្យាកតោ ឯកច្ចោ ឯកច្ច-
វិប្បយុត្តស្ស អកុសលនិយស្ស អព្យាកតស្ស ឯកច្ចស្ស
ខោភុបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๑๒๓) ខោភុយា ចត្តារិ អារម្មណេ តីណិ
អធិបតិយា ចត្តារិ អញ្ញមញ្ញេ សត្ត ។

(๑๒๔) ឧខោភុយា សត្ត ឧអារម្មណេ សត្ត ។

(๑๒๕) ខោភុបច្ចុយា ឧអារម្មណេ ចត្តារិ ។

(๑๒๖) ឧខោភុបច្ចុយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ចាភិរស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមបច្ចនីយម្បិ
បច្ចនីយានុលោមម្បិ តណាំ ឃវំ តណោតព្ពំ ។

គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។
គន្ថគោច្ឆកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឯឃគោច្ឆកម្បិ យោគគោច្ឆកម្បិ
អាសវគោច្ឆកទុកកុសលត្តិកសទិសំ ។

អនាគតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ ជាបច្ច័យ
នៃអនាគតធម៌ ដែលប្រាសចាកគន្ធៈ និងមិនជាប្រយោជន៍ដល់គន្ធៈ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១៦៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[១៦៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៦៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់
ហើយ យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ គន្ធវិប្បយុត្តគន្ធនិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ គន្ធគោជកទុកកុសលត្តិកៈ ។

ទុយគោជកៈក្តី ឃោគគោជកៈក្តី ដូចអាសវគោជកទុកកុសលត្តិកៈដែរ ។

នីវរណទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๒๗) នីវរណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោនីវរណេ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๒๘) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ញាតេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๒๙) នីវរណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នីវរណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោនីវរណេ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នីវរណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ អកុសលោ ច នោនីវរណោ អកុសលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๓๐) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ ឆ ។

(๑๓๑) នីវរណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធហេតុប្បច្ចយា វិចិកិច្ឆានីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណំ បដិច្ច អវិជ្ជានីវរណំ ។

ឯរណទុកកុសលត្តិក:

បដិច្ចវារ:

(๑๒๗) កុសលធម៌ ជានោនីវរណ: អារម្មណ៍ ន្ទូវកុសលធម៌ ជានីវរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๒๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានវារ:តែ ๑ ។

បដិច្ចវារ:

(๑๒๙) អកុសលធម៌ ជានីវរណ: អារម្មណ៍ ន្ទូវអកុសលធម៌ ជានីវរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជានោ-នីវរណ: អារម្មណ៍ ន្ទូវអកុសលធម៌ ជានីវរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជានីវរណ:ក្តី ជានោនីវរណ:ក្តី អារម្មណ៍ ន្ទូវអកុសលធម៌ ជានីវរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๓๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

(๑๓๑) អកុសលធម៌ ជានីវរណ: អារម្មណ៍ ន្ទូវអកុសល-ធម៌ ជានីវរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ អវិជ្ជា-នីវរណ: អារម្មណ៍ ន្ទូវវិចិកិច្ឆានីវរណ: និងខន្ធក្ខណនីវរណ: ។

នោនីវរណំ អកុសលំ ឧម្មុ បដិច្ច នីវរណោ អកុ-
សលោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧហេតុប្បច្ចយា វិចិកិច្ឆា-
សហគតោ ពុទ្ធុប្បសហគតោ ១ឧ្ឋ បដិច្ច អវិជ្ជានីវរ-
ណំ ។ នីវរណំ អកុសលញ្ច នោនីវរណំ អកុសលញ្ច
ឧម្មុ បដិច្ច នីវរណោ អកុសលោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា វិចិកិច្ឆានីវរណញ្ច ពុទ្ធុច្ចនីវរណញ្ច
សម្បយុត្តកេ ច ១ឧ្ឋ បដិច្ច អវិជ្ជានីវរណំ ។

(๑๓๒) ឧហេតុយា តីណិ ឧអនិយតិយោ ឧវ
ឧបុរេជាតេ ឧវ ។បេ។ ឧវិប្បយុត្តេ ឧវ ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ សព្វត្ថ ឧវ ។

បញ្ហាវារោ

(๑๓๓) នីវរណោ អកុសលោ ឧម្មោ នីវរ-
ណាសម្ប អកុសលសម្ប ឧម្មសម្ប ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(๑๓๔) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឧវ អធិ-
បតិយា ឧវ អវិគតេ ឧវ ។

(๑๓๕) ឧហេតុយា ឧវ ឧអារម្មណេ ឧវ ។

អកុសលធម៌ ជានីវរណៈ: អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានោនីវរណៈ: ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ អវិជ្ជានីវរណៈ: អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ អកុសលធម៌ ជានីវរណៈ: អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានីវរណៈផង នូវអកុសលធម៌ ជានោនីវរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ អវិជ្ជានីវរណៈ: ជាស្រ័យ នូវវិចិកិច្ឆានីវរណៈផង នូវឧទ្ធច្ចនីវរណៈផង នូវពួកសម្បយុត្តក្ខន្ធផង ។

(๑๓๒) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๓ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ។បេ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី មានវារៈ: ๙ ។

បញ្ហាវារៈ:

(๑๓๓) អកុសលធម៌ ជានីវរណៈ: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជានីវរណៈ: ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๓๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ។

(๑๓๕) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ: ๙ ។

[๑๓๖] เหตุปฺปจฺจยา ฉอารมฺมเณ ตีณิ ๆ

[๑๓๗] นเหตุปฺปจฺจยา อารมฺมเณ ฉ ๆ

ยถา กุสลตฺติเก ปญฺหาวารสฺส อนุโลมมฺปิ ปจฺจนียมฺปิ อนุโลมปจฺจนียมฺปิ ปจฺจนียานุโลมมฺปิ คณิตំ ฯ

ปฏิจฺจวาเร

[๑๓๘] โนนวีวรณំ อพฺยากตំ ธมฺมំ ปฏิจฺจ โนนวีวรณา อพฺยากตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

[๑๓๙] เหตุยา ฉกំ อารมฺมเณ ฉกំ อวิคเต ฉกំ ฯ

สหชาตวเสน ปญฺหาวเสน สพฺพตฺถ ฉกំ ฯ

ฉีวรณทุกกุสลตฺติกំ นิฏฺฐิตំ ฯ

ฉีวรณนิยทุกกุสลตฺติกំ

ปฏิจฺจวาเร

[๑๔๐] นีวรณิยំ กุสลំ ธมฺมំ ปฏิจฺจ นีวรณิเย กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๑๓๖) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๓๗) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន់ហើយ
យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីពន់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๓๘) អព្យាកតធម៌ ជានីវរណៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានោនីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๓๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បាប់ នីវរណទុកកុសលត្តិកៈ ។

នីវរណិយទុកកុសលត្តិក:

បដិច្ចវារៈ

(๑๔๐) កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ អាស្រ័យ នូវកុ-
សលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អនិវរណិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិវរណិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๔๑) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អធិបតេ ទ្វេ ។

សហជាតេ ហេតុ បញ្ហាវារេ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๑๔๒) នីវរណិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๔๓) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អធិបតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ហេតុ បញ្ហាវារេ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๔๔) នីវរណិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។ អនិវរណិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិវរណិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នីវរណិយំ អព្យាកតញ្ច អនិវរណិយំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នីវរណិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๔๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអ

(๑๔๕) ហោតុយោ បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ វិចារោ បញ្ច អវិតក្កោ បញ្ច ។

សហជាតភាវេ បញ្ញាភាវេ វិត្តរាគញ្ច ។

នីវរណិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

នីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๔๖) នីវរណាវិប្បយុត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណាវិប្បយុត្តោ ក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๑๔๗) ហោតុយោ ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិតក្កោ ឯកំ ។

សហជាតភាវេ បញ្ញាភាវេ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๔๘) នីវរណសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណសម្បយុត្តោ អក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๑๔๙) ហោតុយោ ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិតក្កោ ឯកំ

សហជាតភាវេ បញ្ញាភាវេ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

ធីរិណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

[๑๔๕] ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๕ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๒ ក្នុងវិបាកប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ធីរិណិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

ធីរិណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[๑๔๖] កុសលធម៌ ជានីរិណវិប្បយុត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានីរិណវិប្បយុត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

[๑๔๗] ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានមានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

[๑๔๘] អកុសលធម៌ ជានីរិណសម្បយុត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានីរិណសម្បយុត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

[๑๔๙] ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๕๐) នីវរណាវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ចិត្តំ បដិច្ច នីវរណាវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ឯកក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๕๑) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតេ អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ សព្វត្ថ ឯកំ ។

នីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

នីវរណនីវរណិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๕๒) នីវរណិយេ ធម្មេ បដិច្ច នីវរណំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ នីវរណិយេ ចេវ នោ ច នីវរណេ កុសលេ ឯកក្ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๕๓) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតេ អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๕๐) អព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๕๑) កង់ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កង់អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កង់អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

កង់បច្ច័យទាំងអស់ កង់សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បច់ នីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

នីវរណានីវរណាវិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๑๕๒) កុសលធម៌ ជានីវរណាវិយៈផង ជានោនីវរណៈផង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានីវរណាវិយៈផង ជានោនីវរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๕๓) កង់ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កង់អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កង់អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

កង់បច្ច័យទាំងអស់ កង់សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារោ

(១៥៤) នីវរណោ ធម្មោ នីវរណិយេ ធម្មេ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ ចេវ នីវរណិយោ ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ មោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នីវរណិយេ ធម្មេ ចោទនីវរណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណិយោ ចេវ ចោទនីវរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ មោតុប្បច្ចយា ។

(១៥៥) មោតុយា ន អារម្មណេ ន ។បេ។ អវិគតេ ន ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ន ។

បដិច្ចវារោ

(១៥៦) នីវរណិយេ ធម្មេ ចោទនីវរណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណិយោ ចេវ ចោទនីវរណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ មោតុប្បច្ចយោ ។

(១៥៧) មោតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๕๔) អកុសលធម៌ ជានីវរណៈផង ជានីវរណិយៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានីវរណៈផង ជានីវរណិយៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ជានីវរណិយៈផង ជានោនីវរណៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានីវរណិយៈផង ជានោនីវរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๕๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។បេ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๙ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๕๖) អនាគតធម៌ ជានីវរណិយៈផង ជានោនីវរណៈផង អាស្រ័យ នូវអនាគតធម៌ ជានីវរណិយៈផង ជានោនីវរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๕๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បាឋៈ នីវរណនីវរណិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

នីវរណានីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๕๘) នីវរណោ ធម្មោ នីវរណេ សម្បយុត្តកា ធម្មា អកុ-សលំ ឯកំ បដិច្ច នីវរណោ ធម្មោ នីវរណេ សម្បយុត្តកានំ ធម្មានំ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๕๙) ហេតុយា ឯវ អារម្មណោ ឯវ អវិគតេ ឯវ ។ សហជាតភាវេបិ អញ្ញមញ្ញភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯវ ។

នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๖๐) នីវរណាវិប្បយុត្តំ នីវរណិយំ កុសលំ ឯកំ បដិច្ច នីវរណាវិប្បយុត្តោ នីវរណិយោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នីវរណាវិប្បយុត្តំ អនីវរណិយំ កុសលំ ឯកំ បដិច្ច នីវរណាវិប្បយុត្តោ អនីវរណិយោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។

(๑๖๑) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។ សហជាតភាវេបិ បញ្ញមញ្ញភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[๑๕๘] អកុសលធម៌ ជានីវរណៈផង ជានីវរណសម្បយុត្តផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានីវរណៈផង ជានីវរណសម្បយុត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๑๕๙] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๙ ។

ចប់ នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[๑๖๐] កុសលធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និងជានីវរណិយៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និងជានីវរណិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និងជាអនីវរណិយៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និងជាអនីវរណិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๑๖๑] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផង ចុះ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๖๒) នីវរណោ វិប្បយុត្តំ នីវរណិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ វិប្បយុត្តោ នីវរណិយោ អព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នីវរណោ វិប្បយុត្តំ អនីវរណិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ វិប្បយុត្តោ អនីវរណិយោ អព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នីវរណោ វិប្បយុត្តំ នីវរណិយំ អព្យាកតញ្ច អនីវរណិយំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ វិប្បយុត្តោ នីវរណិយោ អព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๖๓) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ វិចារេ បញ្ច ។

សហជាតេ វេទិ បញ្ញាយ វេទិ សម្បយុត្តេ វិត្តារេតព្វំ ។

នីវរណវិប្បយុត្តំ នីវរណិយំ ទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

នីវរណទោជ្ជកំ ទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរមាសទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๖๔) នោបរាមាសំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោបរាមាសោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๖๒) អព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជានីវរណិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជានីវរណិយៈ ទើបកើតឡើង៍ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជាអនីវរណិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជាអនីវរណិយៈ ទើបកើតឡើង៍ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជានីវរណិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជានីវរណិយៈផង៍ នូវអព្យាកតធម៌ ជានីវរណវិប្បយុត្ត និង៍ជាអនីវរណិយៈផង៍ ទើបកើតឡើង៍ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๖๓) ក្នុង៍ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង៍អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង៍វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

ក្នុង៍បច្ច័យទាំង៍អស់ ក្នុង៍សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផង៍ចុះ ។

ចប់ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ នីវរណគោជ្ឈកទុកកុសលត្តិកៈ ។

បរាមាសទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๑๖๔) កុសលធម៌ ជាអោបរាមាសៈ (មិនស្អាបអង្អែល) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអោបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង៍ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๖๕) ហោតុយា ฯลฯ អារម្មណោ ฯลฯ អវិ-គតេ ฯลฯ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ฯลฯ ។

បដិប្ចវារោ

(๑๖๖) បភមាសំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឆោ-បភមាសោ អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្ប-ច្ចយា ។ ឆោបភមាសំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឆោ-បភមាសោ អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ច-យា តីណិ ។ បភមាសំ អកុសលញ្ច ឆោបភមាសំ អកុសលញ្ច ឆម្ពំ បដិច្ច ឆោបភមាសោ អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๑๖๗) ហោតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

(๑๖๘) ឆហោតុយា ฯลฯ ឆអធិបតិយា បញ្ច ឆបុរេជាតេ បញ្ច ឆបច្ឆាជាតេ បញ្ច ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិប្បយោគេតញ្ច ។

បច្ឆាវារោ

(๑๖๙) ឆោបភមាសោ អកុសលោ ឆន្ធោ ឆោ-បភមាសស្ស អកុសលស្ស ឆម្ពស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๑๖๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๖๖) អកុសលធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបច្ចយាសៈ (ស្មើបគម្ពែល) ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានោបច-ច្ចយាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបច្ចយាសៈផង នូវអកុសលធម៌ ជានោបច្ចយាសៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๗๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ។

(๑๖๘) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๑๖๙) អកុសលធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๗๐) ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ ឯវ អនិ-
បតិយោ ឯវ អវិកតេ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាភវស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ តណិតំ វិរំ តណោតព្ពំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๗๑) នោបភមាសំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
នោបភមាសោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
ប្បច្ចយា ។

(๑๗๒) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បរមាសទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរមដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๗๓) បរមដ្ឋំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បរមដ្ឋោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អប-
រមដ្ឋំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អបរមដ្ឋោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๑๗๐) កុដ្ឋហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ៣ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ កុដ្ឋអធិបតិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអនន្តរប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋសមនន្តរប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋសហជាតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋនិស្សយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋឧបនិស្សយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋបុរេជាតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអាសេវនប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋកម្មប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋវិបាកប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអាហារប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋឥន្ទ្រិយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋឈានប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋមគ្គប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋសម្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋវិប្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអត្ថិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋនត្ថិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ៩ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កុដ្ឋកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ យ៉ាងណា (បទនេះ បណ្ឌិត) គប្បីពន្យល់យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๗๑) អព្យាកតធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានោបច្ចយាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

(๑๗๒) កុដ្ឋហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអនន្តរប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋសមនន្តរប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋសហជាតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋនិស្សយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋឧបនិស្សយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋបុរេជាតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអាសេវនប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋកម្មប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋវិបាកប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអាហារប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋឥន្ទ្រិយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋឈានប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋមគ្គប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋសម្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋវិប្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអត្ថិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋនត្ថិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ ។

កុដ្ឋបច្ចយៈទាំងអស់ កុដ្ឋសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

ចប់ បរាមាសទុកកុសលត្តិកៈ ។

បរាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๑๗๓) កុសលធម៌ ជាបរាមដ្ឋៈ (ដែលបរាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាបរាមដ្ឋៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។ កុសលធម៌ ជាអបរាមដ្ឋៈ (ដែលបរាមាសធម៌ មិនពាល់ត្រូវហើយ) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអបរាមដ្ឋៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

(๑๗๔) ហោតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អតីតេ ទ្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិត្តារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារោ

(๑๗๕) បភមដ្ឋំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បភមដ្ឋោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๑๗๖) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๗๗) បភមដ្ឋំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច បភបដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អបភមដ្ឋំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អបភមដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๑๗๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិបក្ខវារៈ

(๑๗๕) អកុសលធម៌ ដែលបកមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលបកមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๗๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិបក្ខវារៈ

(๑๗๗) អព្យាកតធម៌ ដែលបកមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលបកមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលបកមាសធម៌ មិនពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលបកមាសធម៌ មិនពាល់ត្រូវហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

បភាមដ្ឋំ អញ្ញាភតញ្ច អបភាមដ្ឋំ អញ្ញាភតញ្ច ឆម្បិ បដិច្ច បភាមដ្ឋោ អញ្ញាភតោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๗๘) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អវិគតេ បញ្ច ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិគ្គាវេតព្ពា ។

បភាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បភាមាសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๗๙) បភាមាសវិប្បយុត្តំ កុសលំ ឆម្បិ បដិច្ច បភាមាសវិប្បយុត្តោ កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។

(๑๘๐ ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๘๑) បភាមាសសម្បយុត្តំ អកុសលំ ឆម្បិ បដិច្ច បភាមាសសម្បយុត្តោ អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្ប-ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អព្យាកតធម៌ ដែលបពាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលបពាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលបពាមាសធម៌ មិនពាល់ត្រូវហើយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(១៧៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ បពាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ ។

បរាមាសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(១៧៩) កុសលធម៌ ជាបពាមាសវិប្បយុត្ត (ច្រាសចាកបពាមាសធម៌) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាបពាមាសវិប្បយុត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(១៨០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(១៨១) អកុសលធម៌ ជាបពាមាសសម្បយុត្ត (ប្រកបដោយបពាមាសធម៌) អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបពាមាសសម្បយុត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๘๒) ហោតុយា ខ្ទ អារម្មណោ ខ្ទ សព្វត្ថ ខ្ទ អវិគតេ ខ្ទ ។

(๑๘๓) ឧហោតុយា ឯកំ ឧអធិបតិយា ខ្ទ សព្វត្ថ ខ្ទ ។បេ។ ឧវិប្បយុត្តេ ខ្ទ ។

សហាជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បញ្ហាវារោ

(๑๘๔) បរមាសសម្បយុត្តោ អកុសលោ ឧម្នោ បរមាសសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ឧប្ប្នស្ស ហោ-តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๑๘๕) ហោតុយា ខ្ទ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-បតិយា ចត្តារិ បដ្ឋលិ ច អក្ខលិ ច អារម្មណាធិ-បតិ អនន្តរេ ខ្ទ សមាជាតេ ខ្ទ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អាសេវនេ ខ្ទ កម្មេ ខ្ទ អាហារេ ខ្ទ ។បេ។ មគ្គេ ខ្ទ ។បេ។

បដិច្ចវារោ

(๑๘๖) បរមាសវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ឧម្នំ បដិច្ច បរមាសវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ឧម្នោ ឧប្ប្នន្តិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๑๘๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ គ្រប់បទទាំងអស់ មានវារៈ ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(๑๘๓) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានមានវារៈ ๒ គ្រប់បទទាំងអស់ មានវារៈ ๒ ។បេ។ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារដចំពុះ ។

បច្ចយវារៈ

(๑๘๔) អកុសលធម៌ ជាបច្ចយមាសសម្បយុត្ត ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាបច្ចយមាសសម្បយុត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๘๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ត្រង់កណ្តាលក្តី ត្រង់ខាងចុងក្តី ជាអារម្មណាធិបតិ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។បេ។ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។បេ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๘๖) អតីតធម៌ ជាបច្ចយមាសវិប្បយុត្ត អាស្រ័យនូវអតីត-ធម៌ ជាបច្ចយមាសវិប្បយុត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๙๗) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បរាមាសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរាមាសបរាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๑๘๘) បរាមដ្ឋញ្ហេវ នោចបរាមាសំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច បរាមដ្ឋោចេវ នោចបរាមាសោ កុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๑๘๙) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๙๐) បរាមាសញ្ហេវ បរាមដ្ឋញ្ហ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច បរាមដ្ឋោចេវ នោចបរាមាសោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

(๑๘๗) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ ฯ

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ฯ

ចប់ បរាមាសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ฯ

បរាមាសបរាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ

បដិប្បវារៈ

(๑๘๘) កុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាសៈផង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាសៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ។

(๑๘๙) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๑ ฯ

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ฯ

បដិប្បវារៈ

(๑๙๐) អកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាសៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ฯ

ปรามฏฺเฐน โคจรปรามาสํ อกุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ ปรามฏฺโฐ โคจรปรามาโส อกุสโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ โหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ ปรามาสปรามฏฺฐา อกุสลา ปรามฏฺเฐน โคจรปรามาสํ อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ปรามฏฺโฐ โคจรปรามาโส อกุสโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ โหตุปจฺจยา ปญฺจ ฯ

(๑๙๑) โหตุยา ปญฺห อารมฺมเณ ปญฺห อวิคเต ปญฺห ฯ

สหชาตสทิโส สมฺปยุตฺตสทิโส วิปากเวทนาย ฯ

ปญฺหาวาโร

(๑๙๒) ปรามฏฺโฐ โคจรปรามาโส อกุสโล ธมฺโม ปรามฏฺสฺส โคจรปรามาสสฺส อกุสลสฺส ธมฺมสฺส โหตุปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๑๙๓) โหตุยา ตีณิ อารมฺมเณ นว อธิปติยา นว อวิคเต ปญฺห ฯ

អកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាស: ផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាស:ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាស:ផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបរាមាស:ផង ដែលបរាមាស:ពាល់ត្រូវហើយផង នូវអកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាស:ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[๑๙๑] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[๑๙๒] អកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាស:ផង ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាស.ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[๑๙๓] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

យញ្ច កុសលត្តិកេ បញ្ហាកវារស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ គណិតំ វារំ គណេតព្ពំ ។

បដិច្ចវារោ

(១៩៤) បរមដ្ឋេ ខោ នោចបរមាសំ អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច បរមដ្ឋោចេវ នោចបរមាសោ អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១៩៥) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាកវារេបិ សត្តសុ ឯកំ ។

បរមាសបរមដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរមាសវិប្ផយុត្តបរមដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(១៩៦) បរមាសវិប្ផយុត្តំ បរមដ្ឋំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច បរមាសវិប្ផយុត្តោ បរមដ្ឋោ កុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងបរាមាសបរាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីពាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(๑๙๔) *អព្យាកតធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាសៈផង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលបរាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយផង មិនមែនជាបរាមាសៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។*

(๑๙๕) *ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។*

ក្នុងបច្ច័យទាំងឧស្សក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ๑ ។

ចប់ បរាមាសបរាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๑๙๖) *កុសលធម៌ ច្រាសចាកបរាមាសៈ ដែលបរាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ច្រាសចាកបរាមាសៈ ដែលបរាមាសធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។*

បរមាសវិប្បយុត្តំ អបរាមដ្ឋំ កុសលំ ឆន្ទំ បដិច្ច
បរមាសវិប្បយុត្តោ អបរាមដ្ឋោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា . . . ។

(๑๙๗) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកតិកសទិសំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

បដិច្ចវារោ

(๑๙๘) បរមាសវិប្បយុត្តំ បរមដ្ឋំ អកុសលំ ឆន្ទំ
បដិច្ច បរមាសវិប្បយុត្តោ បរមដ្ឋោ អកុសលោ
ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๑๙๙) បរមាសវិប្បយុត្តំ បរមដ្ឋំ អព្យាកតំ
ឆន្ទំ បដិច្ច បរមាសវិប្បយុត្តោ បរមដ្ឋោ អព្យា-
កតោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា . . . ។

កុសលធម៌ ច្រោសចាកបរាមាសៈ ដែលបរាមាសធម៌មិនពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ច្រោសចាកបរាមាសៈ ដែលបរាមាសធម៌មិនពាល់ត្រូវហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๑๙๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអនន្តរ

បភមាសវិប្បយុត្តំ អបភមដ្ឋំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច បភមាសវិប្បយុត្តោ អបភមដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ បភមាសវិប្បយុត្តំ-បភមដ្ឋំ អព្យាកតញ្ច បភមាសវិប្បយុត្តំ អបភមដ្ឋំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បភមាសវិប្បយុត្តោ បភ-មដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๒๐๐) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-គតេ បញ្ច ។

ហេតុកិយេ ហេតុកុត្តរទុកតិកសទិសំ ។

សហជាតេ ภเวติ បញ្ហាវារេ ภเวติ វិត្ថារេតព្វា ។

បភមាសវិប្បយុត្តបភមដ្ឋទុកកុសលតិ្តកំ និដ្ឋិតំ ។

បភមាសពោជ្ឈកទុកកុសលតិ្តកំ និដ្ឋិតំ ។

สารมฺมณทุกกุสลติ្តกំ

បដិបាដិ

(๒๐๑) สารมฺมณำ กุสลำ ធម្មំ បដិច្ច สារម្ម-ណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា . . . ។ យថា សព្ពត្ថយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ ។

អព្យាកតធម៌ ជ្រោសចាកបពាមាស: ដែលបពាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជ្រោសចាកបពាមាស: ដែលបពាមាសធម៌ពាល់ត្រូវហើយផង នូវអព្យាកតធម៌ ជ្រោសចាកបពាមាស: ដែលបពាមាសធម៌មិនពាល់ត្រូវហើយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(២០០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ៥ ។

(ពាក្យនេះ) ដូចគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកត្តិក:ដែរ ។

សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ បពាមាសវិប្បយុត្តបពាមដ្ឋទុកកុសលត្តិក: ។

ចប់ បពាមាសគោចកទុកកុសលត្តិក: ។

សារម្មណទុកកុសលត្តិក:

បដិប្បវារ:

(២០១) កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអាទ្វេដោយអារម្មណ៍(១) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអាទ្វេដោយអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ... ។ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ យ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះចុះ ។

---

១ គឺកុសលក្នុងភូមិ ៤ អកុសលវិបាកក្នុងភូមិ ៤ និងកិរិយាក្នុងភូមិ ៣ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๐๒) សារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ អកុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ... ។ យថា សប្បច្ចយំ អកុសលំ ឯវំ តាតប្បច្ចយំ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๐๓) សារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ អព្យាកតោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អនារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនារម្មណោ អព្យាកតោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សារម្មណំ អព្យាកតញ្ច អនារម្មណំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ អព្យាកតោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๒๐๔) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា បញ្ច ។ បេ ។ អញ្ញមញ្ញេ ឆ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ ។ បេ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๐๒) អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអារម្មណ៍ដោយអារម្មណ៍អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអារម្មណ៍ដោយអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ... ។

អកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យយ៉ាងណា (បទនេះ) បណ្ឌិតគប្បី ឆ្លើយយ៉ាងនេះផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๐๓) អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអារម្មណ៍ដោយអារម្មណ៍អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអារម្មណ៍ដោយអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអារម្មណ៍ដោយអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអារម្មណ៍ដោយអារម្មណ៍ផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๒๐๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។បេ។ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។បេ។

(๒๐๕) ธเหตุยา ธา ธអារมฺณา តីណិ ធ-
អធិបតិយា ធា ฯเป ฯ ธកម្មេ ទ្វេ ធវិបាកេ
បញ្ច ធអហេតុវេ ឯកំ ធសហេតុវេ ឯកំ ធឈានេ
ទ្វេ ធមគ្គេ ធា ធសម្បយុត្តេ តីណិ ធវិប្បយុត្តេ
ទ្វេ ធោធនិយា ទ្វេ ធោឃាតិនេ ទ្វេ ฯ

បច្ចយវារោ

(๒๐๖) សារម្មណា អព្យាកតោ ធម្មោ សា-
រម្មណស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ฯ

(๒๐๗) សារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ សា-
រម្មណស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ฯ អនារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ
សារម្មណស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទ្វេ ฯ

(๒๐๘) សារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ សា-
រម្មណស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ฯ

សារម្មណទុកកុសលត្តិកៈ

(២០៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ចយៈ មានវារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ចយៈ មានវារៈ៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ចយៈ មានវារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ចយៈ មានវារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ចយៈ មានវារៈ២ ក្នុងនមគ្គប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ២ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ចយៈ មានវារៈ២ ក្នុងនោ-វិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ២ ។

បញ្ហាវារៈ

(២០៦) អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ជាបច្ចយៈ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ៣ ។

(២០៧) អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ជាបច្ចយៈ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ចយៈ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ជាបច្ចយៈ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្ប-ច្ចយៈ មានវារៈ២ ។

(២០៨) អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ជាបច្ចយៈ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអារម្មណ៍ ដោយអធិ-បតិប្បច្ចយៈ ឲ្យានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ៣ ។

អនារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ សារម្មណស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។

(๒๐๙) ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ទ្វេ អធិបតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ឯកំ ។ បេ ។ សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ឆ និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ តីណិ វិបាកេ តីណិ ។ បេ ។ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ បេ ។

សារម្មណទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បិត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๒๑๐) ចិត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ចេតសិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ កុសលោ ធម្មោ

អព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្ត
ទៅមួយអន្ទោដោយអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ចាន់ដល់អារម្មណា-
ធិបតិ ។

(๒๐๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ๒ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ๑
។បេ។ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ๖ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ๒ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ๑ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓
ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។បេ។ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ๑
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ។បេ។

ចប់ សារម្មណទុកកុសលត្តិកៈ ។

បិត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๒๑๐) កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌
មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត

อุปฺปชฺชติ เหตุสมฺปยุตฺตา เจตนาปิ กุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ จิตฺตา เจตสิกา กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชติ เหตุสมฺปยุตฺตา เจตนาปิ กุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ จิตฺตา เจตสิกา จ กุสลา จ ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุสมฺปยุตฺตา ฯ จิตฺตา เจตสิกา กุสลา ธมฺมา เจตนาปิ กุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ จิตฺตา เจตสิกา กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชติ เหตุสมฺปยุตฺตา ฯ

(๒๑๑) เหตุยา ปญฺห อารมฺมเณ ปญฺห สมฺปยุตฺเต ปญฺห อวิคเต ปญฺห ฯ

(๒๑๒) ธมฺมาธิปติยา ปญฺห อนนฺตเร ปญฺห สมนนฺตเร ปญฺห สหชาเต ปญฺห อญฺญมญฺเญ ปญฺห นิสฺสเย ปญฺห อุปนิสฺสเย ปญฺห ปุเรชาเต ปญฺห ปจฺฉาชาเต ปญฺห อาเสวเน ปญฺห กมฺเม วิปากาหาเร ปญฺห อินฺทฺริเย ปญฺห ฌาเน ปญฺห มคฺเค ปญฺห สมฺปยุตฺเต ปญฺห วิปฺปยุตฺเต ปญฺห ฯ

สหชาตวเสน ปจฺจยา ปจฺจนียานุโลมา ฯ

ปญฺหาวาโร

(๒๑๓) เจตสิกา กุสลา ธมฺมา เจตสิกสฺส กุสลสฺส ธมฺมสฺส เหตุสมฺปยุตฺตสฺส เหตุยา ปจฺจยา ... เจตสิกา กุสลา ธมฺมา จิตฺตสฺส กุสลสฺส ธมฺมสฺส เหตุสมฺปยุตฺตสฺส เหตุยา ปจฺจยา ... เจตสิกา กุสลา ธมฺมา

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ជាចិត្តក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្តក្តី អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๑๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ។

(๒๑๒) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๑๓) កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ... កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ

ចិត្តស្ស អកុសលស្ស ច នោចិត្តស្ស អកុសលស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ[1] ។

(๒๑๔) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឆ អធិបតិយា ឆ អវិគតេ បញ្ច ។

(๒๑๕) ឆហេតុយា ឆ ឆអារម្មណេ ឆ ។

(๒๑๖) ហេតុប្បច្ចយា ឆអារម្មណេ តីណិ ។

(๒๑๗) ឆហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឆ ។

យថា អកុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ តថាតំ ឯវំ តថាគតំ ។

បដិច្ចវារេ

(๒๑๘) ចិត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នោចិត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ... នោចិត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តោ អកុសលោ ធម្មោ

---

๑. ម. នោចិត្តោ កុសលោ ធម្មោ ចិត្តស្ស កុសលស្ស ច នោចិត្តស្ស កុសលស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ឥមេ ចាហ ឧត្តិ ។

កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាចិត្តផង នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្តផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๑๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

(๒๑๕) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(๒๑๖) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๑๗) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងចិត្តទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๑๘) អកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . អកុសលធម៌ ជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត

อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ... เนวจิตฺตํ อกุสลํ นจิตฺตา วิปฺปยุตฺโต ธมฺโม ปฏิจฺจ จิตฺตา อกุสลา จ เนวจิตฺตา อกุสลา จ ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ จิตฺตสมฺปยุตฺตา อกุสลา ขนฺธา เนวจิตฺตสมฺปยุตฺตา อกุสลา ขนฺธา นจิตฺตา วิปฺปยุตฺโต ธมฺโม ปฏิจฺจ เนวจิตฺตา อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ... ฯ

(๒๑๙) เหตุยา ปญฺห อารมฺมณา ปญฺห อวิคเต ปญฺห ฯ

จิตฺตยุตฺตกุสลสทิสํ นเหตุยาปิ การเยฺย ฯ

สหชาตาทิเปิ ปญฺหาทิเปิ วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๒๐) จิตฺตสมุฏฺฐานานิ ธมฺมานิ ปฏิจฺจ เนวจิตฺตา อพฺยากตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ เนวจิตฺตสมุฏฺฐานานิ ธมฺมานิ ปฏิจฺจ เนวจิตฺตา อพฺยากตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา เนวจิตฺตสมุฏฺฐานานิ ธมฺมานิ ปฏิจฺจ จิตฺตา อพฺยากตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา เนวจิตฺตสมุฏฺฐานานิ ธมฺมานิ ปฏิจฺจ เนวจิตฺตา อพฺยากตา จ นจิตฺตา วิปฺปยุตฺโต ธมฺโม ปฏิจฺจ จิตฺตา อพฺยากตา จ ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

ธัมมา มิใช่เป็นเหตุ ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย ... อกุสลธัมมา เป็นจิตตสหภูด้วย อกุสลธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภูด้วย อาศัย ซึ่งอกุสลธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย ฯ อกุสลธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู อาศัย ซึ่งอกุสลธัมมา เป็นจิตตสหภูด้วย ซึ่งอกุสลธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภูด้วย ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย ... ฯ

(๒๑๙) ในเหตุปัจจัย มีวาระ ๕ ในอารัมมณปัจจัย มีวาระ ๕ ในอนันตรปัจจัย มีวาระ ๕ ฯ

วาระมีเนื้อความแห่งจิตตทุกกุสลติกะ บัณฑิต พึงทำให้พิสดารเถิด ฯ

สหชาตวาระด้วย ปัญหาวาระด้วย บัณฑิต พึงให้พิสดารเถิด ฯ

ปัจจนียะ

(๒๒๐) อนาคตธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู อาศัย ซึ่งอนาคตธัมมา เป็นจิตตสหภู ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย ฯ อนาคตธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู อาศัย ซึ่งอนาคตธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย อนาคตธัมมา เป็นจิตตสหภูด้วย อาศัย ซึ่งอนาคตธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย อนาคตธัมมา เป็นจิตตสหภูด้วย อนาคตธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภูด้วย อาศัย ซึ่งอนาคตธัมมา มิใช่เป็นจิตตสหภู ย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย ฯ

ចិត្តំ អព្យាកតញ្ច នោចិត្តំ អព្យាកតញ្ច ឆប្ផំ បដិច្ច នោចិត្តោ អព្យាកតោ ឆន្នោ ទុប្បដ្ឋតិ មោតុប្បច្ចយា ។

(๒๒๑) មោតុយា បញ្ច អារម្មណា បញ្ច វិញ្ញាណេ បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

(๒๒๒) ឆមោតុយោ បញ្ច ឆអារម្មណា តីណិ ឆអធិបតិយា បញ្ច ។ បេ ។ ឆអត្ថេ តីណិ ឆវិញ្ញាណេ បញ្ច ឆអាហារេ ឯកំ ឆឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឆឈានេ បញ្ច ឆមគ្គេ បញ្ច ឆសម្បយុត្តេ តីណិ ឆវិប្បយុត្តេ បញ្ច ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្ថារេតព្វា ។

បច្ចយវារោ

(๒๒๓) នោចិត្តោ អព្យាកតោ ឆន្នោ នោចិត្តស្ស អព្យាកតស្ស ឆម្មស្ស មោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ចិត្តសមុដ្ឋានរូបេ សេសធម្មេ វិត្ថារេតព្វំ ។

(๒๒๔) មោតុយោ តីណិ អារម្មណា ឆវ អធិបតិយោ ឆវ អនន្តរេ ឆវ ។ បេ ។

អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាចិត្តផង នូវ
អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๒๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๙ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ។

(๒๒๒) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๓ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
មានវារៈ๑ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๙ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យមានវារៈ ๙ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ๓
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๒๓) អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
មិនមែនជាចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

វារៈនេះមានសេចក្តីប្រែហើយគ្មានទំនងចិត្តទុកក្នុងសព្តិកៈដែរ
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๒๒๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๙
ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ។បេ។

សហជាតេ បញ្ច បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ ឯវ កម្មេ តីណិ វិបាកេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច នត្ថិយា ឯវ ។

បិត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ចេតសិកទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(២២៥) ចេតសិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ កុសលោ ឯកេ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ចេតសិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អចេតសិកោ កុសលោ ឯកេ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ចេតសិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ កុសលោ ច អចេតសិកោ កុសលោ ច ឯកេ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អចេតសិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ កុសលោ ឯកេ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ចេតសិកំ កុសលញ្ច អចេតសិកំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ កុសលោ ឯកេ ខន្ធេ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២២៦) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អធិបតិយា បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ។

ចេតសិកទុកកុសលត្តិក:

ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

ចប់ ចិត្តទុកកុសលត្តិក: ។

ចេតសិកទុកកុសលត្តិក:

បដិច្ចវារៈ

(๒๒๕) កុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនមែនជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ជាចេតសិកក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាចេតសិកក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាចេតសិកផង នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចេតសិកផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๒๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុង

(๒๒๗) ឧអធិបតិយា បញ្ច ឧបុរេជាតេ បញ្ច ฯ បេ ฯ ឧ កម្មេ តីណិ ឧវិចារេ បញ្ច ឧវិប្ប-យុត្តេ បញ្ច ฯ

សហជាតភាវនិ វិត្ថារេតព្ពំ ฯ

បញ្ហាវារោ

(๒๒๘) ហេតុសហេតុកោ ក្ខុសលោ ឧម្មោ ហេតុ-សហេតុកស្ស ក្ខុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ฯ

(๒๒๙) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឧវ ฯ អ-ធិបតិយា ឧវ អាធិប្បិ តីណិ សហជាតាធិបតិ មគ្គ-ម្មេសុ តីសុ មគ្គេសោមិតាយេវ បញ្ច សហជាតាធិ-បតិ ฯ អនន្តរេ ឧវ ฯ បេ ฯ សហជាតេ បញ្ច ឧបនិស្សយេ ឧវ អាសេវនេ ឧវ កម្មេ តីណិ អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ តីណិ មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច ឧត្ថិយា ឧវ ฯ

(๒๒๗) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๒๘) កុសលធម៌ ជាចេតសិក ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាចេតសិក ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๒๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ គឺ មានវារៈ ๓ ក្នុងបទភាជនីយដើម ជាន់ដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងវារៈ ๓ ជាបទកណ្ឌកាល គឺ បញ្ហាជាមជ្ឈលោមិកៈតែម្យ៉ាង ជាន់ដល់សហជាតាធិបតិ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។បេ។ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๓๐) ចេតសិកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេ-
តសិកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ចេតសិកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អចេតសិ-
កោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
ចេតសិកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ
អកុសលោ ច អចេតសិកោ អកុសលោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អចេតសិកំ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ ចេតសិកំ អកុសលញ្ច អចេត-
សិកំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๒๓๑) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អធិ-
បតេ បញ្ច ។

យថា កុសលនយំ ឯវំ នហេតុប្បច្ចយម្បិ កាតព្ពំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារ:

(๒๓๐) អកុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ មិនមែន ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជាចេតសិកក្តី អកុសលធម៌ មិនមែន ជាចេតសិកក្តី អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអកុ-សលធម៌ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ផង នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចេតសិកផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๓๑) កុង្គហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កុង្គអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๙ កុង្គអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

កុសលន័យ យ៉ាងណា នហេតុប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើយ៉ាងនោះដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារេ

(๒๓๒ ចេតសិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ចេ-
តសិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ចេតសិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អចេតសិកោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ចេត-
សិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ អព្យាកតោ
ច អចេតសិកោ អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ អចេតសិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អចេតសិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។ ចេតសិកំ អព្យាកតញ្ច
អចេតសិកំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๒๓๓) ហេតុយា ៦ អារម្មណេ ៦ អធិបតិ-
យា ៦ ឈានេ ៦ អវិគតេ ៦ ។

(๒๓๔) ៦ហេតុយា ៦ ៦អារម្មណេ តីណិ
៦អធិបតិយា ៦ សព្ពេ ការតញ្ច ៦ការេ ច ឆដ្ឋានំ
៦ឈានេ ៦ ៦អាហារេ ឯកំ ៦ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ

បដិច្ចវារៈ

(๒๓๒) អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ មិនមែន ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិកក្តី អព្យាកតធម៌ មិនមែន ជាចេតសិកក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិកផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចេតសិកផង ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๒๓๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๒๓๔) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ វារៈទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

ឧឈ្ចាឧេ ឯ ឧមក្តេ ឧវ ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧ-
វិប្បយុត្តេ ឯ ។បេ។

សមាជាតភវាធិ វិគ្គាវេតព្វំ ។

បញ្ហាវារោ

(២៣៥) ចេតសិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ចេ-
តសិកស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២៣៦) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឧវ អធិ-
បតិយា ឧវ សហជាតាធិបតិ អនន្តរេ ឧវ ។បេ។
សមាជាតេ ឧវ អញ្ញមញ្ញេ ឧវ និស្សយេ ឧវ ឧប-
និស្សយេ ឧវ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ ឧវ
កម្មេ តីណិ វិបាកេ ឧវ អាហារេ ឧវ ឥន្ទ្រិយេ
ឧវ ឈានេ តីណិ មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ បញ្ច
វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា ឧវ ។បេ។

ចេតសិកទុកសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ក្នុងឈានប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๖ ក្នុងមគ្គប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๖ ។ បេ ។

សហជាតវារៈ ជាទាំងដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๓๕) អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ដោយហេតុប្បច្ចយៈ ។

(๒๓๖) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ចាន់ដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងអនន្តរប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ។ បេ ។ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាក-ប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាហារប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងឈានប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងមគ្គប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๕ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๕ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ។ បេ ។

បិដ្ឋសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๒๓๗) ចិត្តសម្បយុត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្ត-
សម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ខន្ធេ បដិច្ច ហេតុបច្ចយា ។

(๒๓๘) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๓๙) ចិត្តសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ចិត្តសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ខន្ធេ បដិច្ច
ហេតុបច្ចយា ។

(๒๔๐) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๔๑) ចិត្តសម្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ចិត្តសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ខន្ធេ បដិច្ច
ហេតុបច្ចយា ចិត្តសម្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ខន្ធេ បដិច្ច

បិដ្ឋសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๒๓๗) កុសលធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๓๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๓๙) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๔๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๔๑) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង

เหตุปฺปจฺจยา จิตฺตสมฺปยุตฺตา อพฺยากตา ธมฺมา
ปฏิจฺจ จิตฺตสมฺปยุตฺตา อพฺยากตา จ จิตฺตวิปฺป-
ยุตฺตา อพฺยากตา จ ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺป-
จฺจยา ฯ จิตฺตวิปฺปยุตฺตํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ
จิตฺตวิปฺปยุตฺตา อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เห-
ตุปฺปจฺจยา จิตฺตวิปฺปยุตฺตํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ
จิตฺตสมฺปยุตฺตา อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เห-
ตุปฺปจฺจยา จิตฺตวิปฺปยุตฺตํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ
จิตฺตสมฺปยุตฺตา อพฺยากตา จ จิตฺตวิปฺปยุตฺตา
อพฺยากตา จ ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ
จิตฺตสมฺปยุตฺตํ อพฺยากตญฺจ จิตฺตวิปฺปยุตฺตญฺจ อพฺยา-
กตญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมฺปยุตฺตา อพฺยากตา ขนฺธา
อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา จิตฺตสมฺปยุตฺตญฺจ อพฺยากตญฺจ
จิตฺตวิปฺปยุตฺตญฺจ อพฺยากตญฺจ ธมฺมา ปฏิจฺจ จิตฺตวิปฺปยุ-
ตฺตา อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา
จิตฺตสมฺปยุตฺตญฺจ อพฺยากตญฺจ จิตฺตวิปฺปยุตฺตญฺจ อพฺยา-
กตญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมฺปยุตฺตา อพฺยากตา จ
จิตฺตวิปฺปยุตฺตา อพฺยากตา จ ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ
เหตุปฺปจฺจยา ฯ

จิตฺตสมฺปยุตฺตทุกกุสลตฺติกะ

เพราะเหตุปจฺจัย อตีตธรรม ประกบด้วยจิตตี อตีตธรรม ปรากฏจิตตี เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ประกบด้วยจิต ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย ฯ อตีตธรรม ปรากฏจิต เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ปรากฏจิต ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย; อตีตธรรม ประกบด้วยจิต เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ปรากฏจิต ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย อตีตธรรม ประกบด้วยจิตตี อตีตธรรม ปรากฏจิตตี เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ปรากฏจิต ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย ฯ อตีตธรรม ประกบด้วยจิต เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ประกบด้วยจิตเจตสิก แก่อตีตธรรม ปรากฏจิตเจตสิก ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย อตีตธรรม ปรากฏจิต เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ประกบด้วยจิตเจตสิก แก่อตีตธรรม ปรากฏจิตเจตสิก ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย อตีตธรรม ประกบด้วยจิตตี อตีตธรรม ปรากฏจิตตี เป็นอารมณ์ แก่อตีตธรรม ประกบด้วยจิตเจตสิก แก่อตีตธรรม ปรากฏจิตเจตสิก ย่อมเกิดขึ้น เพราะเหตุปจฺจัย ฯ

(๒๔๒) ខោតុយា ន អារម្មណា តីណិ អធិ-បតិយា បញ្ច អញ្ញមញ្ញ ន បុរេជាតេ ឯកំ អាសេ-វនេ ឯកំ កម្ម ន វិបាកេ ន អត្ថិតេ ន ។

(๒๔๓) នខោតុយា ន នអារម្មណា តីណិ នអធិបតិយា ន ។ បេ ។ នបុរេជាតេ ន ។ បេ ។ នកម្ម ទ្វេ នវិបាកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ ន-ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ទ្វេ នមគ្គេ ន នសម្ប-យុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ បេ ។

សហជាតភាវនិ វិត្ថារេតព្ពំ ។

បញ្ហាវារោ

(๒๔๔) ចិត្តសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ នម្ហោ ចិត្តសម្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស នម្ហស្ស ខោតុប្ប-ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๒๔๕) ចិត្តសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ នម្ហោ ចិត្តសម្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស នម្ហស្ស អារម្មណា-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ចិត្តវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ នម្ហោ ចិត្តសម្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស នម្ហស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๖๘๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(๖๘๗) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។បេ។ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។បេ។

សហជាតវារៈ ជាខាងដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๖๘๘) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(๖๘๙) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រាសចាកចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๒๔๖) ខោតុយា តីណិ អារម្មណោ ទ្វេ អនិ-
បតិយា ចត្តារិ អារម្មណាធិបតិ អនន្តរេ ឯកំ
សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ច និស្សយេ សត្ត
ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ
អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ តីណិ វិបាកេ តីណិ
អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ច ឈានេ តីណិ មគ្គេ
តីណិ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។បេ។

បិត្តសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បិត្តសំសដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ

បដិប្បវិភាគេ

(๒๔๗) បិត្តសំសដ្ឋំ កុសលំ ឆឌ្ឍំ បដិច្ច បិត្ត-
សំសដ្ឋោ កុសលោ ឆម្ភោ ឧប្បជ្ជតិ ខោតុប្ប-
ជ្ជយា ។

(๒๔๘) ខោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតាវិគតេបិ បច្ឆាជាតេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បិត្តសំសដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ

(๒๔๖) កុសលធម្មា ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម្មា ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដោយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដោយ ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដោយ មគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដោយ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ដោយ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។បេ។

ចប់ បិត្តសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

បិត្តសំសដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๒๔๗) កុសលធម្មា ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម្មា ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๔๘) ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ដោយ អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ដោយ បច្ចយប្បច្ចយាទិ ដោយ សហជាតវារៈ ក្តី បញ្ហាវារៈ ក្តី មានតែវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๔๙) ចិត្តសំសដ្ឋំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋោ អកុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយោ ។

(๒๕๐) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๕๑) ចិត្តសំសដ្ឋំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា តីណិ ។ ឯាចិត្តសំសដ្ឋំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឯាចិត្តសំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ឆន្ទោ ឧប្ប-ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ចិត្តសំសដ្ឋំ អព្យា-កតញ្ច ឯាចិត្តសំសដ្ឋំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា តីណិ ។

(๒๕๒) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ តីណិ អតីតេ ឆ ។

បដិច្ចវារៈ

(២៤៩) អកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៥០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(២៥១) អព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្តផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(២៥២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ยถา จิตฺตสมฺปยุตฺตทุกมาคตเมวาติ ๆ

สพฺพตฺถาปิ จิตฺตสมุฏฺฐานทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

จิตฺตสมุฏฐานทุกกุสลตฺติกํ

ปฏิปฺปกาโร

(๒๕๓) จิตฺตสมุฏฺฐานํ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺต-สมุฏฺฐาโน กุสลาโ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา จิตฺตสมุฏฺฐานํ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ โนจิตฺตสมุฏฺฐา-โน กุสลาโ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา จิตฺตสมุฏฺฐานํ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐาโน กุสลาโ จ โนจิตฺตสมุฏฺฐาโน กุสลาโ จ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ๆ โนจิตฺตสมุฏฺฐานํ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐาโน กุสลาโ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ๆ จิตฺตสมุฏฺฐานํ กุสลญฺจ โนจิตฺตสมุฏฺฐานญฺจ กุสลญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐาโน กุสลาโ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ๆ

(๒๕๔) เหตุยา ปญฺห อารมฺมณา ปญฺห สมฺปยุตฺต ปญฺห อวิคเต ปญฺห ๆ

(ភារៈនេះ) ដូចគ្នានឹងចិត្តសម្បយុត្តទុកអព្យាកតដែរ ។

សហជាតភារៈក្តី បញ្ហាភារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ចិត្តសំសដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចិត្តសមុដ្ឋានទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(៤៩៣) កុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្តក្តី កុសលធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្តក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៩៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានភារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានភារៈ ៥ ក្នុងបទធាន៦ មានភារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានភារៈ ៥ ។

(๒๕๕) ឧអធិបតិយា បញ្ច ឧបុរេជាតេ បញ្ច ។បេ។ ឧកម្មេ តីណិ ឧវិបាកេ បញ្ច ។បេ។ ឧវិប្បយុត្តេ បញ្ច ។

សហជាតវារនិ រិត្តាវេតព្ពំ ។

បញ្ហាវារោ

(๒๕๖) ចិត្តសមុដ្ឋានោ កុសលោ ឧម្មោ ចិត្ត-សមុដ្ឋានស្ស កុសលស្ស ឧម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๒๕๗) ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ឧ អធិ-បតិយា ឧ អនន្តរេ ឧ សមនន្តរេ ឧ សហជា-តេ បញ្ច ។បេ។ ឧបនិស្សយេ ឧ អាសេវនេ ឧ កម្មេ តីណិ អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈា-នេ តីណិ មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច ។បេ។

បដិច្ចវារោ

(๒๕๘) ចិត្តសមុដ្ឋានំ អកុសលំ ឧម្មំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ អកុសលោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧោចិត្តសមុដ្ឋានំ អកុសលំ ឧម្មំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ អកុសលោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

(๒๕๕) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។បេ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។

សហជាតវារៈជាខាងដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๕๖) កុសលធម៌ តាំងខ្ជើដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ តាំងខ្ជើដោយចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๕๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។បេ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។បេ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๕๘) អកុសលធម៌ តាំងខ្ជើដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ តាំងខ្ជើដោយចិត្ត ទើបកើតខ្ជើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ អកុសលធម៌ តាំងខ្ជើដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនតាំងខ្ជើដោយចិត្ត ទើបកើតខ្ជើង

เหตุปจฺจยา ฯ จิตฺตสมุฏฺฐานํ อกุสลญฺจ เนว-จิตฺตสมุฏฺฐานํ อกุสลญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐานา อกุสลา ขนฺเธ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๒๕๙) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมเณ ปญฺจ อวิคเต ปญฺจ ฯ

ยถา กุสลสทิสํ ฯ

สหชาตวเสน ปญฺหาวเสน วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๖๐) จิตฺตสมุฏฺฐานํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐานา อพฺยากตา ขนฺเธ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ เนวจิตฺตสมุฏฺฐานํ อพฺยากตญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ เนวจิตฺตสมุฏฺฐานา อพฺยากตา ขนฺเธ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ จิตฺตสมุฏฺฐานญฺจ อพฺยากตญฺจ เนวจิตฺตสมุฏฺฐานญฺจ อพฺยากตญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐานา อพฺยากตา ขนฺเธ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๒๖๑) เหตุยา ๓ อารมฺมเณ ๓ อธิปติยา ปญฺจ สพฺพตฺถ ๓ ปุเรชาเต ปญฺจ อาเสวเน ปญฺจ ฯ เป ฯ อวิคเต ๓ ฯ

ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អកុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្តផង នូវអកុសលធម៌ មិនតាំងឡើង ដោយចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๒๕๙) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ។

(បណ្ឌិត គប្បីសំដែងអកុសល) ឲ្យដូចជាកុសលចុះ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๖๐) អព្យាកតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្តផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនតាំងឡើង ដោយចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។

(๒๖๑) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

(๒๖๒) ឧទោតុយោ ឯវ ឧអារម្មណោ ឯវ ឧ-
អធិបតិយោ ឯវ ។បេ។ ឧកម្មេ តីណិ ឧវិបាកេ
ឯ ឧអាហារេ ឯកំ ឧឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឧឈានេ ឯ
ឧមគ្គេ ឯវ ឧសម្បយុត្តេ ឯ ឧវិប្បយុត្តេ ឯ ឧោ-
ឧត្តិយោ ឯ ឧោវិគតេ ឯ ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពោ ។

បញ្ហាវារោ

(๒๖๓) ចិត្តសមុដ្ឋានោ អព្យាកតោ ឯម្ហោ
ចិត្តសមុដ្ឋានស្ស អព្យាកតស្ស ឯកស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๒๖๔) ចិត្តសមុដ្ឋានោ អព្យាកតោ ឯម្ហោ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានស្ស អព្យាកតស្ស ឯកស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(๒๖๕) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឯវ អធិបតិ-
យា ឯវ អនន្តរេ ឯវ សមនន្តរ ឯវ បុរេជាតេ ឯវ បច្ឆា-
ជាតេ ឯវ អាសេវនេ ឯវ កម្មេ តីណិ វិបាកេ ឯវ ។

(๒๖๒) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។ បេ ។ ក្នុងនកម្ម-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនអាហារប្ប-ច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๖ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារដូចគ្នុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๖๓) អព្យាកតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-កតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๒๖๔) អព្យាកតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-កតធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๒๖๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๙ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๙ ក្នុងញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๙ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

អហោវេ ន‌ វ ចិត្តសម្បដ្ឋានម្បលំ នោចិត្តសម្បដ្ឋានស្ស កាពន្ធិន្ទ្រោវេ អហោវេ តាតន្ទ្រោ នោចិត្តសម្បដ្ឋានោ ចិត្តសម្បដ្ឋានស្ស កាពន្ធិន្ទ្រោវេ អហោវេ ឃដនេ មជ្ឈ កាពន្ធិន្ទ្រោវេ អហោវេ ។ ឥន្ទ្រិយេ ន‌ វ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ ឯកំ ឈានេ តីណិ មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ ន‌ វ អត្ថិយា ន‌ វ នត្ថិយា ន‌ វ វិគតេ ន‌ វ អវិគតេ ន‌ វ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមម្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ តណិតំ ឯវំ តណោតព្ពំ ។

ចិត្តសម្បដ្ឋានទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ចិត្តសហភូទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๒๖๖) ចិត្តសហភុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នោតុប្បច្ចយោ ចិត្តសហភុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តសហភូ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នោតុប្បច្ចយោ ចិត្តសហភុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ កុសលោ ច នោចិត្តសហភូ កុសលោ ច ធម្មោ

กัมมปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยกัมมปัจจัย ๒ อย่าง คือ เจตนาสหชาตกัมมปัจจัย ๑ เจตนานานักขณิกกัมมปัจจัย ๑ ในกัมมปัจจัยนั้น ฯ

วิปากปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยวิปากปัจจัย ๑ ฯ

อาหารปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยอาหารปัจจัย ๒ อย่าง คือ นามาหารปัจจัย ๑ สัมปยุตตาหารปัจจัย ๑ ในอาหารปัจจัยนั้น ฯ

อินทรียปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยอินทรียปัจจัย ๕ อย่าง คือ จักขุนทรียปัจจัย ๑ โสตินทรียปัจจัย ๑ ฆานินทรียปัจจัย ๑ ชีวิตินทรียปัจจัย ๑ ชีวิตินทรียปัจจัย ๑ ในอินทรียปัจจัยนั้น ฯ

ฌานปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยฌานปัจจัย ๕ อย่าง คือ ปฐมฌานปัจจัย ๑ ทุติยฌานปัจจัย ๑ ตติยฌานปัจจัย ๑ จตุตถฌานปัจจัย ๑ ปัญจมฌานปัจจัย ๑ ในฌานปัจจัยนั้น ฯ

มัคคปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยมัคคปัจจัย ๕ อย่าง คือ มัคคังคปัจจัย ๑ มัคคปัจจัย ๑ มัคคปัจจัย ๑ มัคคปัจจัย ๑ มัคคปัจจัย ๑ ในมัคคปัจจัยนั้น ฯ

สัมปยุตตปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยสัมปยุตตปัจจัย ๑ ฯ

วิปปยุตตปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยวิปปยุตตปัจจัย ๑ ฯ

อัตถิปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยอัตถิปัจจัย ๑ ฯ

นัตถิปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยนัตถิปัจจัย ๑ ฯ

วิคตปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยวิคตปัจจัย ๑ ฯ

อวิคตปัจจัย มีวาระ ๙ ได้ความว่า กุศลจิตตุปบาทหนึ่ง (เป็นปัจจัย) แก่นามขันธ์ ๓ ด้วยอวิคตปัจจัย ๑ ฯ

อนุโลมกัมมปัจจนียะ ปัจจนียานุโลมกัมมปัจจนียะ ปัจจนียานุโลมกัมมปัจจนียะ ในปัจจัยวาระ แห่งกุศลติกะ ที่ท่านกล่าวไว้แล้วอย่างใด พึงทราบอย่างนั้นเทียว ฯ

จบ จิตตสหภุทุกกุสลติกะ ฯ

จิตตสหภุทุกกุสลติกะ

ปัจจุทธาระ

[๖๖๖] กุศลธรรม เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิก อาศัย กุศลธรรม เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิก จึงเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย กุศลธรรม ไม่เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิก อาศัย อกุศลธรรม เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิก จึงเกิดขึ้นได้ เพราะเหตุปัจจัย กุศลธรรม เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิกก็ดี กุศลธรรม ไม่เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิกก็ดี อาศัย อกุศลธรรม เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตสิก

ខុប្បដ្ឋានំ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឆោចិត្តសហភុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ កុសលោ ឆន្ធោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ចិត្តសហភុំ កុសលញ្ច ឆោចិត្ត-សហភុំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ អកុ-សលោ ឆន្ធោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៦៧) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អធិ-បតេ បញ្ច ។

សមាជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិត្ថារេតព្វោ ។

បដិច្ចវារោ

(២៦៨) ចិត្តសហភុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ អកុសលោ ឆន្ធោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្ប-ច្ចយា តីណិ ។ ឆោចិត្តសហភុំ អកុសលំ(១) ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ អកុសលោ ឆន្ធោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេ-តុប្បច្ចយា ។ ចិត្តសហភុំ អកុសលញ្ច ឆោចិត្តស-ហភុំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហភូ អកុ-សលោ ឆន្ធោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

---

១ ប. កុសលំ ។

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦៦៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បច្ចនីយវារៈ

(៦៦៨) អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្តផង នូវអកុសលធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๖๙) เหตุยา ปญฺห อารมฺมณา ปญฺห อนาคเต ปญฺห ฯ

สหชาตงฺเกน ปญฺหา วิสฺสชฺเชตพฺพา ฯ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๗๐) จิตฺตสหคตํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสหคฺคู อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ เจ จิตฺตสหคตํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ เจ จิตฺตสหคฺคู อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๒๗๑) เหตุยา ทส อารมฺมณา ทส อนาคเต ทส ฯ

ยถา เจตสิกงฺเคหิ ตีณิ คมนา
เอวํ สเหวิ ตีณิ คมนา กาตพฺพา ฯ

สหชาตงฺเกน ปญฺหา วิสฺสชฺเชตพฺพา ฯ

จิตฺตสหคตุปกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ปิตฺตานุปสฺสีสุตฺตนิทฺเทโส

ปฏิจฺจวาเร

(๒๗๒) ปิตฺตานุปสฺสึ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ ปิตฺตานุปสฺสี กุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๒๖๙) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๗๐) អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๒๗๑) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

ដំណើរវារៈ ๓ យ៉ាង មានចេតសិកទុកៈជាមូល យ៉ាងណា ដំណើរវារៈទាំង ๓ នេះ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ចិត្តសហភុទុកកុសលត្តិកៈ ។

បិត្តានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๒๗๒) កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។

ឆោចិត្តាឧបរិវត្តី កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តាឧបរិវត្តី កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ចិត្តាឧបរិវត្តឹ កុសលញ្ច ឆោចិត្តាឧបរិវត្តឹ កុសលញ្ច ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តាឧបរិវត្តី កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៧៣) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អវិ-គតេ បញ្ច ។

សហជាតភវេបិ បញ្ញាភវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារោ

(២៧៤) ចិត្តាឧបរិវត្តឹ អកុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តាឧបរិវត្តី អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-ច្ចយា តីណិ ។ ឆោចិត្តាឧបរិវត្តឹ អកុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តាឧបរិវត្តី អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ចិត្តាឧបរិវត្តឹ អកុសលញ្ច ឆោ-ចិត្តាឧបរិវត្តឹ អកុសលញ្ច ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តាឧបរិវត្តី អកុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៧៥) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អវិ-គតេ បញ្ច ។

សហជាតភវេបិ បញ្ញាភវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๗๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๗๔) អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តផង នូវអកុសលធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๗๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ปฏิจฺจวาเร

(๒๗๖) จิตฺตานุปริวตฺตี อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตา-
นุปริวตฺตี อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๒๗๗) เหตุยา ๓ อารมฺมเณ ๓ อาเสวเน ๓ ฯ

ยถา เจตสิกทุกสทิสํ ฯ

สหชาตวเสน ปญฺหาวเสน วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

จิตฺตานุปริวตฺติทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตาทุกกุสลตฺติกํ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๗๘) จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุสลา ขนฺธา ธมฺมํ
ปฏิจฺจ จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุส-
ลา ขนฺธา ธมฺมํ ปฏิจฺจ เอกจิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุส-
ลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุสลา ขนฺธา ธมฺมํ ปฏิจฺจ จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุสลา ขนฺธา จ เอกจิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตา กุสลา ขนฺธา จ ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

បដិច្ចវារៈ

(๒๗๖) អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๗๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(ទុកៈនេះ) ដូចគ្នានឹងចេតសិកទុកៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ បិត្តានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកៈ ។

បិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๒๗๘) កុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្តក្តី កុសលធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្តក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ធោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ កុសលញ្ច ធោចិត្តសំសដ្ឋ-
សមុដ្ឋានំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋា-
នោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៧៩) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អវិ-
គតេ បញ្ច ។

យថា មហន្តរទុកេ ចេតសិកទុកកុសល-
លសនិសំ តត្ថកាយ បញ្ហា ។
សហជាតភវេបិ បញ្ហាភវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារោ

(២៨០) ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ធោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ អកុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ចិត្តសំសដ្ឋស-
មុដ្ឋានំ អកុសលញ្ច ធោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ អកុ-
សលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត ទើបកើតខ្លឹង ព្រោះហេតុបច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹង ដោយចិត្តផង ទើបកើតខ្លឹង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

(๒๗๙) ក្នុងហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណបច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអនន្តរបច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

បញ្ហាតាំងប៉ុណ្ណេះឯង (បណ្ឌិត គប្បីសំដែង) ឲ្យដូចគ្នានឹង

ចេតសិកទុកកុសលត្តិកៈ ក្នុងមហន្តរទុកៈផងចុះ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๘๐) អកុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត ទើបកើតខ្លឹង ព្រោះហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹង ដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត ទើបកើតខ្លឹង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹង ដោយចិត្តផង នូវអកុសលធម៌ មិនប្រកបប្រកប់តាំងខ្លឹងដោយចិត្តផង ទើបកើតខ្លឹង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

(๒๘๑) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมณา ปญฺจ อาทิ-
กเต ปญฺจ ฯ

เจตสิกทุกกุสลสทิสํ ฯ

สหชาตาทิเก ปญฺจาทิเก วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

ปฏิปฺปกฺขเก

(๒๘๒) จิตฺตสงฺคหสมุฏฺฐานํ อพฺยากตํ ธมฺมํ
ปฏิจฺจ จิตฺตสงฺคหสมุฏฺฐาโน อพฺยากโต ธมฺโม
อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ โนจิตฺตสงฺค-
หสมุฏฺฐานํ อพฺยากตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ โนจิตฺตสงฺค-
หสมุฏฺฐาโน อพฺยากโต ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺป-
จฺจยา ตีณิ ฯ จิตฺตสงฺคหสมุฏฺฐานญฺจ อพฺยากตญฺ
โนจิตฺตสงฺคหสมุฏฺฐานญฺจ อพฺยากตญฺ ธมฺมํ ปฏิจฺจ
จิตฺตสงฺคหสมุฏฺฐาโน อพฺยากโต ธมฺโม อุปฺปชฺชติ
เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๒๘๓) เหตุยา ฉ อารมฺมณา ฉ อธิป-
ติยา ฉ ฯ เป ฯ ปุเรชาเต ปญฺจ อาเสวเน ปญฺจ
กมฺเม ฉ ฯ เป ฯ อวิคเต ฉ ฯ

(๒๘๑) กุสลเหตุปจฺจโย มานวาระ:๕ กุสลอารมฺมณปจฺจโย มานวาระ:๕ กุสลอาเสวนปจฺจโย มานวาระ:๕ ฯ

(ทุกนเย) ปฏิจฺจวาเรปิ สหชาตวาระ:ตฺติ ปญฺหาวาระ:ตฺติ ปณฺฑิเตน คนฺถวิตฺถารภเยน นีหริตพฺพา ฯ

ปฏิจฺจวาระ:

(๒๘๒) อพฺยากตธมฺเม ปฏิจฺจ กุสลาธมฺเม ปจฺจยา อพฺยากตธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ ปจฺจยุปฺปนฺนา ขนฺธา ฯ เป ฯ เอวเมตสฺส อตฺถสฺส วเสน ปฏิจฺจวาเร ปจฺจยุปฺปนฺนา ขนฺธา เวทิตพฺพา ฯ อพฺยากตธมฺเม ปฏิจฺจ กุสลาธมฺเม ปจฺจยา อพฺยากตธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ ปจฺจยุปฺปนฺนา ขนฺธา ฯ เป ฯ เอวเมตสฺส อตฺถสฺส วเสน ปฏิจฺจวาเร ปจฺจยุปฺปนฺนา ขนฺธา เวทิตพฺพา ฯ อพฺยากตธมฺเม ปฏิจฺจ กุสลาธมฺเม ปจฺจยา อพฺยากตธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ ปจฺจยุปฺปนฺนา ขนฺธา ฯ เป ฯ เอวเมตสฺส อตฺถสฺส วเสน ปฏิจฺจวาเร ปจฺจยุปฺปนฺนา ขนฺธา เวทิตพฺพา ฯ

(๒๘๓) กุสลเหตุปจฺจโย มานวาระ:๙ กุสลอารมฺมณปจฺจโย มานวาระ:๙ กุสลอธิปติปจฺจโย มานวาระ:๙ ฯ เป ฯ กุสลปุเรชาตปจฺจโย มานวาระ:๕ กุสลอาเสวนปจฺจโย มานวาระ:๕ กุสลกมฺมปจฺจโย มานวาระ:๙ ฯ เป ฯ กุสลอวิคตปจฺจโย มานวาระ:๙ ฯ

(๒๘๔) ឧបោសុយា ឧ ឧអារម្មណោ តីណិ ។បេ។ ឧកុសឡេ ឧត្តរិ ឧវិបាកេ ឧ ឧអាហារេ ឯកំ ឧឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឧឈានេ ឧ ឧមគ្គេ ឧ ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ ឧ ឧោឧនត្តិយោ តីណិ ឧោវិកតេ តីណិ ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

(๒๘๕) ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ អព្យាកតោ ឧម្នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧោតុប្បច្ចយេឧ បច្ចយោ ។

(๒๘๖) ឧោតុយា តីណិ អារម្មណោ ឧ អធិបតិយា ឧ ឯត្ត ឧសុ សហជាតាធិបតិ អនន្តរេ ឧ សមនន្ត ឧ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ ឧ កម្ម តីណិ វិបាកេ ឧ អាហារេ ឧ ឥន្ទ្រិយេ ឧ ឈានេ តីណិ

(๒๘๔) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ បេ ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារដចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๒๘๕) អព្យាកតធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងខ្លីនដោយចិត្ត ជាបច្ច័យនៃអព្យាកតធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងខ្លីនដោយចិត្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๘๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ បានដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងវារៈទាំង ๖ នោះ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងបទវាំនព្វន មានវារៈ ๙ កុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓

จิตฺตสมฺปยุตฺตทุกกุสลตฺติกนิทฺเทโส

ปฏิปาฏิ

(๒๙๐) จิตฺตสมฺปยุตฺตา ธมฺมา กุสลา เจว ธมฺมา
ปฏิจฺจ จิตฺตสมฺปยุตฺตา ธมฺมา กุสลา เหตุ
ยา สมฺปยุตฺตเหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ เหตุ จิตฺตสมฺปยุตฺตา
ธมฺมา กุสลา เจว ธมฺมา ปฏิจฺจ จิตฺตสมฺปยุตฺตา
ธมฺมา กุสลา เหตุ สมฺปยุตฺตเหตุปจฺจยา

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๙ ។

(๒๘๗) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๙ ។

(๒๘๘) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๘๙) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកពន្យល់ហើយ
យ៉ាងណា (វារៈនេះ) បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ จิตฺตสังสฏฺฐสมุฏฺฐานทุกกุสลตฺติกะ ។

จิตฺตสังสฏฺฐสมุฏฺฐานสหภุทุกกุสลตฺติกะ

បដិច្ចវារៈ

(๒๙๐) កុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ កុសលធម៌ ច្រ-
ឡូកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិន
ច្រឡូកច្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង

ហោតុប្បច្ចយា ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុំ ក្កុសលញ្ច ធោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុំ ក្កុសលញ្ច ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ ក្កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(២៩១) ហោតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អតីតោ បញ្ច ។

សហជាតភាវោបិ បញ្ញាភាវោបិ វិត្ថារេតព្ពោ ។

បដិច្ចវារោ

(២៩២) ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុំ អក្កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ អក្កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ធោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុំ អក្កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ អក្កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុំ អក្កុសលញ្ច ធោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុំ អក្កុសលញ្ច ឆម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ អក្កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(២៩៣) ហោតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អតីតោ បញ្ច ។

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំមិនគាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๙๑) កុសលធម៌ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๙๒) អកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្តអាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំមិនគាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រឡូកប្រឡំគាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្តផង នូវអកុសលធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំមិនគាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๒๙๓) កុសលធម៌ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥

สหาชาตาภาเวปิ ปญฺหาภาเวปิ วิตฺถารเตสญฺจ ฯ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๙๔) จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานิ สหาปิ อพฺยากตญฺจ ปฏิจฺจ จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานิ สหาปิ อพฺยากตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๒๙๕) เหตุยา นว อารมฺมเณ นว อาเสวเน นว ฯ

จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุตฺตรา อพฺยากตสทิสา ฯ

สหาชาตาภาเวปิ ปญฺหาภาเวปิ วิตฺถารเตสญฺจ ฯ

จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุปริวิตกฺกกุสลตฺติกา นิฏฺฐิตา ฯ

จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุปริวิตกฺกกุสลตฺติกํ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๙๖) จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุปริวิตกฺกา กุสลา ขนฺธา ปฏิจฺจ จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุปริวิตกฺโก กุสโล ขนฺโธ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ เอเตน จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุปริวิตกฺกา กุสลา ขนฺธา ปฏิจฺจ จิตฺตสมาธิสมฺปยุตฺตานุปริวิตกฺโก กุสโล ขนฺโธ อุปฺปชฺชติ

ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិបក្ខវារៈ

(๒๙๔) *អព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងខ្លួនកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងខ្លួនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតខ្លួន ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។*

(๒๙๕) *ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។*

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកអព្យាកតៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុទុកកុសលត្តិកៈ ។

សំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកៈ

បដិបក្ខវារៈ

(๒๙๖) *កុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងខ្លួនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងខ្លួនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតខ្លួន ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ កុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងខ្លួនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនច្រឡូកច្រឡំមិនតាំងខ្លួនមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតខ្លួន*

ហេតុប្បច្ចយោ ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី កុ-
សលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី កុសលញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

(២៩៧) ហេតុយោ បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អធិ-
បតេ បញ្ច ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិបក្ខវារោ

(២៩៨) ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

(២៩៩) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អធិ-
បតេ បញ្ច ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិបក្ខវារោ

(៣០០) ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី អព្យាក-
តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ កុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅ តាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅ តាមចិត្តផង នូវកុសលធម៌ មិនច្រឡូកច្រឡំមិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅ តាមចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๒๙๗) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๒๙๘) អកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាម ចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាម ចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๒๙๙) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មាន វារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๐๐) អព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๓๐๑) ហេតុយា ឆរ អារម្មណេ ឆរ អវិ-
គតេ ឆរ ។

ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានធុកអព្យាកតសទិសំ ។
សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន វិត្ថារេតព្ពា ។

ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អដ្ឋុត្តិកទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๓๐๒) អដ្ឋត្តិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ពា-
ហិរេ កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ពាហិរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរេ កុសលោ
ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ពាហិរំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តិកោ កុសលោ ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ពាហិរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តិ-
កោ កុសលោ ច ពាហិរេ កុសលោ ច ឆន្ធោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អដ្ឋត្តិកំ កុសលញ្ច
ពាហិរំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរេ កុសលោ
ឆន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๓๐๓) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អវិ-
គតេ បញ្ច ។

(๓๐๑) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មាន
មានវារៈ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រៀបលក្ខាទិឆព្ភិសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកអព្យាកតៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកៈ ។

អដ្ឋកថាទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๓๐๒) កុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ខាង
ក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។ កុសលធម៌ ខាងក្រៅ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ
កុសលធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ កុសលធម៌ ខាងក្នុងក្តី កុសលធម៌ ខាងក្រៅក្តី
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។
កុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ខាងក្នុងផង នូវកុសល-
ធម៌ ខាងក្រៅផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

(๓๐๓) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មាន
វារៈ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ៩ ។

ចិត្តទុកសធិសំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ហាភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារោ

(៣០៤) អដ្ឋត្តិំសំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ពាហិរំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ពាហិរំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តិំសា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ពាហិរំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តិំសា អកុសលោ ច ពាហិរោ អកុសលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អដ្ឋត្តិំសំ អកុសលញ្ច ពាហិរំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣០៥) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អធិបតេ បញ្ច ។

ចិត្តទុកសធិសំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ហាភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(ទុក:នេះ) ប្រហែលគ្នានឹងចិត្តទុក:ដែរ ។

សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារ:

(៣០៤) អកុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ខាងក្នុងក្តី អកុសលធម៌ ខាងក្រៅក្តី អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាងក្នុងផង នូវអកុសលធម៌ ខាងក្រៅផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-ប្បច្ច័យ ។

(៣០៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ:៥ ។

(ទុក:នេះ) ប្រហែលគ្នានឹងចិត្តទុក:ដែរ ។

សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារោ

[๓๐๖] អដ្ឋត្តិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋ-ត្តិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ពាហិរំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិ-រោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អដ្ឋត្តិកំ អព្យាកតញ្ច ពាហិរំ អព្យា-កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[๓๐๗] ហេតុយា ន អារម្មណេ បញ្ច អធិ-បតិយា បញ្ច ។បេ។ អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច បុរេជាតេ បញ្ច អាសេវនេ បញ្ច អវិគតេ ន ។

[๓๐๘] នហេតុយា ន នអារម្មណេ ន ន-អធិបតិយា ន ។បេ។ នកម្មេ តីណិ នវិបាកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ ន៨ន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ បញ្ច នមគ្គេ ន នសម្បយុត្តេ ន នវិប្បយុត្តេ បញ្ច នោនត្ថិយា ន នោវិគតេ ន ។

សមាធានភាវេបិ បញ្ហាភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๐๖) អព្យាកតធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ខាងក្នុងផង នូវអព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๓๐๗) កុសលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុសលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។បេ។ កុសលអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๓๐๘) អកុសលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ អកុសលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ អកុសលអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។បេ។ អកុសលកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ អកុសលវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ អកុសលអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ អកុសលឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ អកុសលឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ អកុសលមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ អកុសលសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ អកុសលវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ អកុសលនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ អកុសលវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បច្ចយវារោ

[๓๐๙] ពាហិរោ អព្យាកតោ ឝម្មោ ពាហិរស្ស អព្យាកតស្ស ឝម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[๓๑๐] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឝ អធិបតិយា ឝ អញ្ញមញ្ញេ ឝ អត្ថិយា ឝ អវិគតេ ឝ ។ ពាហិរោ អព្យាកតោ ឝម្មោ ពាហិរស្ស អព្យាកតស្ស ឝម្មស្ស អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អនន្តរេ ឝ សមនន្តរេ ឝ អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ឝិស្សយេ ឝ ឧបនិស្សយេ ឝ បុរេជាតេ ឝ អារម្មណបុរេជាតម្បិ វត្ថុបុរេជាតម្បិ បច្ឆាជាតេ ឝ អាសេវនេ ឝ ។ ពាហិរោ អព្យាកតោ ឝម្មោ ពាហិរស្ស អព្យាកតស្ស ឝម្មស្ស កម្មបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ វិបាកេ ឝ អាហារេ ឝ តីណិន្ទ្រិយេ ឝ តីណិឈានេ មគ្គង្គេ អាហារេ ឯន្ទ្រិយេ ឝ តីណិន្ទ្រិយំ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ ឝ អត្ថិយា ឝ ។ បេ ។

បញ្ហាវារៈ

(៣០៩) អព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣១០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ គឺ អដ្ឋត្តិកធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃពាហិរធម៌ ក្នុងកាលជាទីប្រព្រឹត្តទៅ បានដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងកាលជាគណ្ហាល ក្នុងធម៌ទាំង ៣ បានដល់សហជាតាធិបតិ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ បានដល់អារម្មណបុរេជាត ១ វត្ថុបុរេជាត ១ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យមានវារៈ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។ អព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ ដោយកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ បានដល់កពឡីង្ការាហារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ទាំង ៣ (គឺ កុសលធម៌ អកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌) ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ គឺ រូបជីវិតិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ទាំង ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។បេ។

ឧបោទកុសលត្តិកំ

បដិប្ឋាវារោ

(๓๑๑) នោឧទានា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោឧ-
ទានា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
(๓๑๒) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិប្ឋាវារោ

(๓๑๓) នោឧទានា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នោ-
ឧទានា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
(๓๑๔) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិប្ឋាវារោ

(๓๑๕) ឧទានា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នោ-
ឧទានា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ នោឧទានា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នោ-
ឧទានា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា នោឧទានា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទានា
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

ឧបាទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(៣១១) កុសលធម៌ ជានោឧបាទា អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានោឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣១២) កង៏ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កង៏អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈ ១ គ្រប់ ៧ បទ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣១៣) អកុសលធម៌ ជានោឧបាទា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានោឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣១៤) កង៏ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កង៏អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈ ១ គ្រប់ ៧ បទ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣១៥) អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជាឧបាទា អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

នោឧទ្ធានា អព្យាកតំ ឆម្ពិ បដិច្ច ឧទ្ធានា អព្យាកតោ ច នោឧទ្ធានា អព្យាកតោ ច ឆម្ពាយតនំ បដិច្ច នោឧទ្ធានា អព្យាកតោ ច ឆម្ពាយតនំ នោឧទ្ធានា អព្យាកតំ ឆម្ពិ បដិច្ច នោឧទ្ធានា អព្យាកតោ ឆម្ពាយតនំ នោឧទ្ធានា អព្យាកតំ ឆម្ពិ បដិច្ច នោឧទ្ធានា អព្យាកតោ ឆម្ពាយតនំ នោឧទ្ធានា អព្យាកតោ ឆម្ពាយតនំ បដិច្ច នោឧទ្ធានា អព្យាកតំ ឆម្ពិ ។

(៣១៦) នោឧទ្ធានា បញ្ច អារម្មណា តីណិ ។បេ។ អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ។បេ។ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

(៣១៧) ឧនោឧទ្ធានា បញ្ច ឧអារម្មណា តីណិ ឧអធិបតិយា បញ្ច ។បេ។ ឧកម្មេ តីណិ ឧវិចារេ តីណិ ឧអាហារេ តីណិ ឧឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឧឈានេ តីណិ ឧមគ្គេ បញ្ច ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ តីណិ នោឧត្តិយា តីណិ នោវិគតេ តីណិ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បញ្ហាវារោ

(៣១៨) នោឧទ្ធានា អព្យាកតោ ឆម្ពោ នោឧទ្ធានា អព្យាកតឥស្សរ ឆម្ពឥស្សរ នោឧទ្ធានា អព្យាកតឥស្សរ ឆម្ពឥស្សរ តីណិ ។

អព្យាកតធម៌ ជាឧបាទាក្តី អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទាក្តី អាស្រ័យនូវអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាឧបាទាផង នូវអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។បេ។ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។បេ។ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៣១៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផង ចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣១៨] អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[๓๑๙] ยถาฯา อพฺยากโต ธมฺโม เตนฯถาฯา อพฺยากตสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ เตนฯถาฯา อพฺยากโต ธมฺโม เตนฯถาฯา อพฺยากตสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย ฯเป ฯ

[๓๒๐] เตนฯถาฯา อพฺยากโต ธมฺโม เตนฯถาฯา อพฺยากตสฺส ธมฺมสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย ตีณิ ปทานิ ทฺเวปิ อนนฺตรา ทฺวีสุ สมนนฺตราติ อนนฺตรา ฯ

[๓๒๑] อนนฺตเร ฐิตา สหชาตาเต ปญฺจ อญฺญมญฺเญ ปญฺจ นิสฺสเย ปญฺจ ฯ

[๓๒๒] ยถาฯา อพฺยากโต ธมฺโม เตนฯถาฯา อพฺยากตสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ เตนฯถาฯา อพฺยากโต ธมฺโม เตนฯถาฯา อพฺยากตสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯเป ฯ

[๓๒๓] ปุเรชาเต ตีณิ ปจฺฉาชาเต ตีณิ อาเสวเน ฐิตา กมฺเม ตีณิ วิปากา ตีณิ อาหาเร ฯ อินฺทฺริเย สตฺต ฌาเน ตีณิ

ឧបាទាទុកកុសលត្តិកៈ

(๓๑๙) អព្យាកតធម៌ ជាឧបាទា ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ๒ ។

(๓๒๐) អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងបឋមវារៈ មានអធិបតិពីរ ក្នុងវារៈទាំងពីរ មានសហជាតាធិបតិ ។

(๓๒๑) ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

(๓๒๒) អព្យាកតធម៌ ជាឧបាទា ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជានោឧបាទា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ๒ ។

(๓๒๓) ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓

មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា ឆ ។

ឧបាទារុកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទិន្នទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(៣២៤) អនុបាទិន្នំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិន្នោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣២៥) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សហជាតេ អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ ឯកំ ។

សម្បយុត្តេ ឧបាទារុបេ សសម្បយុត្តេ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(៣២៦) អនុបាទិន្នំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិន្នោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣២៧) ហេតុយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

កម្មមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កម្មសមុដ្ឋានប្បច្ច័យ មានវារៈ១ កម្មវិបាក-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ៤ កម្មអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

ចប់ ឧបាទាទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទិន្នទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(៣២៤) កុសលធម៌ ដែលកម្ម (ប្រកបដោយតិលេសមានតណ្ហា
ជាដើម) មិនកាន់យកហើយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលកម្ម (ប្រកប
ដោយតិលេសមានតណ្ហាជាដើម) មិនកាន់យកហើយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣២៥) កម្មហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ កម្មអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ១ កម្មអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ។ កម្មបច្ច័យតាំងអស់ មានវារៈ១ ។
កម្មសហជាតវារៈ ក្តី កម្មបញ្ហាវារៈ ក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ១ ។

(តិកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ចយទុកកុសលដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣២៦) អកុសលធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ អាស្រ័យ
នូវអកុសលធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣២៧) កម្មហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ កម្មអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ១ ។

สหาชาตภาเวปิ ปญฺญาภาเวปิ สพฺพตฺถ ฯเปฯ ๆ

ปฏิจฺจวาโร

(๓๒๘) ขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตา ธมฺมา ปฏิจฺจ ขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตเ ธมฺเ อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ๆ อนุขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตา ธมฺมา ปฏิจฺจ อนุขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตเ ธมฺเ อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ๆ ขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตญฺ อนุขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตญฺ ธมฺมา ปฏิจฺจ อนุขุทฺทานิทฺทสฺ อตฺถกตเ ธมฺเ อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ขุทฺทานิทฺทสฺ ขนฺโธ จ มหาภูตเ จ ปฏิจฺจ จิตฺตสมุฏฺฐานํ รูปํ ๆ

(๓๒๙) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมเณ เทฺว อธิปติยา ฯเปฯ ปุเรชาเต เทฺว อาเสวเน ฯเปฯ กมฺเ ปญฺจ วิปากเ ปญฺจ อวิคเต ปญฺจ ๆ

(๓๓๐) นเหตุยา ปญฺจ นอารมฺมเณ จตฺตาริ นอธิปติยา ปญฺจ ๆ เปฯ นปุเรชาเต

កឋិនបច្ច័យតាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๒๘) អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មគាន់យកហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មគាន់យកហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនគាន់យកហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនគាន់យកហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនគាន់យកហើយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មគាន់យកហើយផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនគាន់យកហើយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវក្ខន្ធ ដែលកម្មគាន់យកហើយផង នូវមហាភូតផង ។

(๓๒๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។ បេ ។ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

(๓๓๐) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។ បេ ។ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ

ចត្តារិ ឩកម្មេ ឯកំ ឩវិចារេ ទ្វេ ឩអាហារេ ទ្វេ ឩឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឩឈានេ ទ្វេ ឩមគ្គេ បញ្ច ឩសម្ប-យុត្តេ ចត្តារិ ឩវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ឱឩតិយា ចត្តារិ ឱវិរតេ ចត្តារិ ។

សហជាតវារនិ វិត្ថារេតព្ពំ ។

បច្ចយវារេ

(៣៣១) ឧបាទិន្នោ អព្យាកតោ ឩម្ហោ ឧបាទិ-ន្នស្ស អព្យាកតស្ស ឩម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អនុបាទិន្នោ អព្យាកតោ ឩម្ហោ អនុបាទិន្នស្ស អព្យាកតស្ស ឩម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-យេន បច្ចយោ ។

(៣៣២) ហេតុយា ចត្តារិ ។ អារម្មណេ ចត្តារិ ឧបាទិន្នមូលកេ ទ្វេ អនុបាទិន្នមូលកេ ទ្វេ ។ អនុបាទិន្នោ អព្យាកតោ ឩម្ហោ អនុបាទិន្នស្ស អ-ព្យាកតស្ស ឩម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ឯកំ ។ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ បញ្ច អញ្ញ-មញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ បញ្ច ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ ។

មានវារៈ ๔ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๒ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๒ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ๙
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒
ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๓๓๑) អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មកាន់យកហើយ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មកាន់យកហើយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๓ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๓๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๔ ។ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๔ ក្នុងឧបាទិន្នមូលកៈ មានវារៈ ๒ ក្នុងអនុបាទិន្នមូលកៈ មាន
វារៈ๒ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ๑ ។ ក្នុងអនន្ត-
រប្បច្ច័យ មានវារៈ๔ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសហជាតប្ប.
ច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ๙ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។

(๓๓๓) ยถา ธิโย อญฺญาตาโร ตถา ยถา ธิโย อญฺญาตาสฺส ตถา อญฺญาตสฺส ตถา ปุเรชาตปจฺจเย ปจฺจยา อารมฺมณปุเรชาตํ วตฺถุปุเรชาตํ เจว ปญฺหา ฯ ยถา ธิโย อญฺญาตาโร ตถา อยถา ธิโย อญฺญาตาสฺส ตถา อญฺญาตสฺส ตถา ปุเรชาตปจฺจเย ปจฺจยา เจว อารมฺมณปุเรชาตเมว ฯ ยถา เจว อารมฺมณปุเรชาตมฺปิ วตฺถุปุเรชาตมฺปิ ฯ ฉ ฯ

(๓๓๔) ปจฺฉาชาตา ธ อาเสวเน ฯเปฯ กมฺเม ตฺวา วิปากา ตฺวา อาหาเร นว ฯ ปญฺเญ ตฺวา ฌาเน ตฺวา มคฺเค ตฺวา สมฺปยุตฺเต เจว วิปฺปยุตฺเต ธ อตฺถิยา นว นตฺถิยา ตฺวา วิคเต ตฺวา อวิคเต นว ฯเปฯ

(๓๓๕) นเหตุยา นว นอารมฺมณา นว ฯ

(๓๓๖) เหตุปฺปจฺจยา นอารมฺมณา ตฺวา ฯ

(๓๓๗) นเหตุปฺปจฺจยา อารมฺมณา ตฺวา ฯ

ฉฬาทิวิภงฺคทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

มหนฺตรทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ឧបាទិន្នទុកកុសលត្តិកៈ

(๓๓๓) អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មកាន់យកហើយ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មកាន់យកហើយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាន ដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត មានបញ្ហា ๒ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិនកាន់យកហើយ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលកម្មមិន កាន់យកហើយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ និងជាអារម្មណ-បុរេជាតតែម្យ៉ាង ។ ឃដនៈ ๒ បានដល់អារម្មណបុរេជាតផង វត្ថុបុរេ-ជាតផង ។ មានវារៈ ๖ ។

(๓๓๔) ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុង ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសម្បយុត្ត-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។ បេ ។

(๓๓๕) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๓๓๖) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๓๗) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ចប់ ឧបាទិន្នទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ មហន្តរទុកកុសលត្តិកៈ ។

ទុបាទានទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[๓๓๘] យោ ទុបាទានោ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច យោ ទុបា-
ទានោ កុសលោ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๓๓๙] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ញាវេ ឯកំ សម្បយុត្ត ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[๓๔๐] ទុបាទានំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទុបា-
ទានោ អកុសលោ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា
ទុបាទានំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច យោ ទុបាទានោ
អកុសលោ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ទុបាទានំ
អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទុបាទានោ អកុសលោ
ច យោ ទុបាទានោ អកុសលោ ច ធម្មោ ទុប្បដ្ឋតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ យោ ទុបាទានំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
យោ ទុបាទានោ អកុសលោ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ទុបាទានំ អកុសលញ្ច
យោ ទុបាទានំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទុបាទានោ
អកុសលោ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

๑ បច្ចយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๓๓๘) កុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๓๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๔๐) អកុសលធម៌ ជាឧបាទាន (សេចក្តីប្រកាន់មាំ) អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង អកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។ អកុសលធម៌ ជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។

(๓๔๑) เหตุยา นว อารมฺมณา นว สมฺปยุตฺตา นว อวิคเต นว ฯ

(๓๔๒) โสจตุนฺนมฺปิ อกุสลานำ ฉนฺนำ ปฏิปทานำ โสจตุนฺนมฺปิ อกุสลาโน ฉนฺนำ ขนฺธานำ อกุสลาโน ฉนฺนำ ธาตูนำ ฉนฺนำ ผสฺสานำ ฉนฺนำ สญฺญานำ ฉนฺนำ เจตนานำ ฉนฺนำ จิตฺตานำ ฉนฺนำ วิตกฺกานำ ฉนฺนำ วิจารานำ ฉนฺนำ อธิโมกฺขานำ ฉนฺนำ วีริยานำ ฉนฺนำ ปีติยา ฉนฺนำ ฉนฺทานำ ฉนฺนำ อธิมุตฺติยา ฉนฺนำ สทฺธินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ วีริยินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ สตินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ สมาธินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ ปญฺญินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ มนินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ โสมนสฺสินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ ชีวิตินฺทฺริยสฺส ฉนฺนำ ปสฺสทฺธิยา ฉนฺนำ สติยา ฉนฺนำ สมาธิสฺส ฉนฺนำ ปญฺญาย ฉนฺนำ สทฺธาพลสฺส ฉนฺนำ วีริยพลสฺส ฉนฺนำ สติพลสฺส ฉนฺนำ สมาธิพลสฺส ฉนฺนำ ปญฺญาพลสฺส ฉนฺนำ หิริพลสฺส ฉนฺนำ โอตฺตปฺปพลสฺส ฉนฺนำ อโลภสฺส ฉนฺนำ อโทสสฺส ฉนฺนำ อโมหสฺส ฉนฺนำ อนภิชฺฌาย ฉนฺนำ สมฺมาทิฏฺฐิยา ฉนฺนำ สมฺมาสงฺกปฺปสฺส ฉนฺนำ สมฺมาวาจาย ฉนฺนำ สมฺมากมฺมนฺตสฺส ฉนฺนำ สมฺมาอาชีวสฺส ฉนฺนำ สมฺมาวายามสฺส ฉนฺนำ สมฺมาสติยา ฉนฺนำ สมฺมาสมาธิสฺส ฉนฺนำ สมฺมาญาณสฺส ฉนฺนำ สมฺมาวิมุตฺติยา ฉนฺนำ สมฺมาวิมุตฺติยา ฉนฺนำ สมฺมาวิมุตฺติยา

(๓๔๑) កុសលហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ កុសលអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ កុសលបច្ចយាធិបតិប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ កុសលអនន្តរប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ฯ

(๓๔๒) អកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបនិស្សយបច្ចយ ដោយអារម្មណប្បច្ចយ ដោយអនន្តរប្បច្ចយ ដោយសមនន្តរប្បច្ចយ ដោយអនន្តរូបនិស្សយប្បច្ចយ ដោយនានក្ខណិកកម្មប្បច្ចយ ដោយអាសេវនប្បច្ចយ ដោយកម្មប្បច្ចយ ដោយវិបាកប្បច្ចយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ដោយនត្ថិប្បច្ចយ ដោយវិគតប្បច្ចយ ដោយអវិគតប្បច្ចយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយ ដោយបុរេជាតប្បច្ចយ ដោយបច្ឆាជាត

នោឧបាទានម្ហិ នោ អនុបាទានម្ហិ ឧបាទានសម្បយុត្តេ ធម្មេ បដិច្ច ឧបាទានសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៤៦) នោឧបាទានំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នោឧបាទានោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៤៧) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អធិបតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ញាយ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ ។

ឧបាទានទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(៣៤៨) ឧបាទានិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទានិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនុបាទានិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទានិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៤៩) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អធិបតេ ទ្វេ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកកុសលសទិសំ ។

កុដ្ឋគាហារប្បច្ច័យ មិនមែនឧបាទានមូលកៈ មានវារៈ៣ កុដ្ឋឥន្ទ្រិយប្ប-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុដ្ឋឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុដ្ឋមគ្គប្បច្ច័យ
មានវារៈ៩ កុដ្ឋសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុដ្ឋអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(៣៤៦) អតីតធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអតីត-
ធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៤៧) កុដ្ឋហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ១ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

កុដ្ឋបច្ច័យទាំងអស់ កុដ្ឋសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

ចប់ ឧបាទានទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(៣៤៨) កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

(៣៤៩) កុដ្ឋហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

(វារៈនេះ) ប្រែហើយគ្មានឆ័ន្ទលោកិយលោកុត្តរទុកកុសលៈដែរ ។

สหชาตภาเวน ปญฺหาภาเวน วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

ปฏิจฺฉวาโร

(๓๙๐) ฉ ธมฺมา ธมฺมานิยา อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ฉ ธมฺมานิยา อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๓๙๑) เหตุยา ฯ อารมฺมเณ ฯ อธิปติยา ฯ

สหชาตภาเวน ปญฺหาภาเวน สตฺต ฯ

ปฏิจฺฉวาโร

(๓๙๒) ฉ ธมฺมา ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา ปฏิจฺจ ฉ ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ อฉ ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา ปฏิจฺจ ฉ ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา อฉ ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา ปฏิจฺจ ฉ ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา จ อฉ ธมฺมานิยา อพฺยากตา ธมฺมา จ ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๕๐) *អកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។*

(๓๕๑) *ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ។*

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๕๒) *អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យនូវអព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អព្យាកតធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យនូវអព្យាកតធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។*

อุปาทาธิยํ อฏฺฐกตญฺจ อนุปาทาธิยํ อฏฺฐกตญฺจ ธมฺมํ ปฏิจฺจ อุปาทาธิโย อฏฺฐกาโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๓๙๓) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมเณ ทฺเว อติตาเร ปญฺจ ฯ

โลกิยโลกุตฺตรทุกอฏฺฐกสทิสํ ฯ

สหชาตาทิเภทํ ปญฺหาวาเรปิ วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

อุปาทาธิยทุกกุสลตฺติกาทิ นิฏฺฐิตา ฯ

อุปาทาสมฺปยุตฺตทุกกุสลตฺติกาทิ

ปฏิจฺจวาโร

(๓๙๔) อุปาทาสมฺปยุตฺตํ กุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ อุปาทาสมฺปยุตฺโต กุสโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๓๙๕) เหตุยา ฯเปฯ อารมฺมเณ ฯเปฯ อติตาเร ฯเปฯ ฯ

สหชาตาทิเภทํ ปญฺหาวาเรปิ สพฺพตฺถ ฯเปฯ ฯ

ปฏิจฺจวาโร

(๓๙๖) อุปาทาสมฺปยุตฺตํ อกุสลํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ อุปาทาสมฺปยุตฺโต อกุสโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ

អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៩៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

(វារៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកតៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(៣៩៤) កុសលធម៌ ជ្រាសចាកឧបាទាន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៩៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣៩៦) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទាន ទើបកើតឡើង

เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ อุปาทานวิปฺปยุตฺตสฺส อกุสลสฺส ธมฺมสฺส ปจฺจโย อุปาทานวิปฺปยุตฺตา อกุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา เอกฺก ฯ อุปาทานสมฺปยุตฺตสฺส อกุสลสฺส อุปาทานวิปฺปยุตฺตสฺส อกุสลสฺส ธมฺมสฺส ปจฺจโย อุปาทานสมฺปยุตฺตา อกุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๓๕๗) เหตุยา ฉ อารมฺมณา ฉ สพฺพตฺถ ฉ อวิคเต ฉ ฯ

(๓๕๘) ฉเหตุยา ฉกกํ ฉอธิปติยา ฉ ฉ-กาเมน ฉตฺตาริ ฉวิคเต ฉ ฯ

สหชาตวาโร นิฏฺฐิโต ฯ

ปจฺจยวาโร

(๓๕๙) อุปาทานสมฺปยุตฺตา อกุสลา ขนฺธา อุปาทานสมฺปยุตฺตสฺส อุปาทานสมฺปยุตฺตสฺส อกุสลสฺส ธมฺมสฺส เหตุปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ตีณิ ฯ

(๓๖๐) เหตุยา ฉ อารมฺมณา ฉว ฯ อธิปติยา ฉว อุปาทานสมฺปยุตฺตมูลเกน ตีณิ สหชาตาธิปติ อุปาทานวิปฺปยุตฺเต ปกฺข ฯ อนนฺตเร ฉว สมนนฺตเร ฉว สหชาเต ฉ อญฺญมญฺเญ ฉ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រាសចាកឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រាសចាកឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទានផង នូវអកុសលធម៌ ប្រាសចាកឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៥៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងបច្ច័យពាំងអស់ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

(៣៥៨) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(៣៥៩) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៣៦០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបាទានសម្បយុត្តមូលក: មានវារៈ ៣ បានដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងឧបាទានវិប្បយុត្ត មានវារៈ ១ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦

ឯសប្បច្ចយេ ឯ ឧបនិស្សយេ ឯវ អាសេវនេ ឯវ កម្មេ ឯត្ថាវិ អាហារេ ឯត្ថាវិ ឥន្ទ្រិយេ ឯត្ថាវិ ឈានេ ឯត្ថាវិ មគ្គេ ឯត្ថាវិ សម្បយុត្តេ ឯ អត្ថិយា ឯ នត្ថិយា ឯវ វិគតេ ឯវ អវិគតេ ឯ ។

បដិច្ចវារោ

(៣៦១) ឧទាហរិតព្ពំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទាហរិតព្ពោ អព្យាកតោ ឯកម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៦២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ញាសេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

ឧទាហរិតព្ពសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទាឯឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(៣៦៣) ឧទាហរិតព្ពោ ឧបាទានិយោ ចេវ ឧទាហរិតព្ពោ ឧបាទានោ ច កុសលោ ឯកម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ๖ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ๖ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๖ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๖๑) អនាគតធម៌ ប្រាសចាកឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអនាគតធម៌ ប្រាសចាកឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๖๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

ចប់ ឧបាទានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទានឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๓๖๓) កុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๖๔) เหตุยา ฯเปฯ อารมฺมณา ฯเปฯ อาเสวนา ฯเปฯ

สหชาตาทิเภทา ปญฺหาทิเภทา สพฺพตฺถ ฯเปฯ

ปฏิปฺปสฺสทฺธิเภท

(๓๖๕) ยสฺมา ยสฺมา ยญฺเญว ยสฺมา ยสฺมิญฺจ อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ยสฺมา ยสฺมา เยเยว ยสฺมา ยสฺมิญฺเจว อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ ยสฺมา ยสฺมิญฺเจว เยจ ยสฺมา ยสฺมิญฺจ อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ยสฺมา ยสฺมา เยเยว เยจ ยสฺมา ยสฺมา เย อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ ยสฺมา ยสฺมิญฺเจว-ยสฺมา ยสฺมิญฺจ อกุสลญฺจ ยสฺมา ยสฺมิญฺเจว เยจ-ยสฺมา ยสฺมิญฺจ อกุสลญฺจ ธมฺมา ปฏิจฺจ ยสฺมา ยสฺมา เยเยว เยจ ยสฺมา ยสฺมิญฺจ อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๓๖๖) เหตุยา ฯเปฯ อาเสวนา ฯเปฯ

ตสฺมึ สมเย ยสฺมา ยสฺมิญฺจ ยสฺมึ สมเย อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ยสฺมา ยสฺมา เยเยว ยสฺมา ยสฺมิญฺจ ยสฺมึ สมเย อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

สหชาตาทิเภทา ปญฺหาทิเภทา วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

(๓๖๔) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๖๕) អកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង នូវអកុសលធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។

(๓๖๖) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ ។

ដំណើរនេះ ប្រហែលគ្នានឹងឧបាទានទុកកុសលដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារោ

(๓๖๗) ឧបាទានិយេ ធម្មេ បដិច្ច ឧបាទានិយោ ចេវ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនុបាទានិយោ ចេវ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๓๖๘) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

ឧបាទានឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទានឧបាទានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๓๖๙) ឧបាទានេ ធម្មេ ឧបាទានសម្បយុត្តេ ធម្មេ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទានោ ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧបាទានសម្បយុត្តេ ធម្មេ ធម្មេ ធម្ម

បដិច្ចវារៈ

(๓๖๗) អព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๖๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

ចប់ ឧបាទានឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទានឧបាទានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๓๖๙) អកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

ฉฬาภิญฺญาย ฉฬาภิญฺญสมฺปยุตฺตญฺจ อกุสลญฺจ ฉฬาภิญฺญสมฺปยุตฺเตหิ จ ฉฬาภิญฺญญฺจ อกุสลญฺจ ธมฺมา ปฏิจฺจ ฉฬาภิญฺญาโย จ ฉฬาภิญฺญสมฺปยุตฺโต จ อกุสโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๓๗๐) เหตุยา ฉ อารมฺมเณ ฉ อธิปติยา ฉ วิปากาย ฉ อาหาเร ฉ ฯ

สพฺพตฺถ ปฏิโลมโต อกุสลสทิสา ฯ

สหชาตาทิเภทา ปญฺหาปิ เวทิตพฺพา ฉ ฯ

ฉฬาภิญฺญาทีปกกุสลตฺติกกถา นิฏฺฐิตา ฯ

ฉฬาภิญฺญาปฏิจฺจวารทีปกกุสลตฺติกกถา

(๓๗๑) ฉฬาภิญฺญาย ฉฬาภิญฺญาปจฺจยา กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ ฯ ฉฬาภิญฺญาย อฉฬาภิญฺญาปจฺจยา กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ ฯ ฉฬาภิญฺญาย ฉฬาภิญฺญาปจฺจยา อฉฬาภิญฺญาปจฺจยา กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ ฯ

ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកៈ

អកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបាទានផង មិនមែនជាឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៣៧០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ដំណើរនេះ ប្រហែលគ្នានឹងឧបាទានទុកអកុសលដែរ ។

កម្មបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ៩ ។

ចប់ ឧបាទានឧបាទានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទានសម្បយុត្តឧបាទានិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(៣៧១) កុសលធម៌ ប្រាសចាកឧបាទានទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកឧបាទានទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៧២) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។
លោកិយលោកុត្តរទុកកុសលសទិសំ ។
សហជាតភវេបិ បញ្ហាភវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារោ

(៣៧៣) ឧបាទារូបប្បយុត្តំ ឧបាទានិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទារូបប្បយុត្តោ ឧបាទានិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(៣៧៤) ឧបាទារូបប្បយុត្តំ ឧបាទានិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទារូបប្បយុត្តោ ឧបាទានិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឧបាទារូបប្បយុត្តំ អនុបាទានិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទារូបប្បយុត្តោ អនុបាទានិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧបាទារូបប្បយុត្តំ ឧបាទានិយំ អព្យាកតញ្ច ឧបាទារូបប្បយុត្តំ អនុបាទានិយំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទារូបប្បយុត្តោ ឧបាទានិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៧២) កុសលហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ២ កុសលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុសលអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ២ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកកុសលៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣៧៣) អកុសលធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ កុសលប្បច្ចយទាំងអស់ មានវារៈតែ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣៧៤) អព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๓๗๕) ហោតុយោ បញ្ហ អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
គតេ បញ្ហ ។

លោភសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

ឯកាទសវិប្បយុត្តឯកាទសវិយុត្តកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឯកាទសគោច្ឆកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កិលេសទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๓๗๖) យោ កិលេសំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
យោ កិលេសោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
ប្បច្ចយា ។

(๓๗๗) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណំ ណាឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๓๗๘) កិលេសំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កិលេសោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๓๗๕) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារ:๕ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារ:๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារ:๕ ។

(ទុក:នេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកត:ដែរ ។

សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយទុកកុសលត្តិក: ។

ចប់ ឧបាទានគោច្ឆកទុកកុសលត្តិក: ។

កិលេសទុកកុសលត្តិក:

បដិច្ចវារ:

(๓๗๖) កុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๓๗๗) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារ:๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារ:๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារ:๑ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:๑ ។

បដិច្ចវារ:

(๓๗๘) អកុសលធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារ:๓ ។

ឆោកាលេសំ អកុសលំ ឆម្ំ បដិច្ច ឆោកាលេសោ អកុសលោ ឆម្ោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ កាលេសំ អកុសលញ្ ឆោកាលេសំ អកុសលញ្ ឆម្ំ បដិច្ច កាលេសោ អកុសលោ ឆម្ោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(៣៧៩) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ ឆ សព្ពត្ថ ឆ អវិគតេ ឆ ។

(៣៨០) កាលេសំ អកុសលំ ឆម្ំ បដិច្ច កាលេសោ អកុសលោ ឆម្ោ ឧប្បជ្ជតិ ឆហេតុប្បច្ចយា វិចិកិច្ឆំ បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចំ បដិច្ច ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ ឆោកាលេសំ អកុសលំ ឆម្ំ បដិច្ច កាលេសោ អកុសលោ ឆម្ោ ឧប្បជ្ជតិ ឆហេតុប្បច្ចយា វិចិកិច្ឆាសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ កាលេសំ អកុសលញ្ ឆោកាលេសំ អកុសលញ្ ឆម្ំ បដិច្ច កាលេសោ អកុសលោ ឆម្ោ ឧប្បជ្ជតិ ឆហេតុប្បច្ចយោ

អកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេសផង នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៣៧៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបច្ច័យតាំងពួង មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(៣៨០) អកុសលធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា អាស្រ័យ នូវវិចិកិច្ឆា មោហៈដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវឧទ្ធច្ចៈ ។ អកុសលធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺមោហៈដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ អកុសលធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេសផង នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ

វិចិកិច្ឆាសហគតេ ខន្ធេ ច វិចិកិច្ឆញ្ច បដិច្ច វិចិ-
កិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ
ច ឧទ្ធច្ចញ្ច បដិច្ច ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

(៣៨១) ឆហេតុយា តីណិ ឆអធិបតិយា ឆវ
ឆបុរេជាតេ ឆវ ឆបច្ឆាជាតេ ឆវ ឆអាសេវនេ ឆវ
ឆកម្មេ តីណិ ឆវិបាកេ ឆវ ឆវិប្បយុត្តេ ឆវ ។

សហជាតភាវាទិ វិត្ថារេតព្ពំ ។

បញ្ហាវារោ

(៣៨២) កិលេសោ អកុសលេ ឆម្ហា កិ-
លេសេន អកុសលេន ឆម្ហេន មោតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៣៨៣) មោតុយា តីណិ អារម្មណេ ឆវ ។
អធិបតិយា ឆវ ។ មគ្គេ តីណិ សហជាតាធិបតិ ។
អនន្តរេ ឆវ សមនន្តរេ ឆវ ។បេ។ ឧបនិស្សយេ
ឆវ អាសេវនេ ឆវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ
ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មគ្គេ ឆវ សម្ប-
យុត្តេ ឆវ ។

គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆាផង នូវវិចិកិច្ឆាផង មោហៈ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈផង នូវឧទ្ធច្ចៈផង ។

(๓๘๑) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

(๓๘๒) អកុសលធម៌ ជាកិលេស ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាកិលេស ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๘๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។ ក្នុងបទេសណ្ឌាល មានវារៈ ๓ បានដល់សហជាតាធិបតិ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។បេ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

បដិច្ចវារេ

(๓๘๔) ឆោកលេសំ អព្យាកតំ ឆម្មំ បដិច្ច ឆោកលេសោ អព្យាកតោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។

(๓๘๕) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

កិលេសទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារេ

(๓๘๖) សង្កិលេសិកំ កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច សង្កិលេសិកោ កុសលោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។ អសង្កិលេសិកំ កុសលំ ឆម្មំ បដិច្ច អសង្កិលេសិកោ កុសលោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។

(๓๘๗) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកកុសលសទិសំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

បដិច្ចវារៈ

(๓๘๔) អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๓๘๕) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

ចប់ កិលេសទុកកុសលត្តិកៈ ។

សង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๓๘๖) កុសលធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ។ កុសលធម៌ ដែលមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๓๘๗) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ๒ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកកុសលៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារោ

[๓๘๘] សង្គីលេសិកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សង្គីលេសិកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๓๘๙] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អនាគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[๓๙๐] សង្គីលេសិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សង្គីលេសិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសង្គីលេសិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្គីលេសិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សង្គីលេសិកំ អព្យាកតញ្ច អសង្គីលេសិកំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សង្គីលេសិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๓๙๑] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អនាគតេ បញ្ច ។

បដិច្ចវារៈ

(៣៨៨) អកុសលធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៨៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(៣៩០) អព្យាកតធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៩១) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ឯកអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកតសនិទ្ទេសំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពំ ។

សង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្កិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(៣៩២) អសង្កិលិដ្ឋំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិ-លិដ្ឋោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៩៣) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អ-ធិបតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(៣៩៤) សង្កិលិដ្ឋំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-ង្កិលិដ្ឋោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-ច្ចយា ។

(៣៩៥) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អធិ-បតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(ទុក:នេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកត:ដែរ ។

កុដ្ឋបច្ច័យតាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ សង្គ្រិលេសិកទុកកុសលត្តិក: ។

សង្គ្រិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិក:

បដិច្ចវារ:

(៣៩២) កុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៩៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យតាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ: ១ ។

បដិច្ចវារ:

(៣៩៤) អកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣៩៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ១ ។

ក្នុងបច្ច័យតាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ: ១ ។

ปฏิจฺฉวาโร

(๓๙๖) อสงฺคิลิตฺถํ อพฺยากตา ธมฺมา ปฏิจฺฉ อสงฺคิลิตฺเถ อพฺยากเตา ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๓๙๗) เหตุยา ฯเปฯ อารมฺมเณ ฯเปฯ อวิคเต ฯเปฯ ฯ

สหชาตาทิเหตุ ปญฺหาวาเรปิ สพฺพตฺถ ฯเปฯ ฯ

สงฺคิลิตฺถทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

กิเลสสมฺปยุตฺตทุกกุสลตฺติกํ

ปฏิจฺฉวาโร

(๓๙๘) กิเลสวิปฺปยุตฺตา กุสลา ธมฺมา ปฏิจฺฉ กิเลสวิปฺปยุตฺเตา กุสโล ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๓๙๙) เหตุยา ฯเปฯ อารมฺมเณ ฯเปฯ อวิคเต ฯเปฯ ฯ

สหชาตาทิเหตุ ปญฺหาวาเรปิ สพฺพตฺถ ฯเปฯ ฯ

បដិច្ចវារៈ

(๓๙๖) អនាគតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអនាគតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๙๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

ចប់ សង្គិលិង្គទុកកុសលត្តិកៈ ។

កិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๓๙๘) កុសលធម៌ ច្រាសចាកកិលេស អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ច្រាសចាកកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๓๙๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

បដិច្ចវារោ

(៤០០) កិលេសសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កិលេសសម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤០១) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(៤០២) កិលេសវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កិលេសវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤០៣) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្ពត្ថ ឯកំ ។

កិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កិលេសសង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(៤០៤) សង្កិលេសិកេ ធម្មេ បដិច្ច កិលេសំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សង្កិលេសិកោ ចេវ កិលេសោ

បដិច្ចវារៈ

(๔๐๐) កុសលធម៌ ប្រកបដោយកិលេស អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๐๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

បដិច្ចវារៈ

(๔๐๒) អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកកិលេស អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๐๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

ចប់ កិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

កិលេសសង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๔๐๔) កុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង

កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๒๐๕) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អនា-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតឯវេបិ បញ្ហាឯវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

(๒๐๖) កិលេសសង្គោ សង្គិលេសិកញ្ច អកុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច កិលេសោចេវ សង្គិលេសិកោច
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
សង្គិលេសិកញ្ចេវ នោចកិលេសំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច សង្គិលេសិកោចេវ នោចកិលេសោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
កិលេសសង្គោ សង្គិលេសិកញ្ច អកុសលញ្ច សង្គិ-
លេសិកញ្ចេវ នោចកិលេសំ អកុសលញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច កិលេសោចេវ សង្គិលេសិកោច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๒๐๗) ហេតុយា ឆ អារម្មណោ ឆ អនា-
គតេ ឆ ។

កិលេសទុកអកុសលសទិសំ ។

សហជាតេឯវេបិ បញ្ហាឯវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពំ ។

មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๐๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ๑ ។

បដិច្ចវារៈ

(๔๐๖) អកុសលធម្ម ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម្ម ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម្ម គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម្ម គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម្ម ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម្ម ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង អកុសលធម្ម គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๔๐๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងកិលេសទុកអកុសលដែរ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារោ

(๔๐๘) សន្តិលេសិកេ ញេ ធម្មេ បដិច្ច សន្តិលេសិកោ ចេវ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញេ ច ធម្មេ បដិច្ច សន្តិលេសិកោ ចេវ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๐๙) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

កិលេសសង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

(๔๑๐) កិលេសេ ញេ សង្កិលិដ្ឋេ អកុសលេ ធម្មេ បដិច្ច កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សង្កិលិដ្ឋេ ញេ ធម្មេ អកុសលេ ធម្មេ បដិច្ច សង្កិលិដ្ឋោ ចេវ កិលេសោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ កិលេសេ ញេ សង្កិលិដ្ឋេ អកុសលេ ច សង្កិលិដ្ឋេ ញេ ធម្មេ បដិច្ច កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

បដិច្ចវារៈ

(๔๐๘) អតីតកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង អាស្រ័យ នូវអតីតកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๐๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

ចប់ កិលេសសង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកៈ ។

កិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๔๑๐) អកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ដែលសៅហ្មងផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ដែលសៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។ អកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។ អកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ដែលសៅហ្មងផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ដែលសៅហ្មងផង នូវអកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មងផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។

(๒๑๑) เหตุยา สหชาตา สหชาตเหตุยา สหชาตเหตู สหชาตา ฯ

กิเลสทุกกุสลสทิสํ ฯ

สหชาตาทิวเสน ปญฺหาวเสน สพฺพตฺถ วิตฺถาเรตพฺพํ ฯ

กิเลสสงฺกิลิฏฺฐทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

กิเลสกิเลสสมฺปยุตฺตทุกกุสลตฺติกํ

ปฏิจฺจวาเร

(๒๑๒) กิเลสาเยว กิเลสสมฺปยุตฺตา อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ กิเลสาเยว กิเลสสมฺปยุตฺตา จ อกุสลา เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ กิเลสสมฺปยุตฺตาเยว เจตกิเลสา อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ กิเลสสมฺปยุตฺตา จ เจตกิเลสา อกุสลา เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ กิเลสาเยว กิเลสสมฺปยุตฺตา อกุสลา จ กิเลสสมฺปยุตฺตา เจตกิเลสา อกุสลา จ ธมฺมา ปฏิจฺจ กิเลสาเยว กิเลสสมฺปยุตฺตา จ อกุสลา เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

កិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๑๑) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๙ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងកិលេសទុកអកុសលដែរ ។

កុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិកៈ ។

កិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๔๑๒) អកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ដែលប្រកបដោយកិលេសផង មិនមែនជាកិលេសផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលប្រកបដោយកិលេសផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង នូវអកុសលធម៌ ដែលប្រកបដោយកិលេសផង មិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ។

(๔๑๓) ហោតុយា ន វ អារម្មណោ ន វ អវិ-
គតេ ន វ ។

កិលេសទុកកុសលសទិសំ ។

សហជាតវសេ បញ្ហាវសេ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពំ ។

កិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារ:

(๔๑๔) កិលេសវិប្បយុត្តំ សង្កិលេសិកំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច កិលេសវិប្បយុត្តោ សង្កិលេសិកោ កុ-
សលោ ឯកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កិលេ-
សវិប្បយុត្តំ អសង្កិលេសិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កិ-
លេសវិប្បយុត្តោ អសង្កិលេសិកោ កុសលោ ឯកោ
ខន្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๑๕) ហោតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ ទ្វេ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកកុសលសទិសំ ។

សហជាតវសេ បញ្ហាវសេ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๔๑๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងកិលេសទុកកុសលដែរ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

កិលេសវិប្បយុត្តសង្គិលេសិកទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(๔๑๔) កុសលធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๑๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកកុសលដែរ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារោ

(๔๑๖) กิเลสวิปฺปยุตฺตํ สงฺกิเลสิกํ อฑฺฒกตฺตา ฉนฺทํ ปฏิจฺจ กิเลสวิปฺปยุตฺตา สงฺกิเลสิโก อฑฺฒกตฺตา ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ กิเลสวิปฺปยุตฺตํ อสงฺกิเลสิกํ อฑฺฒกตฺตา ฉนฺทํ ปฏิจฺจ กิเลสวิปฺปยุตฺตา อสงฺกิเลสิโก อฑฺฒกตฺตา ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ กิเลสวิปฺปยุตฺตํ สงฺกิเลสิกญฺจ อสงฺกิเลสิกญฺจ กิเลสวิปฺปยุตฺตา สงฺกิเลสิกา จ อสงฺกิเลสิกา จ ฉนฺทํ ปฏิจฺจ กิเลสวิปฺปยุตฺตา สงฺกิเลสิโก อฑฺฒกตฺตา ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๔๑๗) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมณา ทฺเว อาธิปเต ปญฺจ ฯ

โลกิยโลกุตฺตรทุกอฑฺฒกตสทิสํ ฯ

สมาปตฺติวเสน ปญฺญตฺติวเสน สพฺพตฺถ วิตฺถาเรตพฺพํ ฯ

กิเลสวิปฺปยุตฺตสงฺกิเลสิกทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

กิเลสเหตุกทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

បដិច្ចវារ:

(๔๑๖) អព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលជ្រាសចាកកិលេសទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๑๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ๕ ។

(ទុក:នេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកត:ដែរ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កិលេសវិប្បយុត្តសង្គិលេសិកទុកកុសលត្តិក: ។

ចប់ កិលេសពោធកទុកកុសលត្តិក: ។

ទស្សនេនបហាតព្ពទុកកុសលត្តិកំ

(๔๑๘) ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ กุสลานิ ตานิ ปฏิจฺจ ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ กุสลานิ ตานิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๔๑๙) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมเณ ปญฺจ อธิปติยา ปญฺจ ฯ

สหชาตาทิเวเสน ปญฺหาวาเรน สพฺพตฺถ ปญฺจ ฯ

(๔๒๐) ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ ปฏิจฺจ ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ ปฏิจฺจ ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๔๒๑) เหตุยา เทฺว อารมฺมเณ เทฺว อธิปติยา เทฺว อาทิเกเต เทฺว ฯ

(๔๒๒) ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ ปฏิจฺจ ยานิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ อุปฺปชฺชนฺติ ยเหตุปจฺจยา วิจิกิจฺฉาสหคเต ขนฺเธ ปฏิจฺจ วิจิกิจฺฉาสหคตา โมหา ฯ ยานิ ทสฺสเนน-ปหาตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ ปฏิจฺจ ยานิ ทสฺสเนน ปหา-ตพฺพานิ อกุสลานิ ตานิ อุปฺปชฺชนฺติ ยเหตุปจฺจยา ฯ

ទស្សនេនបហាតព្វទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๑๘) កុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យនូវកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๑๙) កន្លះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កន្លះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កន្លះអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កន្លះអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។ កន្លះសមនន្តរប្បច្ច័យ កន្លះសហជាតប្បច្ច័យ កន្លះញមញ្ញប្បច្ច័យ កន្លះនិស្សយប្បច្ច័យ កន្លះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កន្លះបុរេជាតប្បច្ច័យ កន្លះអាសេវនប្បច្ច័យ កន្លះកម្មប្បច្ច័យ កន្លះវិបាកប្បច្ច័យ កន្លះអាហារប្បច្ច័យ កន្លះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ កន្លះឈានប្បច្ច័យ កន្លះមគ្គប្បច្ច័យ កន្លះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ កន្លះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កន្លះអត្ថិប្បច្ច័យ កន្លះនត្ថិប្បច្ច័យ កន្លះវិគតប្បច្ច័យ កន្លះអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

(๔๒๐) អកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ។ អកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๒๑) កន្លះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កន្លះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កន្លះអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កន្លះអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(๔๒๒) អកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ។ អកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๒๓) ន‌ហេតុយា ទ្វេ ន‌អធិបតិយា ទ្វេ ន‌-
ឃុរេជាតេ ទ្វេ ន‌កម្មេ ទ្វេ ន‌វិបាកេ ទ្វេ ន‌វិប្ប-
យុត្តេ ទ្វេ ។

សហជាតវសេ បញ្ហាវសេ សព្វត្ថ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๔๒๔) ន‌ទស្សនេន‌បហាតព្ពេ អកុសលេ ន‌ភេទ្ធេ
ន‌ទស្សនេន‌បហាតព្ពា អកុសលា ន‌ភេទ្ធា ហេ-
តុប្បច្ចយេន‌ បច្ចយោ ។ ន‌ទស្សនេន‌បហាតព្ពេ
អកុសលេ ន‌ភេទ្ធេ ន‌ទស្សនេន‌បហាតព្ពា អកុ-
សលា ន‌ភេទ្ធា ហេតុប្បច្ចយេន‌ បច្ចយោ ។

(๔๒๕) ហេតុយា ទ្វេ ។ អារម្មណេ តីណិ
ន‌ទស្សនេ ឯកំ ន‌ទស្សនេ ទ្វេ ។ អធិបតិយា តីណិ
ន‌ទស្សនមូលកំ(๑) ឯកំ ន‌ន‌ទស្សនេ ទ្វេ អារម្មណា-
ធិបតិ សហជាតាធិបតិ ឯការម្មណាធិបតិ ។ អន‌ន្តរេ
ទ្វេ ន‌ទស្សនមូលកំ ឯកំ ន‌ន‌ទស្សនេ ឯកំ ។ សម-
ន‌ន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ ។បេ។ ឧបនិស្សយេ តី-
ណិ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ អាហារេ ទ្វេ ។បេ។
សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ ន‌ត្ថិយា ទ្វេ ។បេ។

---

๑ ម. ទស្សនេនបហាតព្ពមូលកំ ។

(๔๒๓) កុឝលហេតុប្បច្ចយ មានវារ: ๒ កុឝលអធិបតិប្បច្ចយ មានវារ: ๒ កុឝលបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារ: ๒ កុឝលកម្មប្បច្ចយ មានវារ: ๒ កុឝលវិបាកប្បច្ចយ មានវារ: ๒ កុឝលវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារ: ๒ ។ កុឝលច្ចយទាំឝអស់ កុឝលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផឝចុះ ។

(๔๒๔) អកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន: ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន: ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๒๕) កុឝលហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ ។ កុឝលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ កុឝលទស្សន: មានវារ:๑ កុឝលនទស្សន: មានវារ: ๒ ។ កុឝលអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ ๓ ទស្សនមូលក: មានវារ:๑ កុឝលនទស្សន: មានវារ: ๒ ឃានដល់អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ និងឯអារម្មណាធិបតិ ។ កុឝលអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ:๒ ទស្សនមូលក: មានវារ:๑ កុឝលនទស្សន: មានវារ:๑ ។ កុឝលសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ កុឝលសហជាតប្បច្ច័យ មានវារ:๒ ។ បេ ។ កុឝលឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ កុឝលអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ កុឝលកម្មប្បច្ច័យ មានវារ:๒ កុឝលអាហារប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ ។ បេ ។ កុឝលសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារ:๒ កុឝលអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារ: ๒ កុឝលនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារ:๒ ។ បេ ។

(๔๒๖) ន ន ស្សនេន បហាតព្ពំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ន ស្សនេន បហាតព្ពោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๒๗) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

ទស្សនេន បហាតព្ពទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ភាវនាយ បហាតព្ពទុកកុសលត្តិកំ

(๔๒๘) ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๒๙) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๔๓๐) ភាវនាយ បហាតព្ពំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតព្ពោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๒๖) អនាគតធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យនូវអនាគតធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๒๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

ចប់ ទស្សនេនបហាតព្វទុកកុសលត្តិកៈ ។

ភាវនាយបហាតព្វទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๒๘) កុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យនូវកុសលធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๒๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

(๔๓๐) អកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-ប្បច្ច័យ ។

(๔๓๑) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។

ទស្សនេនបហាតព្វទុកអកុសលសទិសំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๔๓๒) ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ អព្យាកតំ ចិត្តំ បដិច្ច ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ អព្យាកតោ ចិត្តោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๓๓) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ភាវនាយបហាតព្វទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកំ

(๔๓๔) ន ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកំ កុសលំ ចិត្តំ បដិច្ច ន ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកោ កុសលោ ចិត្តោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๓๕) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិក:

(๔๓๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងទស្សនេនបហាតព្វទុកអកុសលដែរ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๓๒) អព្យាកតធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យនូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๓๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

ចប់ ភាវនាយបហាតព្វទុកកុសលត្តិក: ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិក:

(๔๓๔) កុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๓๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

(๔๓๖) ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទទស្សនេន-បហាតព្ពហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទទស្សនេន-បហាតព្ពហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ អកុ-សលំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទស្ស នេន បហាតព្ពហេតុកំ អកុសលញ្ច ទទស្សនេន-បហាតព្ពហេតុកំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-នេន បហាតព្ពហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๓๗) ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ អកុស-លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា តីណិ ។ ទទស្សនេ ទ្វេ ឃដនេ ឯកំ ។

(๔๓๘) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ច អធិ-បតិយា ច សហជាតេ ច អញ្ញមញ្ញេ ច ។

(๔๓๖) អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈផង នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๓๗) អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ ក្នុងនទស្សនៈ មានវារៈ ๒ ក្នុងយដនៈ មានវារៈ ๑ ។

(๔๓๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារៈ ๖ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

(๔๓๙) ธมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ธมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา อกุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ ธมฺมปฺปจฺจยา ฯ ธมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ ธมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา อกุสลา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ ธมฺมปฺปจฺจยา ฯ

(๔๔๐) ธมฺมปฺปจฺจยา เอกมูลเก อนุโลมปจฺจยา ฉ ฯเปฯ ปจฺจยวเสน นิทฺเทโส ฉ ฯ

สหชาตภาวนิ นิตฺถารเณ ปญฺห ฯ

(๔๔๑) ธมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา อกุสลา ขนฺธา ธมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกสฺส อกุสลสฺส ขนฺธสฺส เหตุปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๔๔๒) เหตุยา ตีณิ อารมฺมเณ นว ฯ อนนฺตเร นว สมนนฺตเร นว สหชาเต ฉ ฯเปฯ อุปนิสฺสเย นว อาเสวเน นว

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๓๙) អកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๔๐) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๔๑) អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๔๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងទស្សនៈ មានវារៈ ๑ ក្នុងនទស្សនៈ មានវារៈ ๒ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។បេ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ๙

កម្មេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ។ បេ ។
សម្បយុត្តេ ឆ ឆត្តិយា ឆ ។ បេ ។

(៤៤៣) ឆ ឆ ស្សុនេន បហេតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឆ ឆ ស្សុនេន បហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤៤៤) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ញាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ទស្សនេនបហាតព្ពហេតុកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ភាវនាយបហាតព្ពហេតុកទុកកុសលត្តិកំ

(៤៤៥) ឆ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឆ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤៤៦) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតេ ឯកំ បញ្ញាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។បេ។ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។បេ។

(៤៤៣) អនាគតធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអនាគតធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៤៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

ចប់ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ ។

ភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

(៤៤៥) កុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៤៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

(๔๔๗) ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ធ ភាវនាយបហាតព្វហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ធ ភាវនាយបហាតព្វហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๔๘) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ធ អវិគតេ ធ ។

ធ សព្វត្ថេធ បហាតព្វហេតុកេ ធុកអកុសលវសេនិមំ ។

សហជាតវសេ បញ្ញាវសេ សព្វត្ថ វិត្ថារេតព្វំ ។

(๔๔๙) ធ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ធ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๕๐) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេ បញ្ញាវសេ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ភវិភាយបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ការនាយបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๘๗) អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការនា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការនា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๘๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកអកុសលដែរ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๘๙) អព្យាកតធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការនា អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๙๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

ចប់ ការនាយបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ ។

សរិតក្ខន្ធកុសលត្តិកំ

(៤៥១) សវិតក្កំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សវិ-
តក្កោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
សវិតក្កំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ កុសលោ ច អវិតក្កោ កុ-
សលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អវិ-
តក្កំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតក្កំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ សវិតក្កំ កុសលញ្ច អវិតក្កំ
កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤៥២) ហេតុយា ច អារម្មណេ ច សព្ពត្ថ ច
អវិគតេ ច ។

(៤៥៣) ចអដ្ឋមតិយា ច ឆបុរេជាតេ ច ។ បេ ។
ឆកម្មេ ចត្តារិ ។ បេ ។ ឆវិប្បយុត្តេ ច ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

សវិតក្កទុកកុសលត្តិក:

[៤៥១] កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនមានវិតក្ក: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:ផង កុសលធម៌ មិនមានវិតក្ក:ផង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមានវិតក្ក: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានវិតក្ក: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានវិតក្ក: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក: អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:ផង នូវកុសលធម៌ មិនមានវិតក្ក:ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងបច្ច័យ ៣ ឆស់ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៤៥៣] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។ បេ ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ បេ ។ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៤៥៤) សវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-តក្កោ កុសលោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កោ កុស-លោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស កុសលស្ស ច អវិតក្កស្ស កុសលស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៥៥) សវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ សវិ-តក្កស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ អវិ-តក្កស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ សវិតក្កោ កុសលោ ច អវិតក្កោ កុសលោ ច ធម្មោ សវិតក្កស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៤៥៦) ហេតុយា បញ្ចវិ អារម្មណេ ឆ ។ អធិបតិយា ឆ ហេដ្ឋា តីសុ សហជាតាធិបតិ អវិតក្កេ ឯកំ សហជាតាធិបតិ ។ អនន្តរេ ឆ សមនន្តរេ ឆ សហជាតេ ឆ ញមញ្ញេ ឆ

(៤៥៤) កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈផង នៃកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៥៥) កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ កុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈផង កុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈផង ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៤៥៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងវារៈ៣ ខាងក្រោម បានដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងអវិតក្កៈ មានវារៈ១ បានដល់សហជាតាធិបតិ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩

អាសេវនេ ឆ វា កម្មេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ
ចត្តារិ ឈានេ ឆ មគ្គេ ឆ អត្ថិយា ឆ ឆត្ថិយា ឆ វា
វិគតេ ឆ វា អវិគតេ ឆ ។

(៤៥៧) ឆហេតុយា ឆ វា ឆអារម្មណេ ឆ វា ។

(៤៥៨) ហេតុប្បច្ចយា ឆអារម្មណេ ចត្តារិ ។

(៤៥៩) ឆហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឆ វា ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស
ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(៤៦០) សវិតក្កំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សវិ-
តក្កោ អកុសលោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
សវិតក្កំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កោ អកុសលោ
ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច សវិតក្កោ អកុសលោ ច អវិតក្កោ អកុសលោ
ច ឆម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អវិតក្កំ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ អកុសលោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

(៤៥៧) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(៤៥៨) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៥៩) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(បទ) នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(៤៦០) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈផង អកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈផង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង

ហោតុប្បដ្ឋយោ ។ សវិតក្កំ អកុសលេហ្វ អវិតក្កំ អកុសលេហ្វ ឆម្ចំ បដិច្ច សវិតក្កោ អកុសលោ ឆម្ចោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បដ្ឋយោ ។

(៤៦១) ហោតុយោ បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច សព្វត្ថ បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

(៤៦២) សវិតក្កំ អកុសលំ ឆម្ចំ បដិច្ច សវិ-តក្កោ អកុសលោ ឆម្ចោ ឧប្បជ្ជតិ ឆហោតុប្បដ្ឋ-យោ ។ អវិតក្កំ អកុសលំ ឆម្ចំ បដិច្ច សវិតក្កោ អកុសលោ ឆម្ចោ ឧប្បជ្ជតិ ឆហោតុប្បដ្ឋយោ ។ សវិតក្កំ អកុសលេហ្វ អវិតក្កំ អកុសលេហ្វ ឆម្ចំ បដិច្ច សវិតក្កោ អកុសលោ ឆម្ចោ ឧប្បជ្ជតិ ឆហោតុប្បដ្ឋយោ ។

(៤៦៣) ឆហោតុយោ តីណិ ឆអធិបតិយោ បញ្ច ឆភាវេ តីណិ ។ បេ ។ ឆវិប្បយុត្តេ បញ្ច ។

សហជាតភាវនិ វិត្ថារេតព្វំ ។

(៤៦៤) សវិតក្កោ អកុសលោ ឆម្ចោ សវិ-តក្កស្ស អកុសលស្ស ឆម្ចស្ស ហោតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តីណិ ។

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវ
អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈផង នូវអកុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๖๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ๙ ក្នុងបច្ច័យចាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๙ ។

(๘๖๒) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមាន
វិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រកប
ដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈផង នូវអកុ-
សលធម៌ មិនមានវិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๖๓) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๙ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។បេ។ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๘๖๔) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๒๖๕) เหตุยา ตีณิ อารมฺมเณ ๓ อธิป-
ติยา ๓ อนนฺตเร ๓ ฯเปฯ สหชาเต ปญฺ
อุปนิสฺสเย ๓ อาเสวเน ๓ กมฺเม ตีณิ อา-
หาเร ตีณิ ฯเปฯ ฌาเน ปญฺ มคฺเค ปญฺ
สมฺปยุตฺเต ปญฺ อตฺถิยา ปญฺ นตฺถิยา ๓ ฯ

(๒๖๖) สวิตกฺกํ สวิจารํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ ส-
วิตกฺกา สวิจารา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา
ตีณิ ฯ สวิตกฺกํ สวิจารํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ อวิตกฺกา
วิจารมตฺตา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ
สวิตกฺกสวิจารญฺจ อวิตกฺกวิจารมตฺญฺจ ธมฺมํ
ปฏิจฺจ สวิตกฺกา สวิจารา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ
เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๒๖๗) เหตุยา ๓ อารมฺมเณ ๓ อวิ-
คเต ๓ ฯ

(๒๖๘) นเหตุยา ๓ นอารมฺมเณ ตีณิ
นอธิปติยา ๓ นอนนฺตเร ๓ นสมนนฺตเร ๓
นอาเสวเน ๓ นกมฺเม ๓ นวิปากาหาเร
นอาหาเร ๒ กา นสมฺปยุตฺเต ๒ กา นวิปฺปยุตฺเต ๒ กา

(៤៦៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។បេ។ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។បេ។ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិ-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(៤៦៦) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកត-ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកប ដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈផង នូវអព្យាក-តធម៌ មិនមានវិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៤៦៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៩ ។

(៤៦៨) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

ឆមក្តេ ឆ ឆសម្បយុត្តេ តីណិ ឆវិប្បយុត្តេ ឆ ។
សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្តារេតព្ពំ ។

(៤៦៩) សវិតក្កោ អព្យាកតោ ធម្មោ សវិ-
តក្កស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អវិតក្កោ អព្យាកតោ ធម្មោ
អវិតក្កស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៤៧០) សវិតក្កោ អព្យាកតោ ធម្មោ សវិត-
ក្កស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៤៧១) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ឆ អធិ-
បតិយា ឆ ។ សព្ពត្ថ ឆ ឧបនិស្សយេ ឆ បុរេ-
ជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ ឆ
កម្មេ ចត្តារិ វិបាកេ ឆ អាហារេ ចត្តារិ ។បេ។
ឈានេ ឆ មគ្គេ ឆ សម្បយុត្តេ ឆ វិប្បយុត្តេ
បញ្ច អត្ថិយា ឆ នត្ថិយា ឆ វិគតេ ឆ អវិ-
គតេ ឆ ។

ក្នុងនមគ្គប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ៦ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៤៦៩) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ចយ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ចយ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ចយ ។

(៤៧០) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ចយ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ចយ ។

(៤៧១) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ។ ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ មានវារៈ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានវារៈ៤ ។បេ។ ក្នុងឈានប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ៦ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ៩ ។

(๔๗๒) ន‌ហេតុយា ន‌វ ន‌អារម្មណោ ន‌វ ។

(๔๗๓) ហេតុប្បច្ចយា ន‌អារម្មណោ ច‌ត្តារិ ។

(๔๗๔) ន‌ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ន‌វ ។

យ‌ថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារំ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

សវិតក្កទុកកុសលត្តិកំ ឱដ្ឋិតំ ។

សវិចារទុកកុសលត្តិកំ

(๔๗๕) សវិចារំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អវិចារំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អវិចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សវិចារំ កុសលញ្ច អវិចារំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๗๖) ហេតុយា ច‌ អារម្មណោ ច‌ អវិគតេ ច‌ ។

សវិតក្កទុកកុសលសទិសំ ។

សមាបត្តិភវេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๔๗๒) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(๔๗๓) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๗๔) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈផងចុះ ។

ចប់ សរិតក្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

សរិបារទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๗๕) កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ មិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។ កុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈផង នូវកុសលធម៌ មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๗๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ។

(ទុកៈនេះ) ដូចគ្នានឹងសរិតក្តទុកកុសលៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๗๗) សវិចារំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អវិចារំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សវិចារំ អកុសលញ្ច អវិចារំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๔๗๘) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ បញ្ច អវិកតេ បញ្ច ។

សវិតក្កទុកកុសលសទិសំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន និគ្គហេតព្វា ។

(๔๗๙) សវិចារំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អវិចារំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អវិចារោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សវិចារំ អព្យាកតញ្ច អវិចារំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

សរីរារទុកកុសលត្តិក:

(๔๗๗) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌
ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈផង
នូវអកុសលធម៌ មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๗๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។

(ទុក:នេះ) ដូចគ្នានឹងសរីតក្កទុកកុសល:ដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๗๙) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវអព្យា-
កតធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។
អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកប
ដោយវិចារៈផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(๔๘๐) ហេតុយា ๓ អារម្មណេ ๓ វិបាកេ ๓ អវិគតេ ๓ ។

សវិតក្កទុកអព្យាកតសទិសំ ។

សហជាតវារេបិ សម្បយុត្តវារេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

(๔๘๑) សវិចារេ អព្យាកតេ ឯម្ហិ សវិចារស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๔๘๒) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ๓ ។បេ។ មគ្គេ ចត្តារិ អវិគតេ ๓ ។

(๔๘๓) ๓ ហេតុយា ๓ ๓ អារម្មណេ ๓ ។

(๔๘๔) ហេតុប្បច្ចយា ๓ អារម្មណេ ចត្តារិ ។

(๔๘๕) ๓ ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ๓ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ

ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ ។

សវិចារទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកំ

(๔๘๖) សប្បីតិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ កុសលោ ឯម្ហោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សប្បីតិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ កុសលោ ឯម្ហោ ឧប្បជ្ជតិ

(๔๘๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងសវិតក្កទុកអព្យាកតៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๘๑) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-ធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๘๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។ បេ ។ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๔๘๓) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๔๘๔) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๘๕) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចបញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈផងចុះ ។

ចប់ សវិចារទុកកុសលត្តិកៈ ។

សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកៈ

(๔๘๖) កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង

ហេតុប្បច្ចយា សម្បយុត្តកំ កុសលំ ឆន្ទំ បដិច្ច សម្ប-
យុត្តោ កុសលោ ច អម្បយុត្តោ កុសលោ ច ឆន្ទោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អម្បយុត្តកំ កុសលំ ឆន្ទំ
បដិច្ច អម្បយុត្តោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា អម្បយុត្តកំ កុសលំ ឆន្ទំ បដិច្ច សម្បយុត្ត-
កោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សម្បយុត្តកំ កុសលញ្ច អម្បយុត្តកំ កុសលញ្ច ឆន្ទំ
បដិច្ច សម្បយុត្តកោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤៨៧) ហេតុយា ឯ សព្ពត្ថ ឯ អវិគតេ ឯ ។

(៤៨៨) ឯអធិបតិយា ឯ ឯបុរេជាតេ ឯ ឯកម្មេ
ឯត្តារិ ឯវិប្បយុត្តេ ឯ ។

សមានភវភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្តារេតព្ពា ។

(៤៨៩) សម្បយុត្តកោ កុសលោ ឆន្ទោ សម្ប-
យុត្តកស្ស កុសលស្ស ឆន្ទស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អម្បយុត្តកោ កុសលោ ឆន្ទោ
អម្បយុត្តកស្ស កុសលស្ស ឆន្ទស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកៈ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង កុសលធម៌ មិនមានបីតិផង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវកុសលធម៌ មិនមានបីតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ .។

(๔๘๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារៈ ๖ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

(๔๘๘) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๔๘๙) កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ កុសលធម៌ មិនមានបីតិ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๙๐) សម្បយុត្តកោ កុសលោ ឆន្ទោ សម្ប-
យុត្តកស្ស កុសលស្ស ឆន្ទស្ស អារម្មណាធិបច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(๘๙๑) ទោសមូលិយា ចត្តារិ អារម្មណា ឆ អធិ-
បតិយា ឆ ចត្តារិ សហជាតាធិបតិ អញ្ញត្រ ឆ
សមនន្តរេ ឆ សហជាតេ ឆ ឧបនិស្សយេ ឆ
អាសេវនេ ឆ កម្មេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ
ចត្តារិ ឈានេ ឆ មគ្គេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ ឆ អត្ថិយា
ឆ នត្ថិយា ឆ វិគតេ ឆ អវិគតេ ឆ ។

(๘๙๒) ឆទោសមូលិយា ឆ ឆអារម្មណា ឆ ។

(๘๙๓) ទោសមូលិយា ឆអារម្មណា ចត្តារិ ។

(๘๙๔) ឆទោសមូលិយា អារម្មណា ឆ ។

យថា កុសលត្តិកេ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๘๙๕) សម្បយុត្តកំ អកុសលំ ឆន្ទំ បដិច្ច
សម្បយុត្តកោ អកុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ទោសមូ-
លិយា តីណិ ។ អម្បយុត្តកំ អកុសលំ
ឆន្ទំ បដិច្ច អម្បយុត្តកោ អកុសលោ ឆន្ទោ

(๔๙๐) កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๔๙๑) កង្ខាហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កង្ខាអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ គឺ មានវារៈ ๔ ចាន់ដល់សហជាតាធិបតិ កង្ខាអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ កង្ខាឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កង្ខាអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កង្ខាឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កង្ខាឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ កង្ខាមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កង្ខាសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ កង្ខាអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ កង្ខានត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខាអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

(๔๙๒) កង្ខានហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កង្ខានអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(๔๙๓) កង្ខានអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๙๔) កង្ខាអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារៈ ដូចកង្ខាកុសលត្តិកៈដែរ ។

(๔๙๕) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ អកុសលធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមានបីតិ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សម្បីតិកំ អកុសលញ្ច អម្បីតិកំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សម្បីតិកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤៨៦) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ ឆ អវិគតេ ឆ ។

កុសលសន្និសំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

(៤៨៧) សម្បីតិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្បីតិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អម្បីតិកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អម្បីតិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សម្បីតិកំ អព្យាកតញ្ច អម្បីតិកំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សម្បីតិកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(៤៨៨) ហេតុយា ឆ អារម្មណេ ឆ បុរេជាតេ ឆ អាសេវនេ ឆ អវិគតេ ឆ ។

(៤៨៩) ឆហេតុយា ឆ ឆអារម្មណេ តីណិ ឆអនន្តរយា ឆ ។បេ។ ឆអវិគតេ ឆត្តារិ ឆវិបាកេ ឆ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវអកុសលធម៌ មិនមានបីតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៤៩៦) កុដ្ឋហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រែហៃលគ្នានឹងកុសលៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៤៩៧) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។

(៤៩៨) កុដ្ឋហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ កុដ្ឋអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ ។

(៤៩៩) កុដ្ឋនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ កុដ្ឋនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ កុដ្ឋនអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ កុដ្ឋនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុដ្ឋនវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ៩

ឧអាហារេ ឯកំ ឧឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឧឈានេ ឯកំ ឧមគ្គេ ន។ ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ ច ។

សហជាតវារនិទ្ទេសោ ។

(៥០០) សម្បីតិកោ អព្យាកតោ ឧម្មោ សម្បីតិកស្ស អព្យាកតស្ស ឧម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០១) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ន។ អធិបតិយា ន។ អនន្តរេ ន។ ។បេ។ សេវនេ ន។ ឧបនិស្សយេ ន។ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ ន។ កម្មេ ចត្តារិ វិបាកេ ន។ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ន។ មគ្គេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ ច វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា ន។ ។

សម្បីតិកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បីតិសហគតទុកកុសលត្តិកំ

(៥០២) បីតិសហគតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ... កុសលម្បិ អកុសលម្បិ អព្យាកតម្បិ សម្បីតិកឧកុសនិសំ ។

ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥០០) អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥០១) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។បេ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ចប់ សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកៈ ។

បីតិសហគតទុកកុសលត្តិកៈ

(៥០២) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ . . . កុសលក្តី អកុសលក្តី អព្យាកតៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ ។

สุขสหคตสุตตกุสลตฺติกัง

(๕๐๓) สุขสหคตัง กุสลัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ... กุสลญฺจ อกุสลญฺจ อพฺยากตญฺจ สมฺปยุตฺตกขนฺธานญฺจ ... อกุสลัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ... ปจฺจยวเสน นวปเทสา ๑ ... อพฺยากตัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ... ปจฺจยวเสน นว ๑ เป ๑ อสญฺญเต ฉ กาเตฺวา ๑ ปจฺจยวเสน ปญฺหาวาเร กุสลาทิกุสลเล สตฺตนฺนัง นเย อสญฺญเต ฉ ปญฺหาวาเร อพฺยากเตเยว นว ๑

ฉบัคฆาสหคตสุตตกุสลตฺติกัง

(๕๐๔) ฉบัคฆาสหคตัง กุสลัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ... ฉ สมฺปยุตฺตกขนฺธานญฺจ ๑ ฉบัคฆาติ ภาชนวเสน ฉบัคฆา ๑ ปจฺจยวเสน นว อสญฺญเต ฉ ๑

(๕๐๕) ฉบัคฆาสหคตัง อกุสลัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ... ฉ ๑

(๕๐๖) ฉบัคฆาสหคตัง อกุสลัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ฉบัคฆาสหคโต อกุสโล ธัมโม อุปฺปชฺชติ นเหตุปฺปจฺจยา ๑ อุปฉบัคฆาสหคตัง อกุสลัง ธัมมัง ปฏิจฺจ ฉบัคฆาสหคโต อกุสโล ธัมโม อุปฺปชฺชติ นเหตุปฺปจฺจยา ๑

សុខសហគតទុកកុសលត្តិកៈ

(๕๐๓) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយសុខ ... កុសលក្តី អកុសលក្តី អព្យាកតៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ ។ ... អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ . . ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងបច្ចនីយៈ មានវារៈ ๑ ។ ... អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ... ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងបច្ចនីយៈ មានវារៈ๙ ។បេ។ វារៈ๖ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

ក្នុងបច្ចនីយៈ ក្នុងបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលាកុសល ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ๖ ក្នុងបញ្ហាវារៈ ក្នុងអព្យាកតៈ មានវារៈ๙ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកកុសលត្តិកៈ

(๕๐๔) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ... មានវារៈ๖ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ ។ ពាក្យថា ឧបេក្ខា បានដល់ឧបេក្ខាផ្សេង ๆ គ្នា ។

ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងបច្ចនីយៈ មានវារៈ๙ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ๖ ។

(๕๐๕) អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា . . . មានវារៈ๖ ។

(๕๐๖) អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឧបេក្ខាសហគតំ អកុសលញ្ច ឧបេក្ខាសហគតំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ អកុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទូបត្ថម្ភយា ។

(๕๐๗) ឆន្ទូបត្ថម្ភយា តីណិ ឆអធិបតិយា ឆ ។ ឯវំ សព្ពត្ថ អកុសលំ វិត្ថារេតព្ពំ សម្បីតិកទុកសទិសំ ។

(๕๐๘) ឧបេក្ខាសហគតំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ ... ឆ បញ្ចា សម្បីតិកទុកអព្យាកតសទិសំ ។

(๕๐๙) បញ្ចាវកេ កុសលាកុសលេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ ច អព្យាកតេ ឆ ។

កាមាវចរទុកកុសលត្តិកំ

(๕๑๐) កាមាវចរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឆ កាមាវចរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឆ កាមាវចរោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๑๑) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ សព្ពត្ថ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង នូវអកុសលធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥០៧) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អកុសល ក្នុងទីពាំងពួង បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះឯង

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ ។

(៥០៨) ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ... ប្រស្នា ៩ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកអព្យាកតៈដែរ ។

(៥០៩) ក្នុងបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលាកុសល ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអព្យាកតៈ មានវារៈ ៩ ។

កាមាវចរទុកកុសលត្តិកៈ

(៥១០) កុសលធម៌ ជាកាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាកាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥១១) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

(๕๑๒) อนภิชฌาติ ฯลฯ อวิปฺปฏิสารตฺถาย ฯลฯ

สมาปตฺติภาวนาติ วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

(๕๑๓) กามาวจรา กุสลา ธมฺมา กามาวจรสฺส กุสลสฺส ธมฺมสฺส เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๕๑๔) เหตุยา ฯ อารมฺมณา จตฺตาริ ฯ อธิปติยา ตีณิ กามาวจรา ฉกฺขนฺธา กามาวจรา ฯ อนนฺตรา ตีณิ กามาวจรา ฯ สมนนฺตรา กามาวจรา ฉกฺขนฺธา ฯลฯ อุปนิสฺสยา จตฺตาริ อาเสวนา ตีณิ กมฺมา ฯ อาหารา ฯ อินฺทฺริยา ฯลฯ ฌานา ตีณิ มคฺคา ฯ

(๕๑๕) กามาวจรา อกุสลา ธมฺมา ปฏิจฺจ กามาวจรา อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๕๑๖) เหตุยา ฉกฺขนฺธา อารมฺมณา ฉกฺขนฺธา อวิคเต ฉกฺขนฺธา ฯ

สมาปตฺติภาเวปิ ปญฺญาภาเวปิ สพฺพตฺถ ฉกฺขนฺธา ฯ

កាមាវចរទុកកុសលត្តិក:

(៥១២) កុឝលធម្មា កាមាវចរា អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

សហជាតវារ:ជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥១៣) កុសលធម្មា កាមាវចរា ជាបច្ចយុប្បន្នធម្មា នៃកុសលធម្មា កាមាវចរា ដោយហេតុបច្ចយ ។

(៥១៤) កុឝលធម្មា កាមាវចរា ហេតុបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា សមនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា សហជាតបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អញ្ញមញ្ញបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា និស្សយបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា ឧបនិស្សយបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អាសេវនបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា កម្មបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អាហារបច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អត្ថិបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អវិគតបច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥១៥) អកុសលធម្មា កាមាវចរា អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ នូវអកុសលធម្មា កាមាវចរា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ចយ ។

(៥១៦) កុឝលធម្មា កាមាវចរា ហេតុបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ ។ កុឝលធម្មា កាមាវចរា អវិគតបច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុឝលបច្ចយាទិឝតស្ស កុឝលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានវារ:តែ១ ។

(๕๑๗) ភាមាវចរំ អព្យាភតំ ឧម្មំ បដិច្ច ភាមាវចរេ អព្យាភតោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧភាមាវចរំ អព្យាភតំ ឧម្មំ បដិច្ច ឧភាមាវចរេ អព្យាភតោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๕๑๘) ហោតុយា ឧវ អារម្មណោ ឧត្តារិ អធិបតិយា បញ្ច ។បេ។ អញ្ញមញ្ញោ ឧ ។បេ។ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ អវិគតេ ឧវ ។

(๕๑๙) ឧហោតុយា ឯកំ ឧអារម្មណោ តីណិ ឧអធិបតិយា ឧវ ។បេ។ ឧភាម្ហេ ទ្វេ ឧវិចារោភេ បញ្ច ឧអាមាវេ ឯកំ ឧឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឧឈានេ ឯកំ ឧមគ្គេ ឯកំ ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ជាឧត្តិយា តីណិ ឧោវិគតេ តីណិ ។

សហជាតវារាទិ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๕๒๐) ភាមាវចរេ អព្យាភតោ ឧម្មោ ភាមាវចរស្ស អព្យាភតស្ស ឧម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥១៧) អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥១៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន៥ ។បេ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន៦ ។បេ។ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន៩ ។

(៥១៩) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មាន១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន៩ ។បេ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មាន១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មាន១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មាន១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន៦ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មាន៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន៣ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥២០) អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๒๑) เหตุยา จตฺตาริ อารมฺมเณ จตฺตาริ ฯ อธิปติยา จตฺตาริ กามาวจเร ฉกฺกํ ฉกามาวจเร ตีณิ กามาวจเร สหชาตาธิปติเยว ฯ อนนฺตเร จตฺตาริ สมนนฺตเร จตฺตาริ สหชาเต สตฺต อญฺญมญฺเญ ฉ นิสฺสเย สตฺต อุปนิสฺสเย จตฺตาริ ปุเรชาเต เทฺว ปจฺฉาชาเต เทฺว อาเสวเน ตีณิ กมฺเม จตฺตาริ วิปากเก จตฺตาริ อาหาเร จตฺตาริ สมฺปยุตฺเต เทฺว วิปฺปยุตฺเต ตีณิ อตฺถิยา สตฺต นตฺถิยา จตฺตาริ ฯ เป ฯ

กามาวจรทุกกุสลตฺติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ญาณวิปยุตฺตกุสลตฺติกํ

(๕๒๒) ยทา สุขา เวทนา ตทา ตสฺมึ สมเย ยทา เวทนา ตทา ตสฺมึ สมเย ผสฺโส ตทา ตสฺมึ สมเย เวทนา ตทา ตสฺมึ สมเย สญฺญา ตทา ตสฺมึ สมเย เจตนา ตทา ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ ตทา ตสฺมึ สมเย วิตกฺโก ตทา ตสฺมึ สมเย วิจาโร ตทา ตสฺมึ สมเย ปีติ ตทา ตสฺมึ สมเย สุขา เวทนา ตทา ตสฺมึ สมเย เอกคฺคตา ตทา ตสฺมึ สมเย อินฺทฺริยานิ ตทา ตสฺมึ สมเย ฌานงฺคานิ ตทา ตสฺมึ สมเย มคฺคงฺคานิ ตทา ตสฺมึ สมเย มคฺคปริยาปนฺนานิ ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย ขนฺธา ตทา ตสฺมึ สมเย อายตนา ตทา ตสฺมึ สมเย ธาตุโย ตทา ตสฺมึ สมเย อาหารา ตทา ตสฺมึ สมเย อินฺทฺริยานิ ตทา ตสฺมึ สมเย พลานิ ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย ปจฺจยา ตทา ตสฺมึ สมเย สมฺปยุตฺตกา ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย สงฺคหิตา ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย สหคตา ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย สหชาตา ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย อญฺญมญฺญา ตทา ตสฺมึ สมเย นิสฺสยา ตทา ตสฺมึ สมเย อุปนิสฺสยา ตทา ตสฺมึ สมเย ปุเรชาตา ตทา ตสฺมึ สมเย ปจฺฉาชาตา ตทา ตสฺมึ สมเย อาเสวนา ตทา ตสฺมึ สมเย กมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย วิปากา ตทา ตสฺมึ สมเย อาหารา ตทา ตสฺมึ สมเย สมฺปยุตฺตา ตทา ตสฺมึ สมเย วิปฺปยุตฺตา ตทา ตสฺมึ สมเย อตฺถิยา ตทา ตสฺมึ สมเย นตฺถิยา ตทา ตสฺมึ สมเย วิคตา ตทา ตสฺมึ สมเย อวิคตา ตทา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา ตทา ตสฺมึ สมเย ฯ

(๕๒๓) เหตุยา เทฺว อารมฺมเณ เทฺว สตฺต เทฺว ฯ

រូបារូបទុកកុសលត្តិកៈ

(๕๒๑) កុសលធម៌ ជារូបារូបវចៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជារូបារូបវចៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជារូបារូបវចៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជារូបារូបវចៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๒๒) កុសលធម៌ ជារូបារូបវចៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជារូបារូបវចៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជារូបារូបវចៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជារូបារូបវចៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๒๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ๒ ។

ចប់ រូបារូបវារទុកកុសលត្តិកៈ ។

រូបារូបវារទុកកុសលត្តិកៈ

(๕๒๔) កុសលធម៌ ជារូបារូបវចៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជារូបារូបវចៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជារូបារូបវចៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជារូបារូបវចៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๒๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ គឺ ក្នុងកាមាវចរៈ មានវារៈ ๑ ក្នុងនកាមាវចរៈ មានវារៈ ๓ ក្នុងកាមាវចរៈ មានតែសហជាតាធិបតិម្យ៉ាង ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។ បេ ។

ចប់ រូបារូបវារទុកកុសលត្តិកៈ ។

(៥២៤) ឧអនិមតិយា ទ្វេ ។ បេ ។ ឧបុរេជាតេ ឯកំ ឧអាសេវនេ ឯកំ ឧវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

សមាជាតភាវនិ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(៥២៥) រូចាវចរោ កុសលោ ឧម្មោ រូចាវចរស្ស កុសលស្ស ឧម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥២៦) ហោតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ចត្តារិ ។ អនិ-មតិយា តីណិ រូចាវចរេ ឯកំ សមាជាតានិមតិយោ ឧរូចាវចរេ ទ្វេ ។ អនន្តរេ តីណិ រូចាវចរេ ឯកំ ឧរូចាវចរេ ទ្វេ ។ សមនន្តរេ តីណិ សមាជាតេ ទ្វេ ។ បេ ។ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ ទ្វេ ។ បេ ។ អត្ថិយា ទ្វេ ឧត្ថិយា តីណិ ។ បេ ។

(៥២៧) ឧរូចាវចរំ អកុសលំ ឧម្មំ បដិច្ច ឧរូ-ចាវចរោ អកុសលោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៥២៨) រូចាវចរំ អព្យាកតំ ឧម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ អព្យាកតោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(๕๒๔) កុសលធម៌ ជារូបាវចរៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។បេ។ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

សហជាតវារៈដូចដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

(๕๒๕) កុសលធម៌ ជារូបាវចរៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជារូបាវចរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๒๖) ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ គឺ ដោយរូបាវចរៈ មានវារៈ ๑ បានដល់សហជាតាធិបតិតែម្យ៉ាង ដោយនរូបាវចរៈ មានវារៈ ๒ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ គឺ ដោយរូបាវចរៈ មានវារៈ ๑ ដោយនរូបាវចរៈ មានវារៈ ๒ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។បេ។ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ដោយកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។បេ។ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ដោយនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។បេ។

(๕๒๗) អកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ អាស្រ័យនូវអកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ដោយបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ๑ ។

(๕๒๘) អព្យាកតធម៌ ជារូបាវចរៈ អាស្រ័យនូវអព្យាកតធម៌ ជារូបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

ឧបេក្ខាវចរំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាវចរោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២៩] ហេតុយា ឆ អារម្មណោ ចត្តារិ អតីតោ ឆ ។

យថា កាមាវចរេ ឯវមេវ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អព្យាកតេសុ ឯកំ ។

ឯត្តាវតា ខោ បញ្ហា ហេដ្ឋិមតិកំ បរិបូរិតំ ។

សហជាតេ ឯកេ បញ្ហា ឯកេ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

រូបាវចរទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អរូបាវចរទុកកុសលត្តិកំ

[៥៣០] អរូបាវចរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឧ អរូបាវចរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឧអរូបាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៣១] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អតីតេ ទ្វេ ។

[៥៣២] ឧអធិបតិយា ទ្វេ ។បេ។ ឧវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

សហជាតេ ឯកេ វិត្ថារេតព្ពំ ។

អរូបារិបរទុកកុសលត្តិកៈ

អញ្ញាកតធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវអញ្ញាកតធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥២៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងកាមាវចរនកាមាវចរទុកអញ្ញាកតៈដែរ ។

ប្រស្នាចំនួនប៉ុណ្ណោះ ត្រឡប់ពី៧ កាន់ទីខាងក្រោមនិងខាងលើ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ រូបាវចរទុកកុសលត្តិកៈ ។

អរូបាវចរទុកកុសលត្តិកៈ

(៥៣០) កុសលធម៌ ជាអរូបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអរូបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៣១) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

(៥៣២) ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។បេ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៣៣) អវ្យាកតេ កុសលោ ធម្មោ អវ្យាកត-
រស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៤) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ តីណិ អធិប-
តិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ ទ្វេ ឧបនិស្ស-
យេ ចត្តារិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ ទ្វេ អត្ថិយា
ទ្វេ នត្ថិយា តីណិ ។

(៥៣៥) ធម្មំ បដិច្ច
ធអវ្យាកតេ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៥៣៦) អវ្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អវ្យាកតេ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ ធអវ្យាកតំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ធអវ្យាកតេ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ អវ្យាកតំ អព្យាកតញ្ច ធអវ្យាកតំ អ-
ព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ធអវ្យាកតេ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៣៧) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អធិប-
តិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

(៥៣៣) កុសលធម៌ ជាអនុបាទារៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាអនុបាទារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៣៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអត្ថិ-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៥៣៥) អកុសលធម៌ មិនមែនជាអនុបាទារៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-សលធម៌ មិនមែនជាអនុបាទារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

(៥៣៦) អព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទារៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យា-កតធម៌ មិនមែនជាអនុបាទារៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជា អនុបាទារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិន មែនជាអនុបាទារៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទារៈផង នូវអព្យា-កតធម៌ មិនមែនជាអនុបាទារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៣៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

(๕๓๘) ឧបោសុយោ ឯតំ ឧអារម្មណោ តីណិ ឧអធិបតិយោ ទ្វេ ឧបុរេជាតេ ចត្តារិ ឧកាម្មេ ទ្វេ ឧវិបាកេ បញ្ច ឧអាហារេ ឯកំ ។បេ។ ឧវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ឧោវិតេ តីណិ ។

សហាជាតភាវនិ វិត្តារេតព្វំ ។

(๕๓๙) អរូបាវចរេ អព្យាកតោ ឧម្ហោ អរូបាវចរស្ស អព្យាកតស្ស ឧម្មស្ស ហេតុម្ហិ ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ឧអរូបាវចរេ អព្យាកតោ ឧម្ហោ ឧអរូបាវចរស្ស អព្យាកតស្ស ឧម្មស្ស ហេតុម្ហិ ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๕๔๐) ហេតុយា ចត្តារិ ។ អារម្មណេ តីណិ អរូបាវចរម្ហេ ទ្វេ ឧអរូបាវចរេ ឯកំ ។ អធិបតិយា ចត្តារិ អរូបាវចរម្ហេ តីណិ ឧអរូបាវចរេ ឯកំ ។ អនន្តរេ ចត្តារិ ។បេ។ សហាជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ តីណិ

អរូបាវចរទុកកុសលត្តិកៈ

(៥៣៨) កុំឆន្ទហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ១ កុំឆន្ទអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ កុំឆន្ទអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុំឆន្ទបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុំឆន្ទកម្មប្បច្ចយេ មានវារៈ ២ កុំឆន្ទវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុំឆន្ទអាហារប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ។បេ។ កុំឆន្ទវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុំឆន្ទោវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៣៩) អព្យាកតធម៌ ជាអរូបាវចរៈ ជាបច្ចយ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអរូបាវចរៈ ដោយហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអរូបាវចរៈ ជាបច្ចយ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអរូបាវចរៈ ដោយហេតុប្បច្ចយ ។

(៥៤០) កុំឆន្ទហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ ។ កុំឆន្ទអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ គឺ កុំឆន្ទអរូបាវចរមូល មានវារៈ ២ កុំឆន្ទអរូបាវចរៈ មានវារៈ ១ ។ កុំឆន្ទអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ គឺ កុំឆន្ទអរូបាវចរមូល មានវារៈ ៣ កុំឆន្ទអរូបាវចរៈ មានវារៈ ១ ។ កុំឆន្ទអនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ ។បេ។ កុំឆន្ទសហជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ កុំឆន្ទអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុំឆន្ទនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ កុំឆន្ទឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ កុំឆន្ទបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុំឆន្ទបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កុំឆន្ទអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ ៣

កម្មេ ចត្តារិ វិចារេ ទ្វេ ។បេ។ សម្បយុត្តេ ទ្វេ
វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា សត្ត នត្ថិយា ចត្តារិ ។បេ។

អារម្មណបច្ចយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរិយាបន្នទុកកុសលត្តិកំ

(៥៤១) បរិយាបន្នំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បរិ-
យាបន្នោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ អបរិយាបន្នំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អបរិយោ-
បន្នោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៤២) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ ទ្វេ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកកុសលសទិសំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន វិត្ថារេតព្ពា ។

(៥៤៣) បរិយាបន្នំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បរិ-
យាបន្នោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

(៥៤៤) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្ពត្ថ ឯកំ ។

កម្មបច្ច័យ មានវារៈ ៤ កម្មវិបាកបច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ កម្ម
សម្បយុត្តបច្ច័យ មានវារៈ ២ កម្មវិប្បយុត្តបច្ច័យ មានវារៈ ៣ កម្ម
អត្ថិបច្ច័យ មានវារៈ ៧ កម្មនត្ថិបច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ បេ ។

ចប់ អនុលោមទុកកុសលត្តិកៈ ។

បរិយាបន្នទុកកុសលត្តិកៈ

(៥៤១) កុសលធម៌ ដែលកប់បញ្ចូលកម្មវដ្តៈ អាស្រ័យ នូវកុ-
សលធម៌ ដែលកប់បញ្ចូលកម្មវដ្តៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។
កុសលធម៌ ដែលមិនកប់បញ្ចូលកម្មវដ្តៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែល
មិនកប់បញ្ចូលកម្មវដ្តៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

(៥៤២) កម្មហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ២ កម្មអារម្មណបច្ច័យ មាន
វារៈ ២ កម្មអវិគតបច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកកុសលៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៤៣) អកុសលធម៌ ដែលកប់បញ្ចូលកម្មវដ្តៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ដែលកប់បញ្ចូលកម្មវដ្តៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

(៥៤៤) កម្មហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ១ កម្មអារម្មណបច្ច័យ មាន
វារៈ ១ កម្មអវិគតបច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

កម្មបច្ច័យទាំងអស់ កម្មសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

(๕๔๕) បរិយោបន្នំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិ-
យោបន្នោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ អបរិយោបន្នំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អប-
រិយោបន្នោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

(๕๔๖) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អតី-
តតេ បញ្ច ។

លោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកតសន្ធិសំ ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សព្វត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

បរិយោបន្នទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧយ្យោនកទុកកុសលត្តិកំ

(๕๔๗) ឧយ្យោនិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឧយ្យោ-
និកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនុយ្យោនិកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនុយ្យោនិកោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๔๘) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកសន្ធិសំ ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន វិត្ថារេតព្ពា ។

ឧយ្យោនិកទុកកុសលត្តិកៈ

(๙๔๕) អព្យាកតធម៌ ដែលភាប់បញ្ចាលក្នុងវដ្តៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលភាប់បញ្ចាលក្នុងវដ្តៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ។ អព្យាកតធម៌ ដែលមិនភាប់បញ្ចាលក្នុងវដ្តៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនភាប់បញ្ចាលក្នុងវដ្តៈ ទើបកើតៈឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๔๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកតៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ បរិយាបន្នទុកកុសលត្តិកៈ ។

ឧយ្យោនិកទុកកុសលត្តិកៈ

(๙๔๗) កុសលធម៌ ជានិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๔๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកៈដែរ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៤៩) អនិយ្យានិកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៥០) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៥៥១) អនិយ្យានិកំ អនាគតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ អនាគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៥២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

និយ្យានិកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

និយ្យតទុកកុសលត្តិកំ

(៥៥៣) និយតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច និយតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនិយតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៥៤) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ ។

(៥៤៩) អកុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៥០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

(៥៥១) អព្យាកតធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៥២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

ចប់ និយ្យានិកទុកកុសលត្តិកៈ ។

និយតទុកកុសលត្តិកៈ

(៥៥៣) កុសលធម៌ ជានិយតៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាអនិយតៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអនិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៥៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

លោកិយលោកុត្តរទុកកុសលសង្គហំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

(៥៥៥) និយតំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច និយតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនិយតំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៥៦) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ សព្វត្ថ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(៥៥៧) ឆហេតុយា ឈានំ ឆអធិបតិយា ទ្វេ ឆបុរេជាតេ ឈានំ ឆកម្មេ ទ្វេ ។បេ។ ឆវិប្បយុត្តេ ឈានំ ។

សហជាតភាវាទិ វិត្ថារេតព្វំ ។

(៥៥៨) និយតោ អកុសលោ ធម្មោ និយតស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ អកុសលោ ធម្មោ អនិយតស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥៩) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ តីណិ ។ អធិបតិយា ទ្វេ និយតេ សហជាតាធិបតិ នុតិយេ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អនន្តរេ ទ្វេ ។បេ។

និយតទុកកុសលត្តិក:

(ទុក:នេះ) ប្រែហៅលគ្នានឹងលោកិយលោកុត្តរទុកកុសល:ដែរ ។

សហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៥៥) អកុសលធម៌ ជានិយត: អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានិយត: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាអនិយត: អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិយត: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៥៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារ:២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ២ ។

(៥៥៧) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ:២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារ:២ ។ បេ ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

សហជាតវារ:ជាដើម បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៥៨) អកុសលធម៌ ជានិយត: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជានិយត: ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាអនិយត: ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអនិយត: ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៥៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:៣ ។ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ: ២ គឺ ក្នុងនិយត: (ទី១) ចានដល់សហជាតាធិបតិ ក្នុងនិយត:ទី ២ ចានដល់អារម្មណា-ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ២ ។ បេ ។

ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អារេវរេ ន្ត្វេ កេម្ហេ ន្ត្វេ អវិ-
គតេ ន្ត្វេ ។បេ។

(៥៦០) អនិយតំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
យតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៦១) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

និយតទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សខុត្តរទុកកុសលត្តិកំ

(៥៦២) សខុត្តរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សខុត្ត-
រោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនុត្តរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនុត្តរោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៦៣) ហេតុយា ន្ត្វេ អារម្មណោ ន្ត្វេ អវិ-
គតេ ន្ត្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

(៥៦៤) សខុត្តរំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សខុត្ត-
រោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។

(๙๖๐) អព្យាកតធម៌ ជាអនិយតៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๖๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

ចប់ និយតទុកកុសលត្តិកៈ ។

សឧត្តរទុកកុសលត្តិកៈ

(๙๖๒) សឧត្តរកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសឧត្តរកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុត្តរកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវអនុត្តរកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๖๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๙๖๔) សឧត្តរអកុសលធម៌ អាស្រ័យ នូវសឧត្តរអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๖๕) ហេតុយា ฯลฯ អារម្មណេ ฯลฯ អវិគតេ ฯลฯ ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សម្បយុត្តេ ฯลฯ ។

(๙๖๖) សុត្តន្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សុត្តន្តេ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនុត្តរំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនុត្តរេ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๙๖๗) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ បញ្ច ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សម្បយុត្តេ វិត្ថារេតព្ពា ។

លោកិយលោកុត្តរទុកអព្យាកតសទិសំ ។

សុត្តន្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សវណេទុកកុសលត្តិកំ

(๙๖๘) អវណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អវណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๙๖๙) ហេតុយា ฯลฯ អារម្មណេ ฯลฯ អវិគតេ ฯลฯ ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សម្បយុត្តេ ฯลฯ ។

[๙๖๕] ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ចយាទិអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

[๙๖๖] សឧត្តរអព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវសឧត្តរអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។ អនុត្តរអព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ នូវអនុត្តរអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

[๙๖๗] ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ចយាទិអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងសោកិយសោកុត្តរទុកអព្យាកតៈដែរ ។

ចប់ សឧត្តរទុកកុសលត្តិកៈ ។

សរណទុកកុសលត្តិកៈ

[๙๖๘] កុសលធម៌ ជាអរណៈ (កុសលធម៌ ដែលមិនមានសេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

[๙๖๙] ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ចយាទិអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

(๕๗๐) សរណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๗๑) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សមាជាតភាវេបិ បញ្ហាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๕๗๒) អរណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๗๓) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សមាជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๕๗๔) អរណោ អព្យាកតោ ធម្មោ អរណស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๕๗๕) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារេ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពោ ។

(៥៧០) អកុសលធម៌ ជាសារណៈ (អកុសលធម៌ ដែលប្រកបដោយត្រឹងសៅហ្មង) អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៧១) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានវារៈតែ ១ ។

(៥៧២) អព្យាកតធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៧៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

(៥៧៤) អព្យាកតធម៌ ជាអារណៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអារណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៧៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សរណទុកកុសលត្តិកៈ ។

สรณทุกวิธีนาตฺวิกํ

(๙๗๖) สรณา สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ สรณา สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ อรณา สุขาย เวทนาย-สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ อรณา สุขาย เวทนาย-สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๙๗๗) เหตุยา ทฺเว อารมฺมณา ทฺเว กมฺมา ทฺเว อาวิกเต ทฺเว ฯ

สหชาตาธิปติ ปญฺหาวาเรปิ สพฺพตฺถ วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

(๙๗๘) สรณา ขนฺธาย เวทนาย สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ สรณา ขนฺธาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๙๗๙) สรณา ขนฺธาย เวทนาย สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ สรณา ขนฺธาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ อารมฺมณปจฺจยา ฯ

(๙๘๐) เหตุยา ฉกฺกํ อารมฺมณา ทฺเว อาวิ-กเต ทฺเว ฯ

សរណទុកវេទនាត្តិកៈ

(៥៧៦) ធម៌ ជាសរណៈ សម្បយុត្តដោយសុខវេទនា អាស្រ័យនូវធម៌ ជាសរណៈ សម្បយុត្តដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអរណៈ សម្បយុត្តដោយសុខវេទនា អាស្រ័យនូវធម៌ ជាអរណៈ សម្បយុត្តដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៧៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៧៨) ធម៌ ជាសរណៈ សម្បយុត្តដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យនូវធម៌ ជាសរណៈ សម្បយុត្តដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៧៩) ធម៌ ជាសរណៈ សម្បយុត្តដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យនូវធម៌ ជាសរណៈ សម្បយុត្តដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៥៨០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๕๘๑) សរណំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ អនុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អរណំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๘๒) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ ទ្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

សរណទុកវេទនាត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកវិបាកត្តិកំ

(๕๘๓) អរណំ វិបាកំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ
វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๘๔) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ចយទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៥៨១) ធម៌ ជាសារណៈ សម្បយុត្តដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាសារណៈ សម្បយុត្តដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអារណៈ សម្បយុត្តដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអារណៈ សម្បយុត្តដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៨២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ចយទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ សារណទុកវេទនាត្តិកៈ ។

សារណទុកវិបាកត្តិកៈ

(៥៨៣) ធម៌ ជាអារណៈ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអារណៈ ជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៨៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

(๕๘๕) សរណំ វិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច សរណោ វិបាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អរណំ វិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច អរណោ វិបាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๘๖) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អតីតតេ ទ្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ហាភាវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๕๘๗) អរណំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច អរណោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๘๘) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ហាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកវិបាកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកឧបាទិន្នត្តិកំ

(๕๘๙) អរណំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๕๘๕) ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាសរណៈ អាស្រ័យនូវធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๘๖) កុសលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ កុសលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កុសលអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๕๘๗) ធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๕๘๘) កុសលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កុសលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ កុសលអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

កុសលបច្ច័យទាំងអស់ កុសលសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

ចប់ សរណទុកវិបាកត្តិកៈ ។

សរណទុកឧបាទិន្នត្តិកៈ

(๕๘๙) ឧបាទិន្នុបាទានិយធម៌ (ធម៌ ដែលមានកម្មគឺកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ធម៌ មានកម្មគឺកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវឧបាទិន្នុបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๕๙๐] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

[๕๙๑] សរណំ អនុញ្ញាតិទុញ្ញាតានិយំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ អនុញ្ញាតិទុញ្ញាតានិយោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អរណំ អនុញ្ញាតិទុញ្ញាតានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អនុញ្ញាតិទុញ្ញាតានិយោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๕๙๒] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អតីតេ បញ្ច ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

[๕๙๓] អរណំ អនុញ្ញាតិទុអនុញ្ញាតានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អនុញ្ញាតិទុអនុញ្ញាតានិយោ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๙๙๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន៣វារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

(๙๙๑) អនុប្បាទិន្នុប្បាទានិយធម្ម (ធម្មមានកម្មគឺកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ធម្មមានកម្មគឺកិ-
លេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក) ជាសារណៈ អាស្រ័យ នូវអនុប្បា-
ទិន្នុប្បាទានិយធម្ម ជាសារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ៣ ។ អនុប្បាទិន្នុប្បាទានិយធម្ម ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអនុប្បា-
ទិន្នុប្បាទានិយធម្ម ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๙๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๙๙๓) អនុប្បាទិន្នអនុប្បាទានិយធម្ម (ធម្មមានកម្មគឺកិលេស
មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ធម្មមានកម្ម
គឺកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវ
អនុប្បាទិន្នអនុប្បាទានិយធម្ម ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

(៥៩៤) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកនយទិន្នត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកសង្គិលិដ្ឋត្តិកំ

(៥៩៥) សរណំ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៩៦) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

(៥៩៧) អរណំ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៥៩៨) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

(៥៩៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ញាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

ចប់ សរណទុកទ្វាទិន្នត្តិក: ។

សរណទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិក:

(៥៩៥) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាសរណ: អាស្រ័យ នូវសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៩៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ញាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៥៩៧) អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាអរណ: អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាអរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៥៩៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ញាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(๕๙๙) អារណំ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អារណោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๐๐) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកវិតក្កត្តិកំ

(๖๐๑) សរណំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។ អរណំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។

(๖๐๒) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(៥៩៩) អសំឆ្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋ-អសង្កិលេសិកធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦០០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

ចប់ សរណទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ ។

សរណទុកវិតក្កត្តិកៈ

(៦០១) សវិតក្កសវិចារធម៌ (ធម៌ប្រកបដោយការត្រិះរិះ ប្រកបដោយការពិចារណា) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កសវិចារធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កសវិចារធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦០២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๖๐๓) អរណំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឆម្ភំ បដិច្ច អរណោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ឆម្ភោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយា ។

(๖๐๔) ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតកវសេ បញ្ញាកវសេ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๐๕) អរណំ អវិតក្កអវិចារំ ឆម្ភំ បដិច្ច អរណោ អវិតក្កអវិចារោ ឆម្ភោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๐๖) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកបីតិត្តិកំ

(๖๐๗) សរណំ បីតិសហគតំ ឆម្ភំ បដិច្ច សរ-ណោ បីតិសហគតោ ឆម្ភោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អរណំ បីតិសហគតំ ឆម្ភំ បដិច្ច អរណោ បីតិសហ-គតោ ឆម្ភោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๐๘) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។

(៦០៣) អវិតក្កវិចារមត្តធម៌ (ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ គ្រាន់តែមានវិចារៈ) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កវិចារមត្តធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦០៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

(៦០៥) អវិតក្កអវិចារធម៌ (ធម៌ មិនប្រកបដោយសេចក្តីត្រិះរិះទាំងមិនប្រកបដោយការពាក់ព័ន្ធ) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កអវិចារធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦០៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ១ ។

ចប់ សរណទុកវិតក្កត្តិកៈ ។

សរណទុកបីតិត្តិកៈ

(៦០៧) បីតិសហគតធម៌ (ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បីតិសហគតធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវបីតិសហគតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦០៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๖๐๙) សរណំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អរណំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๑๐) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๖๑๑) សរណំ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អរណំ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๑๒) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេតព្ពា ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៦០៩) សុខសហគតធម៌ (ធម៌ប្រកបដោយសុខ) ជាសារណៈ អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ ជាសារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សុខសហគតធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦១០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៦១១) ឧបេក្ខាសហគតធម៌ (ធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា) ជាសារណៈ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាសារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦១២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ សារណទុកបិដ្ឋកៈ ។

សរណទុកទស្សនត្តិកំ

(๖๑๓) សរណំ ឧស្សនេនបហាតព្ពំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ឧស្សនេនបហាតព្ពោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๓๑๔) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๑๕) សរណំ ភាវនាយបហាតព្ពំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ភាវនាយបហាតព្ពោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๑๖) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អតីតេ ឯកំ ។

សហជាតវសេន បញ្ញាវសេន សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๑๗) អរណំ នេវឧស្សនេនន ភាវនាយបហាតព្ពំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ នេវឧស្សនេនន ភាវនាយបហាតព្ពោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๑๘) ហេតុយា ឯកំ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកទស្សនត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកទស្សនត្តិក:

(៦១៣) ទស្សនេនបហាតព្វធម្មិ (ធម្មិ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន:) ជាសរណ: អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វធម្មិ ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦១៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦១៥) ភាវនាយបហាតព្វធម្មិ ជាសរណ: អាស្រ័យ នូវភាវនាយបហាតព្វធម្មិ ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦១៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦១៧) នេវទស្សនេនន ភាវនាយបហាតព្វធម្មិ (ធម្មិ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន: ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា) ជាអរណ: អាស្រ័យ នូវនេវទស្សនេនន ភាវនាយបហាតព្វធម្មិ ជាអរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦១៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារ:១ ដែរ ។

ចប់ សរណទុកទស្សនត្តិក: ។

សរណទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

(៦១៩) សរណំ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦២០) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៦២១) សរណំ ការណាយបហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ការណាយបហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦២២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៦២៣) អរណំ នេវទស្សនេនន ការណាយបហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ នេវទស្សនេនន ការណាយបហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

សរណទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិក:

(៦១៩) ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សន:) ជាសរណ: អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុ-កធម៌ ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦២០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦២១) ការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការនា) ជាសរណ: អាស្រ័យ នូវការនាយបហាតព្វហេតុក-ធម៌ ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦២២) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦២៣) នេវទស្សនេននការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន: មិនត្រូវលះដោយការនា) ជាអារណ: អាស្រ័យ នូវនេវទស្សនេននការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាអារណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦២៦) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សព្វត្ថ វិត្ថារេតព្វំ ។

សរណទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកអាបយគាមិត្តិកំ

(៦២៥) សរណំ អាចយគាមឹ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ អាចយគាមឹ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អរណំ អាចយគាមឹ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អាចយ-
គាមឹ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦២៦) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្វត្ថ វិត្ថារេ ។

(៦២៧) អរណំ អបចយគាមឹ ធម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ អបចយគាមឹ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦២៨) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ហាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

(៦៦៤) កុឝលហេតុបច្ចយ មានវារ:១ កុឝលអារម្មណបច្ចយ មាន
វារ:១ កុឝលអវិគតបច្ចយ មានវារ:១ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ត្រែប់បច្ចយទាំងអស់ចុះ ។

ចប់ សរណទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិក: ។

សរណទុកអាបយគាមិត្តិក:

(៦៦៥) អាចយគាមិធម៌ (ធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង) ជា
សរណ: អាស្រ័យ នូវអាចយគាមិធម៌ ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុបច្ចយ ។ អាចយគាមិធម៌ ជាអរណ: អាស្រ័យ នូវអាចយគាមិ-
ធម៌ ជាអរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ចយ ។

(៦៦៦) កុឝលហេតុបច្ចយ មានវារ: ២ កុឝលអារម្មណបច្ចយ មាន
វារ: ២ កុឝលអវិគតបច្ចយ មានវារ: ២ ។

កុឝលបច្ចយទាំងអស់ កុឝលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី សឹងមាន
សេចក្តីពិស្តារ ។

(៦៦៧) អបចយគាមិធម៌ (ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង)
ជាអរណ: អាស្រ័យ នូវអបចយគាមិធម៌ ជាអរណ: ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុបច្ចយ ។

(៦៦៨) កុឝលហេតុបច្ចយ មានវារ:១ កុឝលអារម្មណបច្ចយ មាន
វារ:១ កុឝលអវិគតបច្ចយ មានវារ:១ ។

កុឝលបច្ចយទាំងអស់ កុឝលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦២៩) អារណាំ នេវភវយគាមិអាបភវយគាមី ធម្មំ បដិច្ច អារណោ នេវភវយគាមិនាបភវយគាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៣០) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកអាចយគាមិត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកសេក្ខត្តិកំ

(៦៣១) អារណាំ សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អារណោ សេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៣២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៦៣៣) អារណាំ អសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អារណោ អសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៣៤) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๒๙) នេវាចយគាមិនាបចយគាមិធម៌ (ធម៌មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវនេវាចយគាមិនាបចយគាមិធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๓๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

ចប់ សរណទុកអាចយគាមិត្តិកៈ ។

សរណទុកសេក្ខត្តិកៈ

(๖๓๑) សេក្ខធម៌ (ធម៌របស់សេក្ខបុគ្គល) ជាអារណៈ អាស្រ័យនូវសេក្ខធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๓๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

(๖๓๓) អសេក្ខធម៌ (ធម៌របស់អសេក្ខបុគ្គល) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๓๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

(៦៣៥) សរណំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ ប.
ដិច្ច សរណោ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៣៦) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អធិ-
បតិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

សហជាតវារេបិ ឧញ្ញាវារេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេ ។

សរណទុកសេក្ខត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកបរិត្តត្តិកំ

(៦៣៧) សរណំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ
បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៣៨) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ បញ្ច ។

សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេ ។

(៦៣៩) អរណំ មហគ្គតំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ
មហគ្គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៤០) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

[๖๓๕] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๖๓๖] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន ๙ វារៈ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន ๒ វារៈ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន ๙ វារៈ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន ๙ វារៈ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី

សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

ចប់ សរណទុកសេក្ខត្តិកៈ ។

សរណទុកបរិត្តត្តិកៈ

[๖๓๗] បរិត្តធម៌ (ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្នាះ) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๖๓๘] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន ๙ វារៈ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន ๘ វារៈ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន ๙ វារៈ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

[๖๓๙] មហគ្គតធម៌ (ធម៌ដល់នូវសភាពធំ) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវមហគ្គតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๖๔๐] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន ๑ វារៈ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន ๑ វារៈ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន ๑ វារៈ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៦៤១) អវណ្ណំ អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អវណ្ណោ អប្បមាណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

(៦៤២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សវណេទុកបវិត្តត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សវណេទុកបវិត្តារម្មណត្តិកំ

(៦៤៣) សវណំ បវិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សវណោ បវិត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

(៦៤៤) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេ ។

(៦៤៥) សវណំ មហគ្គតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សវណោ មហគ្គតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-ប្បច្ចយោ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

(៦៤១) អប្បមាណធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអប្បមាណធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៦៤២) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

ចប់ សរណទុកបរិត្តត្តិកៈ ។

សរណទុកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ

(៦៤៣) បរិត្តារម្មណធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍តូចឆ្ការ) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៦៤៤) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

(៦៤៥) មហគ្គតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវមហគ្គតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៦៤៦) ហេតុយា នេ អារម្មណេ នេ អវិ-
គតេ នេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ វិគ្គារេតព្ពា ។

(៦៤៧) អវណំ អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
អវណោ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

(៦៤៨) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សរណទុកហីនត្តិកំ

(៦៤៩) សវណំ ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច សវណោ
ហីនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៥០) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(៦៥១) អវណំ មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច អវណោ
មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៤៦) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(៦៤៧) អប្បមាណារម្មណធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអប្បមាណារម្មណធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៦៤៨) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ១ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

ចប់ សរណទុកចរិត្តារម្មណត្តិកៈ ។

សរណទុកហឹនត្តិកៈ

(៦៤៩) ហីនធម៌ (ធម៌ ដ៏ថោកទាប) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវហីនធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៦៥០) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ១ ។

ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ១ ។

(៦៥១) មជ្ឈិមធម៌ (ធម៌ ជាកណ្តាល) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๕๒) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๕๓) អារណំ បណីតំ ធម្មំ បដិច្ច អារណោ
បណីតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๖๕๔) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

សារណទុកហីនត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកមិស្សត្តិកំ

(๖๕๕) សរណំ មិស្សត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ មិស្សត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๖๕๖) ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๕๗) អារណំ សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយោ ។

(๖๕๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

(๖๕๓) បណីតធម៌ (ធម៌ ដ៏ឧត្តម) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវបណីតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๕๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

ចប់ សរណទុកហីនត្តិកៈ ។

សរណទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ ๑๑

(๖๕๕) មិច្ឆត្តនិយតធម៌ (ធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវមិច្ឆត្តនិយតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๕๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ ๑ ។

(๖๕๗) សម្មត្តនិយតធម៌ (ធម៌ មានសភាពត្រូវនិងទៀង) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវសម្មត្តនិយតធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦៥៨) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតឯកវេមំ បញ្ញាឯកវេមំ សព្វត្ថ ឯកំ ។

(៦៥៩) សរណំ អនិយតំ ឆម្មំ បដិច្ច សរណោ
អនិយតោ ឆន្នោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

(៦៦០) ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ បញ្ច ។

សហជាតឯកវេមំ បញ្ញាឯកវេមំ សព្វត្ថ វិគ្គហេ ។

សរណទុកមគ្គារម្មណត្តិកំ

(៦៦១) អរណំ មគ្គារម្មណំ ឆម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ មគ្គារម្មណោ ឆន្នោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៦២) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សហជាតឯកវេមំ បញ្ញាឯកវេមំ សព្វត្ថ ឯកំ ។

(៦៦៣) អរណំ មគ្គហេតុកំ ឆម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ មគ្គហេតុកោ ឆន្នោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

សរណទុកមគ្គារម្មណត្តិក:

(៦៥៨) កុដលហេតុប្បច្ចយ មានវារ:១ កុដលអារម្មណប្បច្ចយ មាន
វារ:១ កុដលអវិគតប្បច្ចយ មានវារ: ១ ។
កុដលបច្ចយទាំងអស់ កុដលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦៥៩) អនិយតធម្ម (ធម្ម មានសភាពមិនទៀង) ជាសរណ:
អាស្រ័យ នូវអនិយតធម្ម ជាសរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ
មានវារ: ៣ ។

(៦៦០) កុដលហេតុប្បច្ចយ មានវារ: ៥ កុដលអារម្មណប្បច្ចយ មាន
វារ: ២ កុដលអវិគតប្បច្ចយ មានវារ: ៥ ។
កុដលបច្ចយទាំងអស់ កុដលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី សឹងមាន
សេចក្តីពិស្តារ ។

ចប់ សរណទុកមិច្ចត្តត្តិក: ។

សរណទុកមគ្គារម្មណត្តិក:

(៦៦១) មគ្គារម្មណធម្ម ជាអរណ: អាស្រ័យ នូវមគ្គារម្មណ-
ធម្ម ជាអរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(៦៦២) កុដលហេតុប្បច្ចយ មានវារ:១ កុដលអារម្មណប្បច្ចយ មាន
វារ:១ កុដលអវិគតប្បច្ចយ មានវារ:១ ។
កុដលបច្ចយទាំងអស់ កុដលសហជាតវារ:ក្តី បញ្ហាវារ:ក្តី មានតែវារ:១ ។

(៦៦៣) មគ្គហេតុកធម្ម ជាអរណ: អាស្រ័យ នូវមគ្គហេតុក-
ធម្ម ជាអរណ: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๖๔) ហេតុយា ฯลฯ អារម្មណេ ฯลฯ អវិ-
គតេ ฯลฯ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្ពត្ថ ฯลฯ ។

(๖๖๕) អារណំ មគ្គាធិបតឹ ធម្មំ បដិច្ច អារណោ
អគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๖๖) ហេតុយា ฯลฯ អារម្មណេ ฯลฯ អវិ-
គតេ ฯลฯ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្ពត្ថ ฯลฯ ។

សរណទុកមគ្គារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកឧប្បន្នត្តិកំ

(๖๖๗) សរណោ ឧប្បន្នោ ធម្មោ សរណស្ស
ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរណោ
ឧប្បន្នោ ធម្មោ អរណស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរណោ ឧប្បន្នោ ធម្មោ
សរណស្ស ឧប្បន្នស្ស ច អរណស្ស ឧប្បន្នស្ស ច
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ឧប្បន្នោ
ធម្មោ អរណស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(๖๖๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

(๖๖๕) មគ្គាធិបតិធម៌ (ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ) ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គាធិបតិធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๖๖) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

ចប់ សរណទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ ។

សរណទុកឧប្បន្នត្តិកៈ

(๖๖๗) ឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាអារណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈផង នៃឧប្បន្នធម៌ ជាអារណៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ឧប្បន្នធម៌ ជាអារណៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាអារណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๖๘) អារណោ ឧប្បន្នោ ធម្មោ អារណាសម្ប
ឧប្បន្នសម្ប ធម្មសម្ប អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๖๖๙) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ខ្ទ អវិ-
គតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារេ ឯវំ វិត្តារេតព្ពោ ។

សរណទុកឧប្បន្នត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកអតីតត្តិកំ

(๖๗๐) សរណោ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ សរណាសម្ប
បច្ចុប្បន្នសម្ប ធម្មសម្ប ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
អារណោ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ អារណាសម្ប បច្ចុប្បន្នសម្ប
ធម្មសម្ប ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๖๗๑) ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ខ្ទ អវិ-
គតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារំ ឯវំ វិត្តារេតព្ពំ ។

សរណទុកអតីតត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកអតីតារម្មណត្តិកំ

(๖๗๒) សរណំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ
អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๖๖๘] ឧប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๖๖๙] កុដ្ឋហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ។

បញ្ហាវារៈ កុដ្ឋកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សរណទុកឧប្បន្នត្តិកៈ ។

សរណទុកអតីតត្តិកៈ

[๖๗๐] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[๖๗๑] កុដ្ឋហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កុដ្ឋអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ។

បញ្ហាវារៈ កុដ្ឋកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សរណទុកអតីតត្តិកៈ ។

សរណទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ

[๖๗๒] អតីតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

อารมฺมณปจฺจยา ฯ อตีตารมฺมณา ธมฺมา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ อตีตารมฺมณา ธมฺมา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณสฺส จิตฺตสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ

(๖๗๓) เหตุยา ทุ อารมฺมณา ทุ อวิคเต ทุ ฯ

สหชาตภาเวปิ ปญฺหาภาเวปิ สพฺพตฺถ วิตฺถาเรน ฯ

(๖๗๔) สารมฺมณา อนาคตารมฺมณา ธมฺมา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ สารมฺมณา อนาคตารมฺมณา ธมฺมา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณสฺส จิตฺตสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ

(๖๗๕) เหตุยา ทุ อารมฺมณา ทุ อวิคเต ทุ ฯ

สหชาตภาเวปิ ปญฺหาภาเวปิ สพฺพตฺถ วิตฺถาเรน ฯ

(๖๗๖) สารมฺมณา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณา ธมฺมา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ สารมฺมณา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณา ธมฺมา ปจฺจุปฺปนฺนานาคตารมฺมณสฺส จิตฺตสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ

អតីតារម្មណធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๗๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

(๖๗๔) អនាគតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អនាគតារម្មណធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๗๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

(๖๗๖) បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាអារណៈ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាអារណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๖๗๗] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ ទ្វេ ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្វត្ថ វិត្ថារេ ។

សរណទុកអតីតារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកអដ្ឋត្តត្តិកំ

[๖๗๘] សរណំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ អរណំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ
អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๖๗๙] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
គតេ បញ្ច ។

សហជាតវសេន បញ្ហាវសេន សព្វត្ថ វិត្ថារេ ។

[๖๘๐] សរណំ តហិត្វា ធម្មំ បដិច្ច សរណោ
តហិត្វា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អរណំ តហិត្វា ធម្មំ បដិច្ច អរណោ តហិត្វា
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๖๗๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

ចប់ សរណោទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ ។

សរណោទុកអជ្ឈត្តត្តិកៈ

(๖๗๘) អជ្ឈត្តធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអជ្ឈត្តធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។ អជ្ឈត្តធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអជ្ឈត្តធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๖๗๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

(๖๘๐) ពហិទ្ធាធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធាធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។ ពហិទ្ធាធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធាធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦៨១) ហោតុយា បញ្ច អារម្មណោ ន្ទ្វេ អវិ-
គតេ ន្ទ្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ វិត្ថារេ ។

សរណទុកអជ្ឈត្តត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សរណទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ

(៦៨២) សរណំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្ប-
ច្ចយា ។ អរណំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ
អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(៦៨៣) ហោតុយា ន្ទ្វេ អារម្មណោ ន្ទ្វេ អវិ-
គតេ ន្ទ្វេ ។

សហជាតភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្វត្ថ វិត្ថារេ ។

(៦៨៤) សរណំ ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ច-
យា ។ អរណំ ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ
ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๖๘๑) កុដ្ឋិតហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๙ កុដ្ឋិតអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๒ កុដ្ឋិតអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๒ ។

កុដ្ឋិតបច្ចយទាំងអស់ កុដ្ឋិតសហជាតវារៈក្តី កុដ្ឋិតបញ្ហាវារៈក្តី

សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

ចប់ សរណទុកអដ្ឋត្តតិកៈ ។

សរណទុកអដ្ឋត្តរម្មណត្តិកៈ

(๖๘๒) អដ្ឋត្តរម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តរម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ អដ្ឋត្តរម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តរម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๘๓) កុដ្ឋិតហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๒ កុដ្ឋិតអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๒ កុដ្ឋិតអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ๒ ។

កុដ្ឋិតបច្ចយទាំងអស់ កុដ្ឋិតសហជាតវារៈក្តី កុដ្ឋិតបញ្ហាវារៈក្តី

សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

(๖๘๔) ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๘๕) ខោតុយា ខេ្ញ អារម្មណោ ខេ្ញ អវិ-
គតេ ខេ្ញ ។

សមោធានភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ វិត្ថារេ ។

សរណទុកសន្ទេសុត្តន្តិកំ

(๖๘๖) អរណាំ អនិទស្សនសប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ អនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ខោតុប្បច្ចយា ។

(๖๘๗) ខោតុយា ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

សមោធានភាវេបិ បញ្ញាភាវេបិ សព្ពត្ថ ឯកំ ។

(๖๘๘) សរណំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ខោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អរណំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ
ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ខោតុប្បច្ចយា ។ សរណំ អនិទស្សនអប្បដិ-
ឃញ្ច អរណំ អនិទស្សនអប្បដិឃញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ខោតុប្បច្ចយា ។

(๖๘๕) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๒ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយៈ មានវារៈ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๒ ។

ក្នុងបច្ចយាទិអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី សឹងមានសេចក្តីពិស្តារ ។

ចប់ សរណទុកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ ។

សរណទុកសនិទស្សនត្តិកៈ

(๖๘๖) អនិទស្សនសប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

(๖๘๗) ក្នុងហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយៈ មានវារៈ๑ ។

ក្នុងបច្ចយាទិអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ហាវារៈក្តី មានតែវារៈ๑ ។

(๖๘๘) អនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ មានវារៈ ๓ ។ អនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។ អនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាសរណៈផង នូវអនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយៈ ។

(๖๘๙) ហោតុយា បញ្ហា អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
គតេ បញ្ហា ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

(๖๙๐) សរាគោ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ
សរាគស្ស អនិទស្សនអប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស ហោតុ-
ប្បន្នេន បច្ចយោ តីណិ ។ អរាគោ អនិទស្សន-
អប្បដិឃោ ធម្មោ អរាគស្ស អនិទស្សនអប្បដិឃស្ស
ធម្មស្ស ហោតុប្បន្នេន បច្ចយោ ។

(๖๙๑) ហោតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ អវិ-
គតេ សត្ត ។

(๖๙๒) ន ហោតុយា សត្ត ន អារម្មណោ សត្ត ។

(๖๙๓) ហោតុប្បន្នេ ន អារម្មណោ ចត្តារិ ។

(๖๙๔) ន ហោតុប្បន្នេ អារម្មណោ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាភាវស្ស អនុ-
លោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ
បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ គណេតព្វំ ។

សារណទុកសនិទស្សនត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បិដ្ឋិទុកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ សមត្តំ ។

(๖๘๙) កុសលហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ កុសលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๒ កុសលអនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ๕ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๖๙๐) អនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ចយ នៃអនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๓ ។ អនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ចយ នៃអនិទស្សនអប្បដិឃធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๙๑) កុសលហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๔ កុសលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๔ កុសលអនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ๗ ។

(๖๙๒) កុសលនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ๗ កុសលនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๗ ។

(๖๙๓) កុសលនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๔ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๖๙๔) កុសលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ๔ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ កុសលទុកត្តិកៈ ដែលយើងបានពន្យល់ហើយ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីពន្យល់ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សរណទុកសនិទស្សនត្តិកៈ ។

ចប់ បិដ្ឋិទុកត្តិកៈ ។

ចប់ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន ។

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកហេតុទុកំ

(៦៩៥) កុសលំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៦៩៦) កុសលំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

(៦៩៧) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ តីណិ វិបាកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកហេតុទុក:

[๖๘๕] ហេតុធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๖๘๖] ហេតុធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๖๘๗] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(๖๙๘) កុសលំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា ។

(๖๙๙) ឧអធិបតិយោ តីណិ ឧបុរេជាតេ តីណិ ឧបច្ចាជាតេ តីណិ ឧអាសេវនេ តីណិ ឧវិបាកេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

(๗๐๐) ហោតុប្បច្ចយា ឧអធិបតិយោ តីណិ ។

(๗๐๑) ឧអធិបតិប្បច្ចយា ហោតុយា តីណិ ។

សហជាតវារេបិ បច្ចយវារេបិ និស្សយវារេបិ សំសដ្ឋវារេបិ សម្បយុត្តវារេបិ សព្ពត្ថ តីណិ ។

(๗๐๒) កុសលោ ហោតុ ធម្មោ កុសលស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ហោតុ ធម្មោ អកុសលស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ហោតុ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๖๙๘) ហេតុធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្ប-ច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(๖๙๙) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។

(๗๐๐) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๐๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ គ្រប់បទទាំងអស់ ។

(๗๐๒) ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๐๓) กุสลោ เหតុ ธម្មោ กុសលស្ស เหតុស្ស ธម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ กุสลោ เหตุ ธម្មោ อกุสลស្ส เหตุสฺส ธម្มสฺส อารมฺมณปฺปจฺจเยน ปจฺจโย กุสลោ เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ อกุสลោ เหตุ ธมฺโม อกุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปฺปจฺจเยน ปจฺจโย តីณิ ฯ อพฺยากโต เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปฺปจฺจเยน ปจฺจโย តីณิ ฯ

(๗๐๔) กุสลោ เหตุ ธมฺโม กุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปฺปจฺจเยน ปจฺจโย กุสลោ เหตุ ธมฺโม อกุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปฺปจฺจเยน ปจฺจโย กุสลោ เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปฺปจฺจเยน ปจฺจโย តីณิ ฯ อกุสลោ เหตุ ธมฺโม อกุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

กุสลตฺติกเหตุทุก:

[๗๐๓] เหตุธมฺมา กุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา กุสลา อารมฺมณปจฺจเยน เหตุธมฺมา กุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อกุสลา อารมฺมณปจฺจเยน เหตุธมฺมา กุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อพฺยากตา อารมฺมณปจฺจเยน ฯ เหตุธมฺมา อกุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อกุสลา อารมฺมณปจฺจเยน มานวา:๓ ฯ เหตุธมฺมา อพฺยากตา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อพฺยากตา อารมฺมณปจฺจเยน มานวา:๓ ฯ

[๗๐๔] เหตุธมฺมา กุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา กุสลา อธิปติปจฺจเยน เหตุธมฺมา กุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อกุสลา อธิปติปจฺจเยน เหตุธมฺมา กุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อพฺยากตา อธิปติปจฺจเยน มานวา:๓ ฯ เหตุธมฺมา อกุสลา เหตุปจฺจเยน เหตุธมฺมา อกุสลา อธิปติปจฺจเยน ฯ

អញ្ញកតោ ហេតុ ធម្មោ អញ្ញកតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។បេ។ អញ្ញកតោ ហេតុ ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៧០៥) កុសលោ ហេតុ ធម្មោ កុសលស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។ អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។ អញ្ញកតោ ហេតុ ធម្មោ អញ្ញកតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧០៦) កុសលោ ហេតុ ធម្មោ កុសលស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អញ្ញកតោ ហេតុ ធម្មោ អញ្ញកតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

រូបញ្ញមញ្ញនិស្សយប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយសទិសា ។

ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។បេ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
ធម៌ ជាអកុសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៧០៥) ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ
នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ។ ហេតុធម៌
ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៧០៦) ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
ធម៌ ជាអកុសល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អញ្ញមញ្ញនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

(๗๐๗) កុសលោ ហេតុ ธម្មោ กุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย กุสลโล เหตุ ธมฺโม อกุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย กุสลโล เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ อกุสลโล เหตุ ธมฺโม อกุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย อกุสลโล เหตุ ธมฺโม กุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย อกุสลโล เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ตีณิ ฯ อพฺยากโต เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย อพฺยากโต เหตุ ธมฺโม กุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย อพฺยากโต เหตุ ธมฺโม อกุสลสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๗๐๘) อพฺยากโต เหตุ ธมฺโม อพฺยากตสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส วิปากปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

កុសលត្តិកហេតុទុក:

(๗๐๗) ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(๗๐๘) ហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(๗๐๙) ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
យោ សត្ត អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហជាតេ
តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ ចេតនា កម្មំ ឥន្ទ្រិយេ
ទ្វេ មគ្គេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ
នត្ថិយា បញ្ច វិគតេ បញ្ច អវិគតេ តីណិ ។

(๗๑๐) កុសលោ ហោតុ ធម្មោ កុសលស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កុសលោ ហោតុ ធម្មោ អកុសលស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ហោតុ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុ-
សលោ ហោតុ ធម្មោ អកុសលស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ
ហោតុ ធម្មោ កុសលស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(๗๐๙) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๗๑๐) ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

អកុសលោ ហេតុ ឆន្នំ អព្យាកតស្ស ហេ-
តុស្ស ឆន្នស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ហេតុ
ឆន្នំ អព្យាកតស្ស ហេតុស្ស ឆន្នស្ស អារម្មណ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៧១១) ឆហេតុយោ ឆ ឆអារម្មណោ ឆ ។

(៧១២) ហេតុប្បច្ចយា ឆអារម្មណោ តីណិ ។

(៧១៣) ឆហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឆ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារស្ស អនុលោ-
បម្បិ បច្ចនីយេម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយេម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ គណេតព្ពំ ។

(៧១៤) កុសលំ ឆហេតុំ ឆន្នំ បដិច្ច កុសលោ
ឆហេតុ ឆន្នំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
ឆហេតុំ ឆន្នំ បដិច្ច អព្យាកតោ ឆហេតុ ឆន្នំ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឆហេតុំ ឆន្នំ
បដិច្ច កុសលោ ឆហេតុ ច អព្យាកតោ ឆហេតុ
ច ឆន្នំ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
ឆហេតុំ ឆន្នំ បដិច្ច អកុសលោ ឆហេតុ ឆន្នំ

กุสลตฺติกเหตุทุก:

เหตุธมฺมา กุสลา เจว เหตุธมฺมานญฺจ อพฺยากตา เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจเยน ฯ เหตุธมฺมา กุสลา เจว อพฺยากตา จ เหตุธมฺมานญฺจ อพฺยากตา เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย มานวาร: ๓ ฯ

(๗๑๑) กุสลานเหตุปจฺจเยน มานวาร: ๙ กุสลานอารมฺมณปจฺจเยน มานวาร: ๙ ฯ

(๗๑๒) กุสลานอารมฺมณปจฺจเยน มานวาร: ๓ เหตุปจฺจเยน ฯ

(๗๑๓) กุสลานอารมฺมณปจฺจเยน มานวาร: ๙ เหตุปจฺจเยน ฯ

อนุโลมกฺกี ปจฺจนีย:กฺกี อนุโลมปจฺจนีย:กฺกี ปจฺจนียานุโลมกฺกี นิยฺยาตวาร: กุสลตฺติก: ยถาเลเขน นิฏฺฐิตา ยถาณา ปณฺฑิเตหิ คนฺตพฺพนฺติ ฯ

(๗๑๔) นเหตุธมฺมา กุสลา อาสฺสยนฺตสฺส นเหตุธมฺมานญฺจ กุสลา เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย นเหตุธมฺมา อพฺยากตา อาสฺสยนฺตสฺส นเหตุธมฺมานญฺจ กุสลา เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย นเหตุธมฺมา กุสลสฺส นเหตุธมฺมา อพฺยากตสฺส อาสฺสยนฺตสฺส นเหตุธมฺมานญฺจ กุสลา เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ นเหตุธมฺมา อกุสลา อาสฺสยนฺตสฺส นเหตุธมฺมานญฺจ อกุสลา

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ច អព្យាកតោ ធម្មោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្ប-ច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មញ្ច អព្យាកតំ ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុ-សលំ ធម្មញ្ច អព្យាកតំ ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៧១៥) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធ-ម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អព្យា-កតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

(៧១៦) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា ទ្វេ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ ទ្វេ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអកុសលក្តី នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹតក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាកុសលផង នូវនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអកុសលផង នូវនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៧១៥) នហេតុធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៧១៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៩

ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ ឆ វិបាកេ ឯកំ អាហារេ ឆ ឥន្ទ្រិយេ ឆ ឈានេ ឆ មគ្គេ ឆ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ ឆ អត្ថិយា ឆ ឯត្ថិយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ ឆ ។

(៧១៧) អព្យាកតំ ឯហេតុំ ឆម្បិ បដិច្ច អព្យាកតោ ឯហេតុ ឆម្បោ ខុប្បជ្ជតិ ឯហេតុប្បច្ចយា ។

(៧១៨) កុសលំ ឯហេតុំ ឆម្បិ បដិច្ច អព្យាកតោ ឯហេតុ ឆម្បោ ខុប្បជ្ជតិ ឯអារម្មណប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ឯហេតុំ ឆម្បិ បដិច្ច អព្យាកតោ ឯហេតុ ឆម្បោ ខុប្បជ្ជតិ ឯអារម្មណប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ឯហេតុំ ឆម្បិ បដិច្ច អព្យាកតោ ឯហេតុ ឆម្បោ ខុប្បជ្ជតិ ឯអារម្មណប្បច្ចយា ។ កុសលំ ឯហេតុញ្ច អព្យាកតំ ឯហេតុញ្ច ឆម្បិ បដិច្ច អព្យាកតោ ឯហេតុ ឆម្បោ ខុប្បជ្ជតិ ឯអារម្មណប្បច្ចយា ។

กุสลตฺติกเหตุทุก:

กฺนฺ อุปนิสฺสยปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ ปุเรชาตปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ ปจฺฉาชาตปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ อาเสวนปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ กมฺมปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ วิปากปจฺจเย มานวาร: ๑ กฺนฺ อาหารปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ ฯนฺทฺริยปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ ฌานปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ มคฺคปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ สมฺปยุตฺตปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ วิปฺปยุตฺตปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ อตฺถิปจฺจเย มานวาร: ๙ กฺนฺ นตฺถิปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ วิคตปจฺจเย มานวาร: ๓ กฺนฺ อวิคตปจฺจเย มานวาร: ๙ ฯ

(๗๑๗) นเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา อาสฺสยปจฺจเยน ยุวนเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา เนวเหตุปจฺจเยน ฯ

(๗๑๘) นเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา อาสฺสยปจฺจเยน ยุวนเหตุธมฺมา ชากุสลา เนวเหตุปจฺจเยน อารมฺมณปจฺจเยน ฯ นเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา อาสฺสยปจฺจเยน ยุวนเหตุธมฺมา ชาอกุสลา เนวเหตุปจฺจเยน อารมฺมณปจฺจเยน ฯ นเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา อาสฺสยปจฺจเยน ยุวนเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา เนวเหตุปจฺจเยน อารมฺมณปจฺจเยน ฯ นเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตา อาสฺสยปจฺจเยน ยุวนเหตุธมฺมา ชากุสลาปิ ยุวนเหตุธมฺมา ชาเนวพฺยากตาปิ เนวเหตุปจฺจเยน อารมฺมณปจฺจเยน ฯ

អកុសលំ ឧហេតុញ្ច អព្យាកតំ ឧហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ឧហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអារម្មណាបច្ចយា ។

(៧១៩) ឧហេតុយា ឯកំ ឧអារម្មណោ បញ្ច ឧអធិបតិយា ន៎ ឧអនន្តរេ បញ្ច ឧសមនន្តរេ បញ្ច ឧអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ឧឧបនិស្សយេ បញ្ច ឧបុរេជាតេ សត្ត ឧបច្ឆាជាតេ ន៎ ឧអាសេវនេ ន៎ ឧកម្មេ តីណិ ឧវិបាកេ ន៎ ឧអាហារេ ឯកំ ឧឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឧឈានេ ឯកំ ឧមគ្គេ ឯកំ ឧសម្បយុត្តេ បញ្ច ឧវិប្បយុត្តេ តីណិ ឱោឧត្តិយា បញ្ច ឱោវិ-តេ បញ្ច ។

(៧២០) ហេតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណោ បញ្ច ។

(៧២១) ឧហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

សហាជាតភាវេបិ បច្ចយភាវេបិ ឯនិស្សយ-ភាវេបិ សំសដ្ឋភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ

បដិច្ចភាវសទិសា វិត្ថារេតព្ពា ។

(៧២២) កុសលោ ឧហេតុ ធម្មោ កុសលស្ស ឧ-ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ កុស-លោ ឧហេតុ ធម្មោ អកុសលស្ស ឧហេតុស្ស ធម្មស្ស

នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអកុសលផង នូវនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๗๑๙) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មាន៣វារៈ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន៩វារៈ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន៩វារៈ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មាន៩វារៈ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន៣វារៈ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន៩វារៈ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន៣វារៈ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ។

(๗๒๐) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๒๑) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

(๗๒๒) នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌

អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ច-យេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អកុ-សលស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យា-កតោ ធម្មោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-ណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៣) កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។

កុសលត្តិកហេតុទុក:

ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៧៦៣) នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៧២៤) កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ធម្មោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៧២៥) កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

នហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៧២៤) នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៧២៥) នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាអកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๗๒๖) អារម្មណោ ន៎ អធិបតិយា ន៎ អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ ន៎ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តេរស ឧបនិស្សយេ ន៎ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត វិបាកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត

กุสลเตฺวกเหตุทุก:

นเหตุธมฺมา กาโกสลา กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กาอพฺยากเตหิ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน ฯ นเหตุธมฺมา กาอกุสลา กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กาอกุสลานํ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน นเหตุธมฺมา กาอกุสลา กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กากุสลานํ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน นเหตุธมฺมา กาอกุสลา กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กาอพฺยากเตหิ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน ฯ นเหตุธมฺมา กาอพฺยากเตหิ กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กาอพฺยากเตหิ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน นเหตุธมฺมา กาอพฺยากเตหิ กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กากุสลานํ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน นเหตุธมฺมา กาอพฺยากเตหิ กาปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ กาอกุสลานํ เอกนฺเตน อุปนิสฺสยปจฺจเยน ฯ

(๗๒๖) กฺวจิ อารมฺมณปจฺจเย มานตฺตา: ๙ กฺวจิ อธิปติปจฺจเย มานตฺตา: ๑๐ กฺวจิ อนนฺตรปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ สมนนฺตรปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ สหชาตปจฺจเย มานตฺตา: ๙ กฺวจิ อญฺญมญฺญปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ นิสฺสยปจฺจเย มานตฺตา: ๑๗ กฺวจิ อุปนิสฺสยปจฺจเย มานตฺตา: ๙ กฺวจิ ปุเรชาตปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ ปจฺฉาชาตปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ อาเสวนปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ กมฺมปจฺจเย มานตฺตา: ๗ กฺวจิ วิปากปจฺจเย มานตฺตา: ๑ กฺวจิ อาหารปจฺจเย มานตฺตา: ๗

ឥន្ទ្រិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត មគ្គេ សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេវីស ឧត្តិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ តេវីស ។

(៧២៧) ឧបោតុយា បណ្ណារស ឧអារម្មណេ បណ្ណារស ។

(៧២៨) អារម្មណេប្បច្ចយា ឧបោតុយា ឧវ ។

(៧២៩) ឧបោតុប្បច្ចយោ អារម្មណេ ឧវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារំ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

កុសលត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

វេទនាត្តិកហេតុទុកំ

(៧៣០) សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ឧម្ហោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-យុត្តំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ឧម្ហោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អទុក្ខម-សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ឧម្ហោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

[៧២៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៥ ។

[៧២៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៧២៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកហេតុទុកៈ ។

វេទនាត្តិកហេតុទុកៈ

[៧៣០] ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវហេ-
តុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
ទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខ-
មសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๓๑) เหตุยา ตีณิ อารมฺมณา ตีณิ อธิปตียา ตีณิ วิปากาเก ทฺเว อวิคเต ตีณิ ฯ

(๗๓๒) ฉอธิปตียา ตีณิ ฉปุเรชาเต ทฺเว ฉปจฺฉาชาเต ตีณิ ฉอาเสวเน ตีณิ ฉวิปากาเก ตีณิ ฉวิปฺปยุตฺเต ทฺเว ฯ

(๗๓๓) เหตุปจฺจยา ฉอธิปตียา ตีณิ ฯ

(๗๓๔) ฉอธิปตีปจฺจยา เหตุยา ตีณิ ฯ

สหชาตภงฺเคปิ ฯเปฯ สมฺปยุตฺตภงฺเคปิ

วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

(๗๓๕) สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺโต เหตุ ฉหฺเม สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส เหตุสฺส ฉนฺนมฺปิ เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ทุกฺขาย เวทนาย สมฺปยุตฺโต เหตุ ฉหฺเม ทุกฺขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส เหตุสฺส ฉนฺนมฺปิ เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ อทุกฺขมสุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺโต เหตุ ฉหฺเม อทุกฺขมสุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส เหตุสฺส ฉนฺนมฺปิ เหตุปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๗๓๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๗๓๒) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(๗๓๓) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๓๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๗๓๕) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[๗๓๖] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[๗๓๗] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឆ អធិបតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ឆ សមនន្តរេ ឆ សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ ឆ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ ទ្វេ ៥. ទ្វិន្នំ យេ ទ្វេ មគ្គេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា ឆ វិគតេ ឆ អវិគតេ តីណិ ។

[๗๓๘] ឆ ហេតុយា ឆ ឆ អារម្មណេ ឆ ។

[๗๓๙] ហេតុ បច្ចយា ឆ អារម្មណេ តីណិ ។

[๗๔๐] ឆ ហេតុ បច្ចយា អារម្មណេ ឆ ។

(๗๓๖) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(๗๓๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๗๓๘) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๗๓๙) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๔๐) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ยถา กุสลตฺติเก ปญฺจกานิ ฯเปฯ วิตฺถาเรตพฺพํ ฯ

(๗๔๑) สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ ทุกฺขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ ทุกฺขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ อทุกฺขมสุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตํ ธมฺมํ ปฏิจฺจ อทุกฺขมสุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๗๔๒) เหตุยา ตีณิ อารมฺมเณ ตีณิ อาเสวเน ตีณิ ฯ

(๗๔๓) ธมฺมา เหตุยา ตีณิ ธมฺมา อเหตุยา ตีณิ ธมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตา เจว เหตู จ ตีณิ ธมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตา เจว นเหตู จ ตีณิ ธมฺมา นเหตุสมฺปยุตฺตา เจว เหตู จ ตีณิ ธมฺมา นเหตุสมฺปยุตฺตา เจว นเหตู จ ตีณิ ฯ

สหชาตาทิวาเรปิ สมฺปยุตฺตวาเรปิ วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

(๗๔๔) สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ธมฺมา สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย

វេទនាត្តិកហេតុទុក:

បញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(๗๔๑) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๔๒) កុង្ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(๗๔๓) កុង្ននហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្ននអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្ននបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ២ កុង្ននបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្ននអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្ននកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្ននវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុង្ននវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๗๔๔) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ទុក្ខាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មោ ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ
ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ អទុក្ខ-
មសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ អទុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ

នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
ទុក្ខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា
ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយអារម្មណ.
ប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
ទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌
ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា

ทุกฺขายเวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส นเหตุสฺส ฉฏฺฐสฺส
อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๗๔๕) สุขายเวทนาย สมฺปยุตฺโต นเหตุ
ฉนฺนา สุขายเวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส นเหตุสฺส
ฉฏฺฐสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย สุขายเวทนา-
ยสมฺปยุตฺโต นเหตุ ฉนฺนา อทุกฺขมสุขายเวท-
นายสมฺปยุตฺตสฺส นเหตุสฺส ฉฏฺฐสฺส อธิปติปจฺ-
จเยน ปจฺจโย ฯ ทุกฺขายเวทนาย สมฺปยุตฺโต
นเหตุ ฉนฺนา ทุกฺขายเวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส น-
เหตุสฺส ฉฏฺฐสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ อ-
ทุกฺขมสุขายเวทนาย สมฺปยุตฺโต นเหตุ ฉนฺนา
อทุกฺขมสุขายเวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส นเหตุสฺส
ฉฏฺฐสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย อทุกฺขมสุขา-
ยเวทนาย สมฺปยุตฺโต นเหตุ ฉนฺนา สุขาย-
เวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส นเหตุสฺส ฉฏฺฐสฺส อธิ-
ปติปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๗๔๖) สุขายเวทนาย สมฺปยุตฺโต นเหตุ
ฉนฺนา สุขายเวทนาย สมฺปยุตฺตสฺส นเหตุสฺส
ฉฏฺฐสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย เทฺว ฯ

ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๗๔๙) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នហេតុ-ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកប ដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខ វេទនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជា បច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកប ដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ-វេទនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(๗๕๐) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។

ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ទុក្ខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនា-
យសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

(៧៤៧) សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
ធម្មោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ ទុក្ខា-
យ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អទុក្ខមសុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ អទុក្ខមសុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៧៤៨) អារម្មណា ឥវ អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ
សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ
តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ ឆ អាសេ-
វនេ តីណិ កម្មេ អដ្ឋ វិបាកេ តីណិ អា-
ហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ

នហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៧៤៧) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៧៤៨) កុសលាកុសលកម្មារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលាកុសលកម្មាធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលាកុសលកម្មអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កុសលាកុសលកម្មសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កុសលាកុសលកម្មសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលាកុសលកម្មអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ កុសលាកុសលកម្មវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុសលាកុសលកម្មឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ยาวตา ตีณิ สมฺปยุตฺตา ตีณิ อญฺญมญฺญา ตีณิ นตฺถิยา สตฺต วิคเต สตฺต อวิคเต ตีณิ ฯ

(๗๘๙) นเหตุยา ๑๙ นอารมฺมณา ๑๙ ฯ

(๗๙๐) อารมฺมณาปจฺจยา นเหตุยา ๑๙ ฯ

(๗๙๑) นเหตุปจฺจยา อารมฺมณา ๑๙ ฯ

เยน อารุปฺปาวจรา ตเถว ปญฺจกวารา ฉ วิญฺญาเณ ฉ ฯ

เวทนาตฺติเหตุกทุกะ นิฏฺฐิตา ฯ

วิภาคกัณฑ์ เหตุทุกะ

(๗๙๒) วิจาเรสุ เหตุ เหตุสมฺปยุตฺเต ธมฺเม ปฏิจฺจ วิจาเรน เหตุ เหตุสมฺปยุตฺตก

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๗๘๙) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๗๙๐) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๗๙๑) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះ ។

ចប់ វេទនាត្តិកហេតុទុកៈ ។

វិបាកត្តិកហេតុទុកៈ

(๗๙๒) ហេតុធម៌ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๙๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๗๕๔) ឧអដ្ឋបតិយា តីណិ ឧបុរេជាតេ តីណិ ឧបច្ឆាជាតេ តីណិ ឧអាសេវនេ តីណិ ឧវិបាកេ ទ្វេ ឧវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ បដិច្ចភាវ-
សទិសា វិត្ថារេតព្ពា ។

(๗๕๕) វិបាកោ ហេតុ ឧម្ពោ វិបាកាសស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស ហេតុម្ពស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិបាកាឧម្ពឧម្ពោ ហេតុ ឧម្ពោ វិបាកាឧម្ពឧម្ពស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧវិបាកាឧវិបាកាឧម្ព-ឧម្ពោ ហេតុ ឧម្ពោ ឧវិបាកាឧវិបាកាឧម្ពឧម្ពស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๗๕๖) វិបាកោ ហេតុ ឧម្ពោ វិបាកាសស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិបាកោ ហេតុ ឧម្ពោ វិបាកាឧម្ពឧម្ពស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិបាកោ ហេតុ ឧម្ពោ ឧវិបាកាឧវិបាកាឧម្ពឧម្ពស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិបាកាឧម្ពឧម្ពោ ហេតុ ឧម្ពោ វិបាកាឧម្ពឧម្ពស្ស ហេតុស្ស ឧម្ពស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិបាកាឧម្ពឧម្ពោ ហេតុ ឧម្ពោ

(๗๙๔) កុសលនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កុសលបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ๓ កុសលបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កុសលអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កុសលវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កុសលវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

(๗๙๕) ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាវិបាក ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាក ជាប្រក្រតី ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๙๖) ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មាន វិបាកជាប្រក្រតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជា ប្រក្រតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី

វិចាកសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៧៥៧) វិចារោ ហេតុ ធម្មោ វិចាកសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ហេតុ ធម្មោ វិចាកធម្មធម្មសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ហេតុ ធម្មោ នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ វិចាកធម្មធម្មសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។ នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មសម្ប ហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៥៨) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឆ អធិបតិយា ឆ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ

វិបាកត្តិកហេតុទុក:

ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក និងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាក ជាប្រក្រតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៧៥៧) ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាវិបាក ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៧៥៨) កុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ កុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ កុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ កុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣

ឧបនិស្សយេ ន។ អាសេវនេ ទ្វេ វិចាកេ ឯកំ អវិ-
គតេ តីណិ ។

(๗๕๙) ន។ ហេតុយា ន។ ន។ អារម្មណេ ន។ ។

(๗๖๐) ហេតុប្បច្ចយា ន។ អារម្មណេ តីណិ ។

(๗๖๑) ន។ ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ន។ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាភវំ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๗๖๒) វិចាកំ ន។ ហេតុំ ន។ ន។ បដិច្ច វិចាកោ
ន។ ហេតុ ន។ ន។ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយេ វិចាកំ
ន។ ហេតុំ ន។ ន។ បដិច្ច នេវវិចាកនវិចាកធម្មន។ ន។
ន។ ហេតុ ន។ ន។ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយេ វិចាកំ
ន។ ហេតុំ ន។ ន។ បដិច្ច វិចាកោ ន។ ហេតុ ច នេវ-
វិចាកនវិចាកធម្មន។ ន។ ហេតុ ច ន។ ន។ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយេ ។ វិចាកធម្មន។ ន។ ហេតុំ ន។ ន។ បដិច្ច
វិចាកធម្មន។ ន។ ហេតុ ន។ ន។ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យេ វិចាកធម្មន។ ន។ ហេតុំ ន។ ន។ បដិច្ច នេវវិចាកន-
វិចាកធម្មន។ ន។ ហេតុ ន។ ន។ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយេ

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៧៩៩) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(៧៦០) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៧៦១) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(៧៦២) នហេតុធម៌ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាវិបាកក្តី នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

วิปากกุสลธัมมัง อเหตุกัง กุสลัง ปฏิจฺจ วิปากกุสลธัมมา อเหตุกา จ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมา อเหตุกา จ ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมัง อเหตุกัง กุสลัง ปฏิจฺจ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมา อเหตุกา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ วิปากกิริยัง อเหตุกัญฺจ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมัง อเหตุกัญฺจ กุสลัง ปฏิจฺจ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมา อเหตุกา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ วิปากกิริยธัมมัง อเหตุกัญฺจ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมัง อเหตุกัญฺจ กุสลัง ปฏิจฺจ เอกวิปากกวิปากกุสลธัมมา อเหตุกา ขนฺธา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ฯ

(๗๖๓) เหตุยา สหชาตา อาวชฺชนา ปญฺจ อภิปตโย ฉ อนนฺตเร ปญฺจ สมนนฺตเร ปญฺจ สหชาตา สหชาตา อญฺญมญฺญ สมฺปยุตฺเต นิสฺสยา สหชาตา อุปนิสฺสยา ปุเรชาตา ตีณิ

វិញ្ញត្តិកហេតុទុក:

នហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាវិបាកផង នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជា-វិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៧៦៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ១៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣

អាសេវនេ ខ្វេ កម្មេ តោសេ វិចារេ ច អាហារេ តោសេ ។បេ។ សម្បយុត្តេ បញ្ច អវិគតេ តោសេ ។

(๗๖๔) វិចារេ ខណេ តុំ ឆន្ទំ បដិច្ច វិចារោ ខណេ តុ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ច ។

(๗๖๕) វិចារេ ខណេ តុំ ឆន្ទំ បដិច្ច នេវវិចារ-នវិចារេ ឆន្ទខណេ ខណេ តុ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ច អារម្មណប្បច្ចយា ។

(๗๖๖) ខណេ តុយា ច ច អារម្មណេ បញ្ច ច អធិបតិយា តោសេ ច អនន្តរេ បញ្ច ច សមនន្តរេ បញ្ច ច អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ច ឧបនិស្សយេ បញ្ច ច-បុរេជាតេ ទ្វាទស ច បច្ឆាជាតេ តោសេ ច អាសេ-វនេ តោសេ ច កម្មេ ខ្វេ ច វិចារេ បញ្ច ច វិប្ប-យុត្តេ តីណិ ។

សហជាតភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ បដិច្ច-

ភាវសទិសា វិត្ថារេតព្ពា ។

(๗๖๗) វិចារោ ខណេ តុ ឆន្ទោ វិចារស្ស ខណេ តុស្ស ឆន្ទស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ខណេ តុ ឆន្ទោ វិចារេ ឆន្ទខណេ តុ ឆន្ទស្ស ខណេ តុស្ស ឆន្ទស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

កម្មឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ កម្មបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ កម្ម
បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ កម្មអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ។បេ។
កម្មសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ កម្មអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ។
កម្មនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ កម្មវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ។

(๗๖๔) នហេតុធម្មំ ជាវិបាកំ អារម្មណប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។ នហេតុធម្មំ
ជាវិបាកំ ហេតុយា តីណិ ។ អារម្មណេ តីណិ ។ អធិបតិយា តីណិ ។ អនន្តរេ
តីណិ ។ សមនន្តរេ តីណិ ។ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ ។ និស្សយេ តីណិ ។ ឧបនិស្សយេ
តីណិ ។ បុរេជាតេ តីណិ ។ បច្ឆាជាតេ តីណិ ។ អាសេវនេ តីណិ ។ កម្មេ
តីណិ ។ វិបាកេ តីណិ ។ អាហារេ តីណិ ។ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ។ ឈានេ តីណិ ។
មគ្គេ តីណិ ។ សម្បយុត្តេ តីណិ ។ វិប្បយុត្តេ តីណិ ។ អត្ថិយា តីណិ ។
នត្ថិយា តីណិ ។ វិគតេ តីណិ ។ អវិគតេ តីណិ ។

(๗๖๕) នហេតុធម្មំ ជាកម្មំ ជាកម្មសម្បយុត្តកធម្មំ ជាកម្មវិប្បយុត្តកធម្មំ
ជាវិបាកំ អារម្មណប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

(๗๖๖) កុសលំ នហេតុំ ហេតុយា ๙ កុសលំ អារម្មណេ ๙ កុសលំ អធិបតិយា
๑๓ កុសលំ អនន្តរេ ๕ កុសលំ សមនន្តរេ ๕ កុសលំ អញ្ញមញ្ញេ ๕ កុសលំ
និស្សយេ ๕ កុសលំ ឧបនិស្សយេ ๕ កុសលំ បុរេជាតេ ๑๒ កុសលំ បច្ឆាជាតេ
๑๓ កុសលំ អាសេវនេ ๑๓ កុសលំ កម្មេ ๒ កុសលំ វិបាកេ ๕ កុសលំ
វិប្បយុត្តេ ๓ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើពិស្តារ
ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

(๗๖๗) នហេតុធម្មំ ជាវិបាកំ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្មំ
ជាវិបាកំ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម្មំ ជាវិបាកំ ជាបច្ច័យ
នៃនហេតុធម្មំ ជាធម្មមានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

วิตกฺโก เหตุ ธมฺโม เหตุวิตกฺเกน วิตกฺกิตธมฺ-
มสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน
ปจฺจโย ฯ วิตกฺกิตธมฺมธมฺโม เหตุ ธมฺโม วิตก-
กิตธมฺมธมฺมสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจ-
เยน ปจฺจโย ตีณิ ฯ เหตุวิตกฺเกน วิตกฺกิตธมฺ-
มธมฺโม เหตุ ธมฺโม เหตุวิตกฺเกน วิตกฺกิตธมฺมธมฺมสฺส
อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย ตีณิ ฯ

(๗๖๘) วิตกฺโก เหตุ ธมฺโม วิตกฺกสฺส เห-
ตุสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย ฉฏฺฐานิ ฯ
วิตกฺกิตธมฺมธมฺโม เหตุ ธมฺโม วิตกฺกิตธมฺมธมฺมสฺส
เหตุสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย
ตีณิ ฯ เหตุวิตกฺเกน วิตกฺกิตธมฺมธมฺโม เหตุ ธมฺโม
เหตุวิตกฺเกน วิตกฺกิตธมฺมธมฺมสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส
อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย เหตุวิตกฺเกน วิตกฺกิตธมฺ-
มธมฺโม เหตุ ธมฺโม วิตกฺกสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส
อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย ตีณิ ฯ

(๗๖๙) วิตกฺโก เหตุ ธมฺโม วิตกฺกสฺส
เหตุสฺส ธมฺมสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย เทฺว ฯ
วิตกฺกิตธมฺมธมฺโม เหตุ ธมฺโม วิตกฺกิตธมฺมธมฺมสฺส

วิปากตฺติกเหตุทุกะ:

นเหตุธมฺมา วิปากา ปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ วิปากาวิปากนิยตาพฺยากตา ธมฺมา อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย. นเหตุธมฺมา สเหตุกวิปากา ปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ สเหตุกวิปากา อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย. ติกา. นเหตุธมฺมา นเหตุกวิปากาวิปากนิยตาพฺยากตา ธมฺมา นเหตุธมฺมานญฺเจว นเหตุกวิปากาวิปากนิยตาพฺยากตานญฺจ ธมฺมานํ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย.

(๗๖๘) นเหตุธมฺมา วิปากา ปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ วิปากา อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย. นเหตุธมฺมา สเหตุกวิปากา ปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ สเหตุกวิปากา อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย. นเหตุธมฺมา นเหตุกวิปากาวิปากนิยตาพฺยากตา ธมฺมา นเหตุธมฺมานญฺเจว นเหตุกวิปากาวิปากนิยตาพฺยากตานญฺจ ธมฺมานํ อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย. นเหตุธมฺมา นเหตุกวิปากาวิปากนิยตาพฺยากตา ธมฺมา นเหตุธมฺมานญฺเจว นเหตุกวิปากาวิปากนิยตาพฺยากตานญฺจ ธมฺมานํ วิปากา อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย.

(๗๖๙) นเหตุธมฺมา วิปากา ปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ วิปากา อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย. นเหตุธมฺมา สเหตุกวิปากา ปจฺจยา นเหตุธมฺมานํ สเหตุกวิปากา

ឧហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។
នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មេ ឧហេតុ ធម្មេ នេវវិចា-
កនវិចាកធម្មធម្មសម្ប ឧហេតុសម្ប ធម្មសម្ប អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៧៧០] អារម្មណោ ឧវ អធិបតិយា ឧស អនន្តរេ
សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ ឯកាឧស អញ្ញ-
មញ្ញ សត្ត និស្សយេ តេវីស ឧបនិស្សយេ ឧវ
អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ឧវ វិចាកេ តីណិ អាហារេ
សត្ត ឥន្ទ្រិយេ ឧវ ឈានេ សត្ត មគ្គេ សត្ត សម្ប-
យុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេវីស
អវិគតេ តេវីស ។

[៧៧១] ឧហេតុយា សោឧ្ឍស ឧអារម្មណោ
សោឧ្ឍស ។

[៧៧២] ហេតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណោ ឧវ ។

[៧៧៣] ឧហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឧវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារំ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

វិបាកត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក និងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ដោយអនន្តរប្ប-ច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๗๗๐) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ๑๐ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๗ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๑ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๗ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ๑๓ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន វារៈ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុង វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ๗ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-ប្បច្ច័យ មានវារៈ๙ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ๗ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๗ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន វារៈ ๕ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ๑๓ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ๑๓ ។

(๗๗๑) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๖ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๑๖ ។

(๗๗๒) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๗๓) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ឯបំ វិបាកត្តិកហេតុទុកៈ ។

อุปาทินฺนกฺขนฺธปจฺจยุปฺปนฺนกมฺมปจฺจยวิปากนิทฺเทโส

(๗๗๔) อุปาทินฺนกฺขนฺธา อุปาทินฺนกฺขนฺธานญฺเจว จิตฺตสมุฏฺฐานานญฺจ รูปานํ ปจฺจยา ฯ

(๗๗๕) อุปาทินฺนกฺขนฺธา ตีณิ อารมฺมณา ตีณิ อธิปติยา ทฺเว วิปากา ทฺเว ฯ

(๗๗๖) อุปาทินฺนกฺขนฺธา ตีณิ อุปฺปชฺชนฺเต ตีณิ อาเสวเน ตีณิ วิปากา ทฺเว วิปฺปยุตฺเต ตีณิ ฯ

สหชาตาทิเภทา สมฺปยุตฺตาทิเภทา วิตฺถาเรตพฺพา ฯ

๒๒ ทุติยติกเหตุทุกะ

(๗๗๔) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๗๕) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๗๖) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๗๗) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๗๘) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๗๙) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๐) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๑) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๒) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๓) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๔) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๕) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๖) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๗) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๘) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๘๙) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๐) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๑) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๒) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๓) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๔) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๕) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๖) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๗) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๘) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๗๙๙) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๐) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๑) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๒) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๓) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๔) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๕) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๖) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๗) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๘) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๐๙) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๐) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๑) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๒) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๓) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๔) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๕) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๖) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๗) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๘) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๑๙) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๒๐) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๒๑) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๒๒) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๒๓) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๒๔) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ ตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ สหชาตปจฺจยตาย ๓ ฯ

(๘๒๕) เหตุธมฺมา สหชาตปจฺจยตาย กิเลสมานตณฺหาทิฏฺฐีนมฺปิ อุปาทานสฺส จ

(๗๗๗) ទុចារិត្តចារានិយោ ហោតុ ឆម្មោ ទុ-
ចារិត្តចារានិយស្ស ហោតុស្ស ឆម្មស្ស ហោតុប្បច្ច-
យោរេ បច្ចយោ អនុចារិត្តចារានិយោ ហោតុ ឆម្មោ
អនុចារិត្តចារានិយស្ស ហោតុស្ស ឆម្មស្ស ហោតុប្ប-
ច្ចយោរេ បច្ចយោ ។ អនុចារិត្តចារានិយោ ហោតុ
ឆម្មោ អនុចារិត្តចារានិយស្ស ហោតុស្ស ឆម្មស្ស
ហោតុប្បច្ចយោរេ បច្ចយោ ។

(๗๗๘) ទុចារិត្តចារានិយោ ហោតុ ឆម្មោ ទុ-
ចារិត្តចារានិយស្ស ហោតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណ-
ប្បច្ចយោរេ បច្ចយោ ទុចារិត្តចារានិយោ ហោតុ
ឆម្មោ អនុចារិត្តចារានិយស្ស ហោតុស្ស ឆម្មស្ស

(๗๗๗) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមមិនកាន់យក តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមមិនកាន់យកតាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๗๘) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជារដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន

អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុលោមំ អនន្តរានន្តរានន្តរូបនិស្សយោ ហេតុ ឆន្នំ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយានំ ហេតុស្ស ឆន្នំ អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយោ ហេតុ ឆន្នំ ឧបនិស្សយានំ ហេតុស្ស ឆន្នំ អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយោ ហេតុ ឆន្នំ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយានំ ហេតុស្ស ឆន្នំ អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៩) ឧបនិស្សយោ ហេតុ ឆន្នំ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយានំ ហេតុស្ស ឆន្នំ អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយោ ហេតុ ឆន្នំ អនន្តរានន្តរូបនិស្សយានំ ហេតុស្ស ឆន្នំ

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស
មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ
នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុ-
ធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក
តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្ម
ប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់
ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់
ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស
មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៧៧៩) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា
ជាដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជា
ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌
ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រ-
យោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន

อนันตรปัจจเยน ปัจจโย ฯ อนุลามาธิปติอนุลามา-
ธิปติโย เหตุ ฌานังฯ อนุลามาธิปติอนุลามาธิปติ-
สหชาตา เหตุ ฌานังฯ อนันตรปัจจเยน ปัจจโย อนุ-
ลามาธิปติอนุลามาธิปติโย เหตุ ฌานังฯ อนุลามาธิปติ-
ปุเรชาตา เหตุ ฌานังฯ อนันตรปัจจเยน
ปัจจโย ฯ

(๗๘๐) ขุลามาธิปติปุเรชาตา เหตุ ฌานังฯ ขุ-
ลามาธิปติปุเรชาตา เหตุสัมปยุตตานังฯ อนันตรปัจ-
จเยน ปัจจโย ฯ อนุลามาธิปติปุเรชาตา เหตุ
ฌานังฯ อนุลามาธิปติปุเรชาตา เหตุสัมปยุตตานัง
อนันตรปัจจเยน ปัจจโย ภินนัง ฯ อนุลามาธิปติอนุ-
ลามา เหตุ ฌานังฯ อนุลามาธิปติอนุลามา เหตุสัม-
ปยุตตานัง อนันตรปัจจเยน ปัจจโย

ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកតាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៧៨០) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកតាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកតាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

อนุปาทินฺนอนุปาทานิโย เหตุ ธมฺโม อนุปาทินฺ-
ทานิยสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อนนฺตรปจฺจเยน
ปจฺจโย ฯ

(๗๘๑) อุปาทินฺนทานิโย เหตุ ธมฺโม อุปา-
ทินฺนทานิยสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสย-
ปจฺจเยน ปจฺจโย อุปาทินฺนทานิโย เหตุ ธมฺโม
อนุปาทินฺนทานิยสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺส-
ยปจฺจเยน ปจฺจโย อุปาทินฺนทานิโย เหตุ
ธมฺโม อนุปาทินฺนอนุปาทานิยสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส
อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ อนุปาทินฺนทานิ-
โย เหตุ ธมฺโม อนุปาทินฺนทานิยสฺส เหตุสฺส
ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ตีณิ ฯ

เหตุธมฺมา ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(๗๘๑) เหตุธมฺมา ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ เหตุธมฺมา ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ๓ ។

អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ ហោតុ ឆន្ទោ អនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយស្ស ហោតុស្ស ឆន្ទស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។បេ។

(៧៨២) ហោតុយោ តីណិ អារម្មណោ បញ្ច អធិ-
បតិយោ ចត្តារិ អនន្តរេ ឆ សមនន្តរេ ឆ សហជាតេ
តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧប-
និស្សយេ ឆ អាសេវនេ ទ្វេ វិបាកេ ទ្វេ អវិ-
គតេ តីណិ ។

(៧៨៣) ឆហោតុយោ ឆ ឆអារម្មណោ ឆ ។

(៧៨៤) ហោតុប្បច្ចយោ ឆអារម្មណោ តីណិ ។

(៧៨៥) ឆហោតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាភាវម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(៧៨៦) ឧបាទិន្នឧបាទានិយំ ឆហោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច ឧបា-
ទិន្នឧបាទានិយោ ឆហោតុ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយោ

ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ចុប្បន្ន នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ល ។

(๗๘๒) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๗๘๓) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

(๗๘๔) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๘๕) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(๗๘๖) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមគាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមគាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

อุปาทินฺนุปาทานิยัง นเหตุกัง สัมปยุตตัง ปฏิจจ อนุปาทินฺนุปาทานิยา นเหตุกา สัมปยุตตา ปัจจยา อุปาทินฺนุปาทานิยัง นเหตุกัง สัมปยุตตัง ปฏิจจ อนุปาทินฺนุปาทานิยา นเหตุกา จ อนุปาทินฺนุปาทานิยา นเหตุกา จ สัมปยุตตา อุปปัชชันติ เหตุปัจจยา ฯ

อนุปาทินฺนุปาทานิยัง นเหตุกัง สัมปยุตตัง ปฏิจจ อนุปาทินฺนุปาทานิยา นเหตุกา สัมปยุตตา ปัจจยา ฯ อนุปาทินฺนอนุปาทานิยัง นเหตุกัง สัมปยุตตัง ปฏิจจ อนุปาทินฺนอนุปาทานิยา นเหตุกา สัมปยุตตา อุปปัชชติ เหตุปัจจยา อนุปาทินฺนอนุปาทานิยัง นเหตุกัง สัมปยุตตัง ปฏิจจ อนุปาทินฺนุปาทานิยา นเหตุกา สัมปยุตตา

ឧបាទិន្នត្តិកហេតុទុក:

នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមគាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមគាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមគាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧ-បាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនគាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិ-លេសមានតណ្ហា ជាដើមមិនគាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន

ฉพฺภิญฺญาโต ปโรปญฺญาสโก อนุโลมทุกนิทฺเทโส ฉ ปจฺจยา ฉ ปจฺจยุปฺปนฺนา

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា-
ទានក្តី នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជា
ដើមមិនកាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី អាស្រ័យ នូវ
នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិន
កាន់យក ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវ
នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់
យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែល
កម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍
ដល់ឧបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌
ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជា
ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ ដល់ឧបា-
ទានផង នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា
ជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๗๘๗] ทุกาธิเหตุกาธานิยัง ฉเหตุกัง ฉหิ ปฏิจฺจ ทุกาธิเหตุกาธานิโย ฉเหตู ฉหิ ขุปฺปชฺชติ อารมฺมณาปฺปฏิยา ฯ อทุกาธิเหตุกาธานิยัง ฉเหตุกัง ฉหิ ปฏิจฺจ อทุกาธิเหตุกาธานิโย ฉเหตู ฉหิ ขุปฺปชฺชติ อารมฺมณาปฺปฏิยา ฯ อทุกาธิเหตุอทุกาธานิยัง ฉเหตุกัง ฉหิ ปฏิจฺจ อทุกาธิเหตุอทุกาธานิโย ฉเหตู ฉหิ ขุปฺปชฺชติ อารมฺมณาปฺปฏิยา ฯ

[๗๘๘] เหตุยา ฉหิ อารมฺมณา ตีหิ อธิปติยา ปญฺจ อนนฺตเร ตีหิ สมนนฺตเร ตีหิ สหชาเต ฉหิ อญฺญมญฺเญ ตีหิ นิสฺสเย ฉหิ อุปนิสฺสเย ตีหิ ปุเรชาเต ตีหิ อาเสวเน ทฺวีหิ กมฺเม ฉหิ วิปาเก ฉหิ อาหารเต ฉหิ ฯ

ឧបាទិន្នត្តិកហេតុទុក:

(๗๘๗) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๗๘๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

[๗๘๙] ទុចារិត្តចារាធិយំ ឧហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
ទុចារិត្តចារាធិយោ ឧហេតុ ឧន្ធោ ទុប្បដ្ឋតិ ឧហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[๗๙๐] ឧហេតុយា បញ្ច ឧអារម្មណោ ឆ ។

[๗๙๑] ហេតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណោ ឆ ។

[๗๙๒] ឧហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

យថា អកុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

ឧហេតុត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្ខិលិដ្ឋត្តិកហេតុទុកំ

[๗๙๓] សង្ខិលិដ្ឋសង្ខិលេសិកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សង្ខិលិដ្ឋសង្ខិលេសិកោ ហេតុ ឧន្ធោ ទុប្បដ្ឋតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ អសង្ខិលិដ្ឋសង្ខិលេសិកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អសង្ខិលិដ្ឋសង្ខិលេសិកោ ហេតុ ឧន្ធោ ទុប្បដ្ឋតិ

(๗๘๙) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๙๐) កុសលត្តិកៈ នហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ កុសលត្តិកៈ នអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

(๗๙๑) កុសលត្តិកៈ នអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(๗๙๒) កុសលត្តិកៈ នអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ នហេតុត្តិកហេតុទុកៈ ។

សង្កិលិដ្ឋត្តិកហេតុទុកៈ

(๗๙๓) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង

ហេតុប្បច្ចយា ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(๗๙๔) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(๗๙๕) ឆអធិបតិយា តីណិ ឆបុរេជាតេ តីណិ ឆបច្ឆាជាតេ តីណិ ឆអាសេវនេ តីណិ ឆវិប្បយុត្តេ តីណិ ឆវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

សហជាតញ្ចេបិ សម្បយុត្តញ្ចេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๗๙๖) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ឆម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ឆម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ហេតុ ឆម្មោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៧៨៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៧៨៥) ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យស្តារផងចុះ ។

(៧៨៦) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[๗๙๗] សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ទ្វេ ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ទ្វេ ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[๗๙๘] សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ហោតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ទ្វេ ។

(๗๙๗) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណបច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណបច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណបច្ច័យ ។

(๗๙๘) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអធិបតិបច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអធិបតិបច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអធិបតិបច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអធិបតិបច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(๗๙๙) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធ ។

(๘๐๐) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

(๘๐๑) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ បញ្ច អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ ធ សមនន្តរេ ធ សហជាតេ តីណិ

(๗๙๙) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ។

(๘๐๐) ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ ហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(๘๐๑) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓

អញ្ញមញ្ញេ តីណិ ឯសហាយេ តីណិ ឧបឯសហាយេ អដ្ឋ អារម្មណេ តីណិ វិចារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ អវិគតេ តីណិ ។

(៨០២) ឯហេតុយា អដ្ឋ ឯអារម្មណេ អដ្ឋ ។

(៨០៣) ហេតុប្បច្ចយា ឯអារម្មណេ តីណិ ។

(៨០៤) ឯហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ចកវារេបិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពោ ។

(៨០៥) សញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកំ ឯហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច សញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកោ ឯហេតុ ឯម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា សញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកំ ឯហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច អសញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកោ ឯហេតុ ឯម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា សញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកំ ឯហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច សញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកោ ឯហេតុ ច អសញ្ញិលិដ្ឋសញ្ញិលេសិកោ ឯហេតុ ច ឆម្មា ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុដ្ឋរញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុដ្ឋនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុដ្ឋ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៨ កុដ្ឋអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុដ្ឋ
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ២ កុដ្ឋឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ២ កុដ្ឋអវិគត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៨០២) កុដ្ឋនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៨ កុដ្ឋនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ៨ ។

(៨០៣) កុដ្ឋនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨០៤) កុដ្ឋអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ហាវារៈ កុដ្ឋកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(៨០៥) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌
ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវ
នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ. នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំង
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែ
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅ-
ហ្មង តាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកោ ធម្មេ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសង្គិលិដ្ឋអសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្គិលិដ្ឋអសង្គិលេសិកោ ធម្មេ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុញ្ច អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកោ ធម្មេ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុញ្ច អសង្គិលិដ្ឋអសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកោ ធម្មេ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៨០៦) សង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកោ ធម្មេ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកំ ធម្មេ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិកោ ធម្មេ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨០៦) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ

អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មោ ធម្មំ បដិច្ច
អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
អារម្មណាបច្ចយា ។

(๘๐๗) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ តីណិ អធិ-
បតិយា ទ្វេ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ ស-
�ជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ ទ្វេ ឧ-
បនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ តី-
ណិ កម្មេ ទ្វេ វិបាកេ បញ្ច អាហារេ ទ្វេ អវិ-
គតេ ទ្វេ ។

(๘๐๘) អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មោ ធម្មំ
បដិច្ច អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ធម្មោតុប្បច្ចយា ។

(๘๐๙) ធម្មោតុយា ឯកំ ធអារម្មណេ បញ្ច
ធអធិបតិយា ធ ធោវិគតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៨០៧) កុសលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុសលអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុសលអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុសលអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ កុសលកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ កុសលវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ កុសលអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ កុសលអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(៨០៨) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨០៩) កុសលនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១ កុសលនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ កុសលនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៦ កុសលនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

(๘๑๐) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ន
សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ន
ហេតុស្ស ន ហេតុសម្បយុត្តស្ស អារម្មណប
ច្ចយេន បច្ចយោ ន ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិ
លេសិកោ ធម្មោ ន អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិ
កស្ស ធម្មស្ស ន ហេតុស្ស ន ហេតុសម្ប
យុត្តស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ន ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
ន អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស
ន ហេតុស្ស ន ហេតុសម្បយុត្តស្ស អារ
ម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន ។

(๘๑๑) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ន
សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ន ហេ
តុស្ស ន ហេតុសម្បយុត្តស្ស អធិបតិប
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិ
លេសិកោ ធម្មោ ន អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិ
កស្ស ធម្មស្ស ន ហេតុស្ស ន ហេតុសម្ប
យុត្តស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ន ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
ន អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស
ន ហេតុស្ស ន ហេតុសម្បយុត្តស្ស អធិ
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๘๑๒) អារម្មណោ ន អធិបតិយា អដ្ឋ

สង្គីឡិឆ្គឹកហេតុទុក:

(๘๑๐) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងគាំងគួរដល់សេចក្តីសៅ-
ហ្មង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងគាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌
ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជា
ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๒ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងគាំងមិនគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង
គាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ ។

(๘๑๑) នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងគាំងគួរដល់សេចក្តីសៅ
ហ្មង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលសៅហ្មងគាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែល
មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជា
ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๒ ។ នហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មងគាំងមិនគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាធម៌ដែលមិនសៅហ្មង
គាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๘๑๒) កុសលាកុសលធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ๖ កុសលាកុសលធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓

អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សមាជាតេ ឆ
អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តេរស ឧបនិស្សយេ
អដ្ឋ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត វិបាកេ ចត្តារិ
អាហារេ ឆ អវិគតេ តេរស ។

(៨១៣) ឆហេតុយា ឯកស្ស ឆអារម្មណា ឯកស្ស ។

(៨១៤) អារម្មណេ ឯកស្ស ឆហេតុយា ឆ ។

(៨១៥) ឆហេតុឯកស្ស អារម្មណេ ឆ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

សង្កិលិដ្ឋត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

វិបាកត្តិកហេតុទុកំ

(៨១៦) សវិតក្កសវិចារំ ហេតុំ ឆម្បិ បដិច្ច
សវិតក្កសវិចារេ ហេតូ ឆម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ
ប្បច្ចយា ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ ហេតុំ ឆម្បិ
បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តេ ហេតូ ឆម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ

ក្នុងអនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៨ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ១៣ ។

[៨១៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ១៤ ។

[៨១៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ព្រោះអារម្មណប្បច្ចយ ។

[៨១៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សង្កិលិដ្ឋត្តិកហេតុទុកៈ ។

វិតក្កត្តិកហេតុទុកៈ

[៨១៦] ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង

เหตุปฺปจฺจยา ฯ อารมฺมณปจฺจยา เหตุ ธมฺมานํ ธมฺมา ปฏิจฺจ อารมฺมณปจฺจเยน เหตุ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ฯ

(๘๑๗) เหตุยา ตีณิ อารมฺมเณ ตีณิ อาเสวเน ตีณิ ฯ

(๘๑๘) ธมฺมาธิปติยา ตีณิ ธมฺมวิปฺปยุตฺเต ตีณิ ธมฺมมตฺตายา ตีณิ ธมฺมาธิปติยา ตีณิ ธมฺมวิปฺปยุตฺเต ตีณิ ฯ

สหชาตสทิเสน สมฺปยุตฺตสทิเสน ฌานวารสทิสา ฯ

(๘๑๙) สหชาตปจฺจยา เหตุ ธมฺโม สหชาตสมฺปยุตฺตกา ธมฺมา เหตุ ธมฺมสฺส เหตุ ธมฺโม สหชาตสมฺปยุตฺตกสฺส ฯ สหชาตปจฺจยา เหตุ ธมฺโม สหชาตสมฺปยุตฺตกสฺส เหตุ ธมฺมสฺส ฯ สหชาตปจฺจยา เหตุ ธมฺโม สหชาตสมฺปยุตฺตกสฺส เหตุ ธมฺมสฺส ฯ

(๘๒๐) อญฺญมญฺญปจฺจยา เหตุ ธมฺโม อญฺญมญฺญสมฺปยุตฺตกา ธมฺมา เหตุ ธมฺมสฺส เหตุ ธมฺโม อญฺญมญฺญสมฺปยุตฺตกสฺส ฯ อญฺญมญฺญปจฺจยา เหตุ ธมฺโม อญฺญมญฺญสมฺปยุตฺตกสฺส เหตุ ธมฺมสฺส ฯ อญฺญมญฺญปจฺจยา เหตุ ธมฺโม อญฺญมญฺญสมฺปยุตฺตกสฺส เหตุ ธมฺมสฺส ฯ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๑๗) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๘๑๘) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះចុះ។

(๘๑๙) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๒๐) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ

អវិតក្កអវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កវិចារមត្តោ ហេតុ ឆន្នំ សវិតក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ហេតុ ឆន្នំ អវិតក្កអវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កអវិចារោ ហេតុ ឆន្នំ អវិតក្កអវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កអវិចារោ ហេតុ ឆន្នំ សវិតក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៨២១) សវិតក្កសវិចារោ ហេតុ ឆន្នំ សវិតក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កវិចារមត្តោ ហេតុ ឆន្នំ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារបរត្តោ ហេតុ ឆន្នំ សវិតក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កអវិចារោ ហេតុ ឆន្នំ អវិតក្កអវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កអវិចារោ ហេតុ ឆន្នំ សវិតក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆន្នំ សម្បយុត្តធម្មានំ អនន្តរបច្ចយេន បច្ចយោ ។

ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអារម្មណប្ប-
ច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេ-
តុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៨២១) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មិនមាន-
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង
ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(๘๒๒) សវិតក្កសវិចារោ ហេតុ ឆម្មោ សវិ-
តក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អវិតក្កវិចារមត្តោ ហេតុ ឆម្មោ
អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អវិតក្កអវិចារោ ហេតុ
ឆម្មោ អវិតក្កអវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๘๒๓) សវិតក្កសវិចារោ ហេតុ ឆម្មោ ស-
វិតក្កសវិចារស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯវ ។

(๘๒๔) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឯ អធិ-
បតិយា បញ្ច អនន្តរេ ឯវ សមនន្តរេ ឯវ សហ-
ជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ
ឧបនិស្សយេ ឯវ អាសេវនេ បញ្ច វិបាកេ តីណិ
អវិគតេ តីណិ ។

(๘๒๕) ឯហេតុយា ឯវ ឯអារម្មណេ ឯវ ។

(๘๒๖) ហេតុប្បច្ចយា ឯអារម្មណេ តីណិ ។

វិតក្កត្តិកហេតុទុក:

(๘๒๒) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកបដោយវិចារ: ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកបដោយវិចារ: ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ: ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ: ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ។ ហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មិនមានវិចារ: ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មិនមានវិចារ: ដោយអនន្តរប្ប-ច្ច័យ មានវារ: ๓ ។

(๘๒๓) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកបដោយវិចារ: ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកបដោយវិចារ: ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

(๘๒๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๖ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ: ๕ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារ: ๕ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ក្នុងអាវិគតប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ។

(๘๒๕) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๙ ។

(๘๒๖) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๒๗) ឧភោតុប្បន្និយា អារម្មណេ ឆ ។

យេថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๘๒๘) សវិតក្កសវិចារំ ឧភោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច
សវិតក្កសវិចារេ ឧភោតុ ឆម្បិ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ឯកំ សវិតក្កសវិចារំ ឧភោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច
អវិតក្កវិចារមត្តេ ឧភោតុ ឆម្បិ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ទ្វេ សវិតក្កសវិចារំ ឧភោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច
អវិតក្កអវិចារេ ឧភោតុ ឆម្បិ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុ
ប្បច្ចយា តីណិ សវិតក្កសវិចារំ ឧភោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច
សវិតក្កសវិចារេ ឧភោតុ ច អវិតក្កអវិចារេ
ឧភោតុ ច ឆម្បិ ខុប្បដ្ឋន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ចត្តារិ
សវិតក្កសវិចារំ ឧភោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច អវិតក្កវិចារ-
មត្តេ ឧភោតុ ច អវិតក្កអវិចារេ ឧភោតុ ច
ឆម្បិ ខុប្បដ្ឋន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច សវិតក្កសវិចារំ
ឧភោតុំ ឆម្បិ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារេ ឧភោតុ
ច អវិតក្កវិចារមត្តេ ឧភោតុ ច ឆម្បិ ខុប្បដ្ឋន្តិ

(៨២៧) កុដ្ឋាសម្ពណាបច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុបច្ច័យ ។
ឯបញ្ហាវារៈ កុដ្ឋាសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (វិត្តកត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(៨២៨) នហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ១ នហេតុធម្មំ មិនមានវិតក្កៈ-មានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ២ នហេតុ-ធម្មំ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ៣ នហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម្មំ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-បច្ច័យ មានវារៈ ៤ នហេតុធម្មំ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នហេតុធម្មំ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-បច្ច័យ មានវារៈ ៥ នហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម្មំ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង

เหตุปจฺจยา ฉ สวิตกฺกสวิจารํ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ
ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร ฉเหตุ ฉ อวิตกฺก-
วิจารมตฺเต ฉเหตุ ฉ อวิตกฺกอวิจาเร ฉเหตุ ฉ
ฉมฺปิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา สตฺต ฯ อวิตกฺกวิ-
จารมตฺตํ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ ปฏิจฺจ อวิตกฺกวิจารมตฺเต ฉ-
เหตุ ฉมฺปิ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ฌกฺขณิกมคฺค-
วิจารมตฺตกฺขเณ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร
ฉเหตุ ฉมฺปิ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ทฺเว อวิ-
ตกฺกวิจารมตฺตกฺขเณ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ ปฏิจฺจ อวิตกฺกอวิจาเร
ฉเหตุ ฉมฺปิ อุปฺปชฺชติ เหตุปจฺจยา ตีณิ อวิ-
ตกฺกวิจารมตฺตกฺขเณ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจา-
เร ฉเหตุ ฉ อวิตกฺกอวิจาเร ฉเหตุ ฉ ฉมฺปิ
อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา จตฺตาริ อวิตกฺกวิจารมตฺตกฺข-
เณ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ ปฏิจฺจ อวิตกฺกวิจารมตฺเต ฉเหตุ ฉ
อวิตกฺกอวิจาเร ฉเหตุ ฉ ฉมฺปิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุ-
ปจฺจยา ปญฺจ ฯ อวิตกฺกอวิจารมตฺตกฺขเณ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ
ปฏิจฺจ อวิตกฺกอวิจาเร ฉเหตุ ฉมฺปิ อุปฺปชฺชติ
เหตุปจฺจยา ฌกฺขณิกมคฺคอวิจารมตฺตกฺขเณ ฉเหตุกํ ฉมฺปิ

វិតក្កត្តិកហេតុទុកៈ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ។ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ

ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร ขเนฺธ ผสฺโส ผุสฺสติ
เหตุปจฺจยา เทฺว อวิตกฺกอวิจารํ ขเนฺธ ฉ
ปฏิจฺจ อวิตกฺกวิจารมตฺเต ขเนฺธ ผสฺโส ผุสฺสติ
เหตุปจฺจยา ตีณิ อวิตกฺกอวิจารํ ขเนฺธ ฉ
ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร ขเนฺธ จ อวิตกฺกอวิจา-
เร ขเนฺธ จ ผสฺโส ผุสฺสติ๑ เหตุปจฺจยา ปญฺจ
อวิตกฺกอวิจารํ ขเนฺธ ฉ ปฏิจฺจ อวิตกฺกวิจาร-
มตฺเต ขเนฺธ จ อวิตกฺกอวิจาเร ขเนฺธ จ ผสฺโส
ผุสฺสติ๑ เหตุปจฺจยา ปญฺจ อวิตกฺกอวิจารํ ขเนฺธ
ฉ ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร ขเนฺธ จ อวิตกฺก-
วิจารมตฺเต ขเนฺธ จ ผสฺโส ผุสฺสติ๑ เหตุปจฺจ-
ยา จ อวิตกฺกอวิจารํ ขเนฺธ ฉ ปฏิจฺจ สวิ-
ตกฺกสวิจาเร ขเนฺธ จ อวิตกฺกวิจารมตฺเต ขเนฺธ
จ อวิตกฺกอวิจาเร ขเนฺธ จ ผสฺโส ผุสฺสติ๑
เหตุปจฺจยา สตฺต ๆ สวิตกฺกสวิจารํ ขเนฺธ ฉ
อวิตกฺกอวิจารํ ขเนฺธ ฉ ปฏิจฺจ สวิตกฺกส-
วิจาเร ขเนฺธ ผสฺโส ผุสฺสติ เหตุปจฺจยา ฉกกํ

អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារៈក្តី អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អារម្មណ៍ ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង ខន្ធទី១នៃហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

สวิตกฺกสวิจารา ธเมฺมา ปฏิจฺจ อวิตกฺกอวิจาโร ธเมฺม-
ปฏิจฺจ เอโก ปฏิจฺจ อวิตกฺกวิจารมตฺโต ธเมฺมปฏิจฺจ ธมฺโม
อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ทฺเว สวิตกฺกสวิจารา ธเมฺม-
ปฏิจฺจ อวิตกฺกอวิจาโร ธเมฺมปฏิจฺจ ธมฺโม ปฏิจฺจ อวิ-
ตกฺกอวิจาเร ธเมฺมปฏิจฺจ ธมฺโม อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจ-
ยา ตีณิ สวิตกฺกสวิจารา ธเมฺมปฏิจฺจ อวิตกฺกอวิ-
จาโร ธเมฺมปฏิจฺจ ธมฺโม ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร ธ-
เมฺมปฏิจฺจ ธ อวิตกฺกอวิจาเร ธเมฺมปฏิจฺจ ธ ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ
เหตุปฺปจฺจยา จตฺตาริ สวิตกฺกสวิจารา ธเมฺมปฏิจฺจ
อวิตกฺกอวิจาโร ธเมฺมปฏิจฺจ ธมฺโม ปฏิจฺจ อวิตกฺก-
วิจารมตฺโต ธเมฺมปฏิจฺจ ธ อวิตกฺกอวิจาเร ธเมฺมปฏิจฺจ ธ
ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ปญฺจ สวิตกฺกส-
วิจารา ธเมฺมปฏิจฺจ อวิตกฺกอวิจาโร ธเมฺมปฏิจฺจ ธมฺโม
ปฏิจฺจ สวิตกฺกสวิจาเร ธเมฺมปฏิจฺจ ธ อวิตกฺกวิจาร-
มตฺตา ธเมฺมปฏิจฺจ ธ ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา

វិតក្កត្តិកហេតុទុកៈ

នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

ឧ សវិតក្កសវិចារំ ឧហោតុញ្ច អវិតក្កអវិចារំ ឧហោ-
តុញ្ច ឆម្ចំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ឧហោតុ ច អវិ-
តក្កវិចារមត្តោ ឧហោតុ ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហោតុ
ឆម្ចា ខុប្បដ្ឋនិ ហោតុប្បច្ចយា សត្ត ។ អវិតក្ក-
វិចារមត្តំ ឧហោតុញ្ច អវិតក្កអវិចារំ ឧហោតុញ្ច ឆម្ចំ
បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ឧហោតុ ឆម្ចា ខុប្បដ្ឋតិ
ហោតុប្បច្ចយា ឯកំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឧហោតុញ្ច អវិ-
តក្កអវិចារំ ឧហោតុញ្ច ឆម្ចំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារ-
មត្តោ ឧហោតុ ឆម្ចា ខុប្បដ្ឋតិ ហោតុប្បច្ចយា ទ្វេ
អវិតក្កវិចារមត្តំ ឧហោតុញ្ច អវិតក្កអវិចារំ ឧហោតុញ្ច
ឆម្ចំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហោតុ ឆម្ចា ខុប្បដ្ឋតិ
ហោតុប្បច្ចយា តីណិ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឧហោតុញ្ច អវិ-
តក្កអវិចារំ ឧហោតុញ្ច ឆម្ចំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ
ឧហោតុ ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហោតុ ច ឆម្ចា ខុប្បដ្ឋនិ
ហោតុប្បច្ចយា ចត្តារិ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឧហោតុញ្ច
អវិតក្កអវិចារំ ឧហោតុញ្ច ឆម្ចំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារ-
បត្តោ ឧហោតុ ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហោតុ ច ឆម្ចា

មានវារៈ ๖ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ฯ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង

อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ปญฺจ ฯ สวิตกฺกสวิจารํ
ฌเหตุกฺ อวิตกฺกวิจารมตฺตํ ฌเหตุกฺ ฌมฺ ปฏิจฺ
สวิตกฺกสวิจาเร ฌเหตุ ฌมฺหา อุปฺปชฺชติ เหตุ-
ปฺปจฺจยา ฉกฺกํ สวิตกฺกสวิจารํ ฌเหตุกฺ อวิตกฺก-
วิจารมตฺตํ ฌเหตุกฺ ฌมฺ ปฏิจฺ อวิตกฺกอวิจาเร
ฌเหตุ ฌมฺหา อุปฺปชฺชติ เหตุปฺปจฺจยา ทฺเว สวิตกฺก-
สวิจารํ ฌเหตุกฺ อวิตกฺกวิจารมตฺตํ ฌเหตุกฺ ฌมฺ
ปฏิจฺ สวิตกฺกสวิจาเร ฌเหตุ จ อวิตกฺกอวิจาเร
ฌเหตุ จ ฌมฺหา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ
สวิตกฺกสวิจารํ ฌเหตุกฺ อวิตกฺกวิจารมตฺตํ ฌเห-
ตุกฺ อวิตกฺกอวิจารํ ฌเหตุกฺ ฌมฺ ปฏิจฺ สวิ-
តกฺกสวิจาเร ฌเหตุ ฌมฺหา อุปฺปชฺชติ เหตุ-
ปฺปจฺจยา ฉกฺกํ สวิตกฺกสวิจารํ ฌเหตุกฺ อวิตกฺกวิ-
จารมตฺตํ ฌเหตุกฺ อวิตกฺกอวิจารํ ฌเหตุกฺ ฌมฺ
ปฏิจฺ อวิตกฺกอวิจาเร ฌเหตุ ฌมฺหา อุปฺปชฺชติ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ នហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម៌
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
វិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេ-
តុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុ-
ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ នហេតុធម៌ មិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ
និងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ផង នូវនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង

เหตุปจฺจยเยว ทฺเว สวิตกฺกสวิจารา ฌานงฺคานิ อวิตกฺก-
วิจารมตฺตา ฌานงฺคานิ อวิตกฺกอวิจารา ฌานงฺคานิ ฌาน-
ปฏิปทา สวิตกฺกสวิจาเร ฌาเน ฌ อวิตกฺกอวิจาเร
ฌาเน ฌ ฌาน ขนฺธาทิ เหตุปจฺจยา ตีณิ ฯ

(๘๒๙) สวิตกฺกสวิจารา ฌานงฺคานิ ฌาน-
ปฏิปทา สวิตกฺกสวิจาเร ฌาเน ฌาน ขนฺธาทิ อารมฺ-
ณปจฺจยา สวิตกฺกสวิจารา ฌานงฺคานิ ฌาน ปฏิปทา
อวิตกฺกวิจารมตฺตา ฌาเน ฌาน ขนฺธาทิ อารมฺ-
ณปจฺจยา ตีณิ ฯ อวิตกฺกวิจารมตฺตา ฌานงฺคานิ ฌาน
ปฏิปทา อวิตกฺกอวิจาเร ฌาเน ฌาน ขนฺธาทิ อารมฺ-
ณปจฺจยา ปญฺจ ฯ สวิตกฺกสวิจารา ฌานงฺคานิ
ฌานงฺคานิ อวิตกฺกอวิจารา ฌานงฺคานิ ฌาน ปฏิปทา อวิ-
ตกฺกอวิจาเร ฌาเน ฌาน ขนฺธาทิ อารมฺณปจฺ-
จยา ตีณิ ฯ อวิตกฺกวิจารมตฺตา ฌานงฺคานิ อวิตกฺก-
อวิจารา ฌานงฺคานิ ฌาน ปฏิปทา สวิตกฺกสวิจาเร
ฌาเน ฌาน ขนฺธาทิ อารมฺณปจฺจยา จตฺตาริ ฯ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒ នហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈក្តី នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យនូវនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๘๒๙) នហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។ នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។ នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈផង នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង នូវនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។

សវិតក្កសវិចារំ ឧហេតុញ្ហ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឧហេ-
តុញ្ហ ឧម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ឧហេតុ ឧម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ឯកំ ។ សវិតក្កសវិចារំ
ឧហេតុញ្ហ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឧហេតុញ្ហ អវិតក្ក-
អវិចារំ ឧហេតុញ្ហ ឧម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ
ឧហេតុ ឧម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ឯកំ ។

(៨៣០) ហេតុយា សត្តន្នំស អារម្មណេ ឯកាទីស
អធិបតិយោ តេរីស អនន្តរេ ឯកាទីស សហជាតេ
សត្តន្នំស អញ្ញមញ្ញ អដ្ឋទីស និស្សយេ សត្តន្នំស
ឧបនិស្សយេ ឯកាទីស បុរេជាតេ ឯកាទស អា-
សេវនេ ឯកាទស កម្មេ សត្តន្នំស វិបាកេ អា-
ហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ អង្គេ សត្តន្នំស សម្បយុត្តេ
ឯកាទីស វិប្បយុត្តេ សត្តន្នំស អវិគតេ សត្តន្នំស ។

(៨៣១) ឧហេតុយា តេរន្នំស ឧអារម្មណេ សត្ត ។

วิตักกัตติกเหตุทุกะ

นเหตุธมฺมา ปฺรกปเฑยฺยวิตกฺกะนิฯ ปฺรกปเฑยฺยวิจาระ อาสฺรยฺย ทฺวา นเหตุธมฺมา ปฺรกปเฑยฺยวิตกฺกะนิฯ ปฺรกปเฑยฺยวิจาระจ ทฺวานเหตุธมฺมา มินมานวิตกฺกะมานตฺรึมตาวิจาระจ เทิปเกตาเทฺวนิ เปฺราะอารมฺมณปฺรจฺจย มานภาระ ๑ ฯ นเหตุธมฺมา ปฺรกปเฑยฺยวิตกฺกะนิฯ ปฺรกปเฑยฺยวิจาระ อาสฺรยฺย ทฺวานเหตุธมฺมา ปฺรกปเฑยฺยวิตกฺกะนิฯ ปฺรกปเฑยฺยวิจาระจ ทฺวานเหตุธมฺมา มินมานวิตกฺกะมานตฺรึมตาวิจาระจ ทฺวานเหตุธมฺมา มินมานวิตกฺกะมินมานวิจาระจ เทิปเกตาเทฺวนิ เปฺราะอารมฺมณปฺรจฺจย มานภาระ ๑ ฯ

[๘๓๐] กฺนิงเหตุปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ กฺนิงอารมฺมณปฺรจฺจย มานภาระ ๒๑ กฺนิงอธิปติปฺรจฺจย มานภาระ ๒๓ กฺนิงอนนฺตรปฺรจฺจย มานภาระ ๒๑ กฺนิงสหชาตปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ กฺนิงอญฺญมญฺญปฺรจฺจย มานภาระ ๒๘ กฺนิงนิสฺรยปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ กฺนิงอุปนิสฺรยปฺรจฺจย มานภาระ ๒๑ กฺนิงปุเรชาตปฺรจฺจย มานภาระ ๑๑ กฺนิงอาเสวนปฺรจฺจย มานภาระ ๑๑ กฺนิงกมฺมปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ กฺนิงวิปากปฺรจฺจย อาหารปฺรจฺจย อินฺทฺรยปฺรจฺจย ฌานปฺรจฺจย มคฺคปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ กฺนิงสมฺปยุตฺตปฺรจฺจย มานภาระ ๒๑ กฺนิงวิปฺปยุตฺตปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ กฺนิงอตีตปฺรจฺจย มานภาระ ๓๗ ฯ

[๘๓๑] กฺนิงนเหตุปฺรจฺจย มานภาระ ๓๓ กฺนิงนอารมฺมณปฺรจฺจย มานภาระ ๗ ฯ

(๘๓๒) ហោតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណោ សត្ត ។

(๘๓๓) ឧហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចុទ្ទស ។

សហាជាតភវេបិ សម្បយុត្តភវេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๘๓๔) សវិតក្កសវិចារេ ឧហោតុ ឧម្មោ សវិ-
តក្កសវិចារស្ស ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិចារេ ឧហោតុ ឧម្មោ អវិ-
តក្កវិចារមត្តស្ស ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិចារេ ឧហោតុ ឧម្មោ អវិ-
តក្កអវិចារស្ស ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ អវិតក្កវិចារមត្តេ ឧហោ-
តុ ឧម្មោ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តេ ឧ-
ហោតុ ឧម្មោ សវិតក្កសវិចារស្ស ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តេ ឧ-
ហោតុ ឧម្មោ អវិតក្កអវិចារស្ស ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ អវិតក្ក-
អវិចារេ ឧហោតុ ឧម្មោ អវិតក្កអវិចារស្ស ហោ-
តុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
តក្កអវិចារេ ឧហោតុ ឧម្មោ សវិតក្កសវិចារស្ស
ឧហោតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(๘๓๒) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๓๓) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ១៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๘๓๔) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

អវិតក្កអវិចារោ ឧហេតុ ឧម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។ អវិតក្កវិចារមត្តោ ឧហេតុ ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហេតុ ច ឧម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ឧហេតុ ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហេតុ ច ឧម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ឧហេតុ ច អវិតក្កអវិចារោ ឧហេតុ ច ឧម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ សវិតក្កសវិចារោ ឧហេតុ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ឧហេតុ ច ឧម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិចារោ ឧហេតុ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ឧហេតុ ច ឧម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិចារោ ឧហេតុ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ឧហេតុ ច ឧម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។

វិតក្កត្តិកហេតុទុក:

នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មិនមានវិចារ: ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ៥ ។ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ:ក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក: មិនមានវិចារ:ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកប ដោយវិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មាន ត្រឹមតែវិចារ:ក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មិនមានវិចារ:ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ:ក្តី នហេតុធម៌ មិនមាន វិតក្ក:មិនមានវិចារ:ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មិនមាន វិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ៤ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយ វិតក្ក:និងប្រកបដោយវិចារ:ក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែ វិចារ:ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកបដោយ វិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកប ដោយវិចារ:ក្តី នហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ:ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយវិតក្ក:និងប្រកបដោយវិចារ:ក្តី នហេតុធម៌ មិន មានវិតក្ក:មានត្រឹមតែវិចារ:ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមានវិតក្ក: មិនមានវិចារ: ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ: ៤ ។

(๘๓๕) សវិតក្កសវិចារេ ធម្មេ ฌาเน สวิตกฺกสวิจารสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย สตฺต ฯ อวิตกฺกวิจารมตฺเต ธมฺเม ฌาเน อวิตกฺกวิจารมตฺตสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย ปญฺจ ฯ อวิตกฺกอวิจาเร ธมฺเม ฌาเน อวิตกฺกอวิจารสฺส ธมฺมสฺส อธิปติปจฺจเยน ปจฺจโย ปญฺจ ฯ

(๘๓๖) สวิตกฺกสวิจาเร ธมฺเม ฌาเน สวิตกฺกสวิจารสฺส ธมฺมสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๘๓๗) สวิตกฺกสวิจาเร ธมฺเม ฌาเน สวิตกฺกสวิจารสฺส ธมฺมสฺส อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๘๓๘) อารมฺมเณ ปกติยา เตวีสติ อนนฺตเร ปญฺจวีสติ สมนนฺตเร ปญฺจวีสติ สหชาเต ตีสติ อญฺญมญฺเญ อฏฺฐวีสติ นิสฺสเย ตีสติ อุปนิสฺสเย ปญฺจวีสติ ปุเรชาเต ปญฺ

(๘๓๘) នហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង៍ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង៍ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๗ ។ នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។ នហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្ម មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអធិបតិ-ប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

(๘๓๖) នហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង៍ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង៍ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

(๘๓๗) នហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង៍ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្ម ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង៍ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(๘๓๘) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๑ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๓ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๕ ក្នុងសមនន្តរប្ប-ច្ច័យ មានវារៈ ๒๕ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓๐ ក្នុងអញ្ញ-មញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๘ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓๐ ក្នុង-ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๕ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕

បច្ឆាជាតេ បញ្ច អារម្មណេ ឯកវីស កម្ម ឯកា-
ទស វិបាកេ ឯកវីស អាហារេ ឯកាទស
អវិកតេ តីស ។

(๘๓๙) ឧហេតុយា បញ្ចត្តីស ឧអារម្មណោ បញ្ច-
ត្តីស ឧអធិបតិយា បញ្ចត្តីស ។

(๘๔๐) អារម្មណាបច្ចយា ហេតុយា ឯកវីស ។

(๘๔๑) ឧហេតុបច្ចយា អារម្មណោ ឯកវីស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

វិតក្កត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

បីតិត្តិកហេតុទុកំ

(๘๔๒) បីតិសហគតំ ហេតុំ ឆដ្ឋំ បដិច្ច បីតិ-
សហគតោ ហេតុ ឆន្ន ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុបច្ចយា
តីណិ ។ សុខសហគតំ ហេតុំ ឆដ្ឋំ បដិច្ច សុខ-
សហគតោ ហេតុ ឆន្ន ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុបច្ចយា
តីណិ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ ហេតុំ ឆដ្ឋំ បដិច្ច ឧ-
បេក្ខាសហគតោ ហេតុ ឆន្ន ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ឯកំ ។ បីតិសហគតំ ហេតុញ្ច សុខស-
ហគតំ ហេតុញ្ច ឆដ្ឋំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ហេតុ
ឆន្ន ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុបច្ចយា តីណិ ។

បឹតិត្តិកហេតុទុកៈ

ក្នុងបច្ចជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๑ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๑ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๑ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓๐ ។

(๘๓๙) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓๕ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓๕ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓๕ ។

(๘๔๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๑ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๘๔๑) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๒๑ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (វិតក្កត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ វិតក្កត្តិកហេតុទុកៈ ។

បឹតិត្តិកហេតុទុកៈ

(๘๔๒) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

[๘๒๓] ហោតុយា ឧស អារម្មណា ឧស អាតិ-
តេ ឧស ។

[๘๒๔] ឧអធិបតិយា ឧស ឧបនិស្សយេ ឧស
ឧបច្ចាជាតេ ឧស ឧអាសេវនេ ឧស ឧកម្មេ
ឧស ឧវិបាកេ ឧស ។

សហជាតញ្ញមញ្ញេបិ សម្បយុត្តញ្ញមញ្ញេបិ វិប្បយុត្តេបិ ។

[๘๒๕] បឹតិសហគតោ ហោតុ ឆម្នោ បឹតិសហ-
គតស្ស ហោតុស្ស ឆម្នស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ សុខសហគតោ ហោតុ ឆម្នោ សុខសហគ-
តស្ស ហោតុស្ស ឆម្នស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ ហោតុ ឆម្នោ ឧបេក្ខា-
សហគតស្ស ហោតុស្ស ឆម្នស្ស ហោតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឯកំ ។ បឹតិសហគតោ ហោតុ ច សុខ-
សហគតោ ហោតុ ច ឆម្នោ បឹតិសហគតស្ស ហោ-
តុស្ស ឆម្នស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[๘๒๖] បឹតិសហគតោ ហោតុ ឆម្នោ បឹតិសហ-
គតស្ស ហោតុស្ស ឆម្នស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បឹតិសហគតោ ហោតុ ឆម្នោ សុខសហគតស្ស
ហោតុស្ស ឆម្នស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(๘๔๓) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ។

(๘๔๔) ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๑๐ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๑๐ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๑๐ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๘๔๕) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ ហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ๓ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ។ ហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិផង ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខផង ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๘๔๖) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ
ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

បីតិសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ បីតិសហគតស្ស ហេតុស្ស ច សុខសហគតស្ស ហេតុស្ស ច ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ សុខសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ សុខសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ បីតិសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ បីតិសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ហេតុ ឆម្មោ សុខសហគតស្ស ហេតុស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ បីតិសហគតោ ហេតុ ច សុខសហគតោ ហេតុ ច ឆម្មោ

បីតិត្តិកហេតុទុកៈ

ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិក្តី ហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី

ปีติสหคตสฺส เหตุสฺส ฉนฺทสฺส อารมฺมณปจฺจยេน បច្ចយោ ฉ ขนฺธา ฯ

(๘๔๗) ปีติสหคตោ เหตุ ฉนฺทោ ปีติสหคตสฺส เหตุสฺส ฉนฺทสฺส อธิปติปจฺจยេน បច្ចយោ ฯ

(๘๔๘) เหตุยา ฉ อารมฺมณោ สោឧ្ឋสฺស อธิปតิยา สោឧ្ឋสฺស อนนฺตរ สោឧ្ឋสฺស สมนนฺตរ สោឧ្ឋสฺស สหชาតេ ฉ អញฺญมញฺญ ฉ និสฺสยេ ฉ อุបនิสฺสยេ สោឧ្ឋสฺស วิปากេ ฉ អาหาเร ฉ ฯ

(๘๔๙) ฉเหตุยา สោឧ្ឋสฺស ฉอารมฺมณោ สោឧ្ឋสฺស ฯ

(๘๕๐) เหตุปจฺจยา ฉอารมฺมณ ฉ ฯ

(๘๕๑) ฉเหตุปจฺจยา อารมฺมณ สោឧ្ឋสฺស ฯ

ยถา กุสลត្តិเก បញฺหาวารมฺปิ ฯ

(๘๕๒) ปีติสหคตំ ฉเหตุ ฉปฺปิ បដិច្ច ปีติสหคตោ ฉเหตุ ฉนฺทោ ឧប្បជ្ជតិ เหตุปจฺจยา

ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ៤ ។

(๘๘๗) ហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(๘๘๘) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ១០ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ១៦ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១៦ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១០ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១០ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។

(๘๘๙) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៦ ។

(๘๙๐) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๙๑) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (បីតិត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(๘๙๒) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវ
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបតើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

ปีติสหคตัง ญเหตุกัง ญัง ปฏิจจ สุขสหคโต ญเหตุ ญัสสา อุปปัชชติ เหตุปัจจยา ปีติสหคตัง ญเหตุกัง ญัง ปฏิจจ ปีติสหคโต ญเหตุ จ สุข-สหคโต ญเหตุ จ ญัสสา อุปปัชชันติ เหตุปัจจยา ฯ สุขสหคตัง ญเหตุกัง ญัง ปฏิจจ สุขสหคโต ญเหตุ ญัสสา อุปปัชชติ เหตุปัจจยา สุขสหคตัง ญเหตุกัง ญัง ปฏิจจ ปีติสหคโต ญเหตุ ญัสสา อุปปัชชติ เหตุปัจจยา สุขสหคตัง ญเหตุกัง ญัง ปฏิจจ ปีติสหคโต ญเหตุ จ สุขสหคโต ญเหตุ จ ญัสสา อุปปัชชันติ เหตุปัจจยา ฯ อุเปกขา-สหคตัง ญเหตุกัง ญัง ปฏิจจ อุเปกขาสหคโต ญเหตุ ญัสสา อุปปัชชติ เหตุปัจจยา ฯ ปีติสหา-คตัง ญเหตุกัญจ สุขสหคตัง ญเหตุกัญจ ญัง ปฏิจจ ปีติสหคโต ญเหตุ ญัสสา อุปปัชชติ เหตุปัจจ-ยา ปีติสหคตัง ญเหตุกัญจ สุขสหคตัง ญเห-ตุกัญจ ญัง ปฏิจจ สุขสหคโต ญเหตุ ญัสสา อุปปัชชติ เหตุปัจจยา ปีติสหคตัง ญเหตุกัญจ สุขสหคตัง ญเหตุกัญจ ปีติสหค-โต ญเหตุ จ สุขสหคโต ญเหตุ จ ญัสสา อุปปัชชันติ เหตุปัจจยา ฯ

បីតិត្តិកហេតុទុក:

នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
បីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
បីតិក្តី នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌
ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវ
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេ-
តុធម៌ ប្រកបដោយបីតិក្តី នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី អាស្រ័យ
នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
ឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
បីតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវនហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយសុខ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវនហេតុធម៌
ប្រកបដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិក្តី នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី អាស្រ័យ នូវនហេ-
តុធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๕๓) បីតិសហគតំ ឧបេក្ខាសហគតំ ឧបេក្ខាសហគតេ ឧបេក្ខាសហគតានំ ធម្មានំ បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណបច្ចយេន ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔

(๘๕๓) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិផង នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๘๕๔) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ។

(๘๕๕) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ๑๐ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

(๘๕๖) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បីតិសហគតោ ធម្មោ
បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ច សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ សុខសហគតោ ធម្មោ សុខស-
ហគតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិស-
ហគតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
សហគតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សុខសហគតោ ធម្មោ
បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ច សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេ-
ក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ
បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ

ปีติสัมปยุตตหเหตุกะ:

เหตุธรรม ประกอบด้วยปีติ เป็นปัจจัย แก่เหตุธรรม ประกอบด้วย
อุเบกขา โดยอารัมมณปัจจัย เหตุธรรม ประกอบด้วยปีติ เป็นปัจจัย
แก่เหตุธรรม ประกอบด้วยปีติและ แก่เหตุธรรม ประกอบด้วยสุขและ
โดยอารัมมณปัจจัย ฯ เหตุธรรม ประกอบด้วยสุข เป็นปัจจัย
แก่เหตุธรรม ประกอบด้วยสุข โดยอารัมมณปัจจัย เหตุธรรม
ประกอบด้วยสุข เป็นปัจจัย แก่เหตุธรรม ประกอบด้วยปีติ โดยอา-
รัมมณปัจจัย เหตุธรรม ประกอบด้วยสุข เป็นปัจจัย แก่เหตุธรรม
ประกอบด้วยอุเบกขา โดยอารัมมณปัจจัย เหตุธรรม ประกอบด้วย
สุข เป็นปัจจัย แก่เหตุธรรม ประกอบด้วยปีติและ แก่เหตุธรรม ประกอบ
โดยสุขและ โดยอารัมมณปัจจัย ฯ เหตุธรรม ประกอบด้วยอุ-
เบกขา เป็นปัจจัย แก่เหตุธรรม ประกอบด้วยอุเบกขา โดยอารัมมณปัจ-
จัย เหตุธรรม ประกอบด้วยอุเบกขา เป็นปัจจัย แก่เหตุธรรม ประกอบ
โดยปีติ โดยอารัมมณปัจจัย เหตุธรรม ประกอบด้วยอุเบกขา

សុខសហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ឧបេក្ខា ធម្មោ
បីតិសហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ច សុខសហគតស្ស
ឧបេក្ខាសុខ្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បីតិសហគតោ ឧបេក្ខា ច សុខសហគតោ ឧបេក្ខា
ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចតុព្វិធេ ។

(៨៦៧) បីតិសហគតោ ឧបេក្ខា ធម្មោ បីតិស-
ហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ចតុព្វិធេ ។ សុខសហគតោ ឧបេក្ខា ធម្មោ
សុខសហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ចតុព្វិធេ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ
ឧបេក្ខា ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចតុព្វិធេ ។ បីតិ-
សហគតោ ឧបេក្ខា ច សុខសហគតោ ឧបេក្ខា
ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចតុព្វិធេ ។

(៨៦៨) បីតិសហគតោ ឧបេក្ខា ធម្មោ បីតិ-
សហគតស្ស ឧបេក្ខាសុខ្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ បេ ។

ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយ
បីតិផង នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិក្តី នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ
នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

(៨៩៧) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ នហេតុធម៌
ប្រកបដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ
នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។
នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិក្តី នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ
នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

(៨៩៨) នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
ប្រកបដោយបីតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។បេ។

[๘๕๙] . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ បីតិសហគតោ ធម្មោ ច សុខសហគតោ ធម្មោ ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។

[๘๖๐] អារម្មណោ សោឡស អធិបតិយោ សោឡស អនន្តរេ សោឡស សមនន្តរេ សោឡស សហជាតេ ទស អញ្ញមញ្ញេ ទស និស្សយេ ទស ឧបនិស្សយេ សោឡស អាសេវនេ ទស អាហារេ ទស អវិគតេ ទស ។

[๘๖๑] ធម្មោ ធម្មស្ស ឧអារម្មណោ សោឡស ឧអធិបតិយោ សោឡស ។

[๘๖๒] អារម្មណប្បច្ចយោ ធម្មោ ធម្មស្ស ។

[๘๖๓] ធម្មោ ធម្មប្បច្ចយោ អារម្មណោ សោឡស ។

(๘๕๙) ... ជាបច្ចុយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ មានវារៈ ๔ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ជាបច្ចុយ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ មានវារៈ ๔ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ចុយ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ មានវារៈ ๔ ។ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិក្តី នហេតុធម៌ ប្រកបដោយសុខក្តី ជាបច្ចុយ នៃនហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ មានវារៈ ๔ ។

(๘๖๐) កុង្គ័អារម្មណប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๖ កុង្គ័អធិបតិប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๖ កុង្គ័អនន្តរប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๖ កុង្គ័សមនន្តរប្បច្ចុយ មានវារៈ๑๖ កុង្គ័សហជាតប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๐ កុង្គ័អញ្ញមញ្ញប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๐ កុង្គ័និស្សយប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๐ កុង្គ័ឧបនិស្សយប្បច្ចុយ មានវារ. ๑๖ កុង្គ័អាសេវនប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๐ កុង្គ័អាហារប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๐ កុង្គ័អវិគតប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๐ ។

(๘๖๑) កុង្គ័នហេតុប្បច្ចុយ មានវារៈ๑๖ កុង្គ័នអារម្មណប្បច្ចុយ មានវារៈ ๑๖ កុង្គ័នអធិបតិប្បច្ចុយ មានវារៈ๑๖ ។

(๘๖๒) កុង្គ័នហេតុប្បច្ចុយ មានវារៈ๑๖ ព្រោះអារម្មណប្បច្ចុយ ។

(๘๖๓) កុង្គ័អារម្មណប្បច្ចុយ មានវារៈ๑๖ ព្រោះនហេតុប្បច្ចុយ។

យថា អនុសយេន្តិ តេ បញ្ហាវារេ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

បីតិត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ទុស្សទ្ធត្តិកហេតុទុកំ

(๘๖๔) ធម្មាយតនំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ធម្មាយតនញ្ច ហោតុ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋានំ ហោតុ-ប្បច្ចយា ។ កាយាយតនំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច កាយាយតនញ្ច ហោតុ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋានំ ហោតុ-ប្បច្ចយា ។ ធម្មាធម្មាយតនំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ធម្មាធម្មាយតនញ្ច ហោតុ ធម្មោ ទុប្បដ្ឋានំ ហោតុប្បច្ចយា ។

(๘๖๕) ហោតុយា តីណិ សព្ពត្ថ តីណិ វិចារេ ឯកំ អវិគតេ តីណិ ។

(๘๖๖) ធម្មាធិបតិយា តីណិ ធម្មារម្មណេ តីណិ ធម្មាធិបតិយុត្តេ តីណិ ។

សហជាតវារេបិ សម្បយុត្តវារេបិ វិត្ថារេតព្ពា ។

(๘๖๗) ធម្មាយតនញ្ច ហោតុ ធម្មោ ធម្មាយតនញ្ច ធម្មវិញ្ញាណធាតុ ហោតុសហគតា ធម្មវិញ្ញាណធាតុ-ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

បញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (បីតត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បីតត្តិកហេតុទុកៈ ។

ទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ

(៨៦៤) ហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៦៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៨៦៦) ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

(៨៦៧) ហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ทสฺสนตฺติกเหตุทุกํ

(๘๖๘) ทสฺสเนน ปหาตพฺพา เหตู ทสฺเสน ปหาตพฺพาย ทสฺสเนน ปหาตพฺพสฺส เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๘๖๙) เหตุยา ตีณิ อารมฺมณา อฏฺ อธิปติยา ฉ อนนฺตเร ปญฺ สมนนฺตเร ปญฺ สหชาเต ตีณิ อญฺมญฺเ ตีณิ นิสฺสเย ตีณิ อุปนิสฺสเย อฏฺ อาเสวเน ตีณิ กมฺเ ฉ กมฺ สมฺปยุตฺเ ปญฺ วิปากเ ปญฺ อาหาเร ตีณิ อินฺทฺริเย ปญฺ ฌาเน ปญฺ มคฺเ ปญฺ สมฺปยุตฺเ ปญฺ วิปฺปยุตฺเ ปญฺ อตฺถิยา ตีณิ นตฺถิยา ตีณิ วิคเต ตีณิ อวิคเต ตีณิ ฯ

(๘๗๐) นเหตุยา อฏฺ นอารมฺมณา อฏฺ ฯ

(๘๗๑) เหตุปจฺจยา นอารมฺมณา ตีณิ ฯ

(๘๗๒) นเหตุปจฺจยา อารมฺมณา อฏฺ ฯ

ยถา กุสลตฺติเก ปญฺจกมฺปิ ฉกมฺปิ วิตฺถาเรตพฺพํ ฯ

(๘๗๓) ทสฺสเนน ปหาตพฺพา นเหตู ธมฺมา ปฏิจฺจ ทสฺสเนน ปหาตพฺพา เหตู ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปจฺจยา ทสฺสเนน ปหาตพฺพา นเหตู ธมฺมา ปฏิจฺจ เนว ทสฺสเนน นาปหาตพฺพา นเหตู ธมฺมา นเหตู ธมฺมา

ទស្សនត្តិកហេតុទុក:

[๘๖๘] ហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๘๖๙] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

[๘๗๐] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ។

[๘๗๑] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[๘๗๒] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (ទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[๘๗๓] នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យនូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧស្សន្នេនបហាតព្ពំ នហេតុំ
ឆម្មំ បដិច្ច ឧស្សន្នេនបហាតព្ពោ នហេតុ ច នេវ-
ឧស្សន្នេនឧភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ ច ឆម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ភារជាយបហាតព្ពំ នហេតុំ
ឆម្មំ បដិច្ច ភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ ឆម្មា ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ភារជាយបហាតព្ពំ នហេតុំ ឆម្មំ
បដិច្ច នេវឧស្សន្នេនឧភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ
ឆម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ភារជាយបហាតព្ពំ
នហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច ភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ ច
នេវឧស្សន្នេនឧភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ ច ឆម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយោ ។ នេវឧស្សន្នេនឧភារ-
ជាយបហាតព្ពំ នហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច នេវឧស្សន្នេន-
ឧភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ ឆម្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ ឧស្សន្នេនបហាតព្ពំ នហេតុញ្ច នេវ-
ឧស្សន្នេនឧភារជាយបហាតព្ពំ នហេតុញ្ច ឆម្មំ បដិច្ច
នេវឧស្សន្នេនឧភារជាយបហាតព្ពោ នហេតុ ឆម្មា

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន:ក្តី នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនាក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា ក្តី នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលៈដោយទស្សន: មិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន:ផង នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនាផង

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។ ភាវនាយ បហាតព្ពំ ន-
តុញ្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ ន-
ឆដ្ឋំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ
ន-

(៨៧៤) ទស្សនេន បហាតព្ពំ ន-
ទស្សនេន បហាតព្ពោ ន-
ណប្បច្ចយោ ។ ភាវនាយ បហាតព្ពំ ន-
ភាវនាយ បហាតព្ពោ ន-
ណប្បច្ចយោ ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ
ន-
តព្ពោ ន-

(៨៧៥) ហេតុយា ន អារម្មណេ តីណិ អធិ-
បតិយា ន អវិគតេ ន ។

(៨៧៦) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ ន-
ហេតុំ ឆដ្ឋំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តព្ពោ ន-

(៨៧៧) ទស្សនេន បហាតព្ពំ ន-
នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ ន-

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យបេ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនាផង នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៧៤) នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៨៧៥) កុសលហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៩ ។

(៨៧៦) នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៧៧) នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ

ឧប្បជ្ជតិ ឧអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ការជាយ បហាតព្ពំ ឧហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពា ឧហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអារម្មណាប្បច្ចយា ។ នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពំ ឧហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពា ឧហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ឧសញ្ញានេឧ បហាតព្ពំ ឧហេតុញ្ច នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពំ ឧហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពា ឧហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ការជាយ បហាតព្ពំ ឧហេតុញ្ច នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពំ ឧហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវឧសញ្ញានេឧ ការជាយ បហាតព្ពា ឧហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអារម្មណាប្បច្ចយា ។

(៨៧៨) ឧហេតុយា ឯកំ ឧអារម្មណេ បញ្ច ឧអធិបតិយា ឧវ ដោវិតតេ បញ្ច ។

(៨៧៩) ហេតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណេ បញ្ច ។

(៨៨០) ឧហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈផង នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនាផង នូវនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៨៧៨) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ។

(៨៧៩) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៨០) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតភាវេបិ បច្ចយភាវេបិ និស្សយ-
ភាវេបិ សំសដ្ឋភាវេបិ សម្បយុត្តភាវេបិ
បដិច្ចភាវសទិសា វត្តារេតព្ពា ។

(៨៨១) ឧស្សន្នេន បហាតព្ពោ ឧហេតុ ធម្មោ
ឧស្សន្នេន បហាតព្ពស្ស ឧហេតុស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ឧស្សន្នេន បហាតព្ពោ
ឧហេតុ ធម្មោ នេវ ឧស្សន្នេន ឧ ភាវនាយ បហា-
តព្ពស្ស ឧហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ។ ភាវនាយ បហាតព្ពោ ឧហេតុ
ធម្មោ ភាវនាយ បហាតព្ពស្ស ឧហេតុស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ នេវ ឧស្សន្ន-
ន ឧភាវនាយ បហាតព្ពោ ឧហេតុ ធម្មោ នេវ ឧស្ស-
ន្នេន ឧ ភាវនាយ បហាតព្ពស្ស ឧហេតុស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៨៨២) អារម្មណោ អដ្ឋ អធិបតិយា ឧស អាវិ
កតេ តេរស ។

(៨៨៣) ឧហេតុយា ចុទ្ទស ឧអារម្មណោ ចុទ្ទស ។

(៨៨៤) អារម្មណាបច្ចយា ឧហេតុយា អដ្ឋ ។

ទស្សនត្តិកហេតុទុក:

សហជាតវារ:ក្តី បច្ចយវារ:ក្តី និស្សយវារ:ក្តី សំសដ្ឋវារ:ក្តី

សម្បយុត្តវារ:ក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចបដិច្ចវារ:ដែរ ។

(๘๘๑) នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន: ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន: ដោយអារម្មណប្បច្ចយ ន-ហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សន: ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:២ ។ នហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:៣ ។ នហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សន:មិនត្រូវលះដោយភាវនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:៣ ។

(๘๘๒) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:៨ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារ:១០ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារ:១៣ ។

(๘๘๓) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារ:១៤ ។

(๘๘๔) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:៨ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๘๘๕] ឆហេតូហិ ឆារម្មណេ អដ្ឋ ។
យេបិ កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

ទស្សនត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ទស្សនេនបហាតព្ពហេតុកត្តិកហេតុទុកំ

[๘๘๖] ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[๘๘๗] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

[๘๘๘] ឆអធិបតិយា តីណិ ឆបុរេជាតេ តីណិ ឆវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

សហជាតភង្គេបិ សម្បយុត្តភង្គេបិ
បដិច្ចភវ សទិសា វិត្ថារេតព្ពា ។

(๘๘๕) កឯអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
បញ្ហាវារៈ កុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (ទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។
ចប់ ទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកហេតុទុកៈ

(๘๘๖) ហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๘๗) កឯហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កឯអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កឯអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๘๘๘) កឯនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កឯនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កឯនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ
ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

(๘๘๙) ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุ เกา เหตุ ฉหิ เหตูหิ ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกสฺส เหตุสฺส ฉนฺนมฺปิ เหตูนํ ปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๘๙๐) เหตุยา ตีณิ อารมฺมเณ อฏฺ อธิปติยา ฉ อวิคเต ตีณิ ฯ

(๘๙๑) ฉหิ เหตูหิ อฏฺ ฉ อารมฺมเณ อฏฺ ฯ

(๘๙๒) เหตุปฺปจฺจยา ฉ อารมฺมเณ ตีณิ ฯ

(๘๙๓) ฉ เหตุปฺปจฺจยา อารมฺมเณ อฏฺ ฯ

ยถา กุสลตฺติเก ปญฺจ อารมฺมเณ ฯ

(๘๙๔) ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา ฉ เหตู ฉนฺนมฺปิ ปฏิจฺจ ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุ เกา ฉ เหตู ฉนฺนมฺปิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุกา ฉ เหตู ฉนฺนมฺปิ ปฏิจฺจ ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุ เกา ฉ เหตู ฉนฺนมฺปิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ ฯ เนว ทสฺสเนน น ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุกา ฉ เหตู ฉนฺนมฺปิ ปฏิจฺจ เนว ทสฺสเนน น ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุ เกา ฉ เหตู ฉนฺนมฺปิ อุปฺปชฺชนฺติ เหตุปฺปจฺจยา ตีณิ[1] ฯ

---

๑ ม. อยํ ปาโฐ นตฺถิ ฯ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកហេតុទុកៈ

(๘๘๙) ហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๙๐) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๘๙๑) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ។

(๘๙๒) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๙๓) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (ទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកត្តិហេតុទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

(๘๙๔) នហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๘๙๕) เหตุยา ๓ อารมฺมณา ตีณิ อวิคเต ๓ ฯ

(๘๙๖) เหตุสหเชน อญฺญมญฺญปจฺจเย มหาภูเตหิ อุปาทารูปานิ ปฏิจฺจ เหตุ สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๘๙๗) เหตุยา ปญฺจ อารมฺมณา ปญฺจ นวิคเต ปญฺจ ฯ

(๘๙๘) เหตุปจฺจยา อารมฺมณา ปญฺจ ฯ

(๘๙๙) เหตุปจฺจยา อารมฺมณา ปญฺจ ฯ

สหชาตวเสน สมฺปยุตฺตวเสน

ปฏิจฺจวารสทิสา ฯ

(๙๐๐) เหตุสหเชน มหาภูเตหิ อุปาทารูปานิ เหตุ สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย เหตุสฺส ธมฺมสฺส อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ทฺเว ฯ อารมฺมณปจฺจเยน มหาภูเตหิ อุปาทารูปานิ เหตุ สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย เหตุสฺส ธมฺมสฺส

(๘๙๕) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៣វារៈ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ ។

(๘๙๖) នហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๙๗) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ក្នុងនអវិគតប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ។

(๘๙๘) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៥វារៈ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(๘๙๙) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន១វារៈ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី (បណ្ឌិត គប្បីដឹង)

ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

(๙๐๐) នហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន២វារៈ ។ នហេតុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា

អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ឧបនិស្សយេន-
ឧភយថា បហាតព្វហេតុកោ ឧហេតុ ឧម្មូ ឆេវ-
និស្សយេន ឧ ភយថា បហាតព្វហេតុកាសវ្ស ឧហេ-
តុសវ្ស ឧម្មូសវ្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៩០១) អារម្មណោ អដ្ឋ អធិបតិយា ឧស អវិ-
គតេ តេរស ។

(៩០២) ឧហេតុយា ចុទ្ទស ឧអារម្មណោ ចុទ្ទស ។

(៩០៣) អារម្មណាបច្ចយោ ឧហេតុយា អដ្ឋ ។

(៩០៤) ឧហេតុបច្ចយោ អារម្មណោ អដ្ឋ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អាបយគាមិត្តិកហេតុទុកំ

(៩០៥) អាចយគាមី ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អាច-
យគាមី ហេតុ ឧម្មូ ខន្ធដ្ឋកិ ហេតុបច្ចយា ។

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នៈហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[๙๐๑] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអាវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

[๙๐๒] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ។

[๙๐๓] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๙๐๔] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (ទស្សនេនបហាតព្វ-ហេតុកត្តិកហេតុទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកហេតុទុកៈ ។

អាបយគាមិត្តិកហេតុទុកៈ

[๙๐๕] ហេតុធម៌ ដល់នូវភាវសន្ទុំកព្ជនឧឡឹង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដល់នូវភាវសន្ទុំកព្ជនឧឡឹង ទើបកើតឧឡឹង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អបច្ចយោ ហេតុំ ឆន្នំ បដិច្ច អបច្ចយោ ហេតុ ឆន្នញ្ច ខន្ធបញ្ចកញ្ច ហេតុប្បច្ចយា ។ នេវបច្ចយោ នាបច្ចយោ-បច្ចយោ ហេតុំ ឆន្នំ បដិច្ច នេវបច្ចយោ នាបច្ចយោបច្ច-យោ ហេតុ ឆន្នញ្ច ខន្ធបញ្ចកញ្ច ហេតុប្បច្ចយា ។

(៩០៦) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ សព្វត្ថ តីណិ ។

(៩០៧) ឧអធិបតិយោ តីណិ ឧអាសេវនេ ឆ ឧវិបាកេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

(៩០៨) ហេតុប្បច្ចយោ ឧអធិបតិយា តីណិ ។

(៩០៩) ឧអធិបតិប្បច្ចយោ ហេតុយា តីណិ ។

សហជាតេ ភង្គេ ។ បេ ។ សម្បយុត្តេ ភង្គេ

បដិច្ចវារសទិសោ ។

(៩១០) អាបច្ចយោ ហេតុ ឆន្នំ អាបច្ចយោ-មិស្សេ ហេតុសេ ឆម្មិស្សេ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៩០៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង សុទ្ធតែមានវារៈ៣ ។

(៩០៧) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

(៩០៨) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៩០៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី ។បេ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី (បណ្ឌិត គប្បីដឹង)

ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

(៩១០) ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អបជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ អបជយគាមិសច្ច ហេ-
តុសច្ច ឆម្ចសច្ច ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេក-
ជយគាមិនាបជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ នេកជយគា-
មិនាបជយគាមិសច្ច ហេតុសច្ច ឆម្ចសច្ច ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៩១១) អាជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ អាជយគា
មិសច្ច ហេតុសច្ច ឆម្ចសច្ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អាជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ នេកជយគាមិនាបជយគា-
មិសច្ច ហេតុសច្ច ឆម្ចសច្ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អបជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ អាជយគាមិសច្ច
ហេតុសច្ច ឆម្ចសច្ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អបជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ នេកជយគាមិនាបជយ-
គាមិសច្ច ហេតុសច្ច ឆម្ចសច្ច អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ នេកជយគាមិនាបជយគាមី ហេតុ ឆម្ចោ
នេកជយគាមិនាបជយគាមិសច្ច ហេតុសច្ច ឆម្ចសច្ច
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេកជយគាមិនាបជ-
យគាមី ហេតុ ឆម្ចោ អាជយគាមិសច្ច ហេតុសច្ច
ឆម្ចសច្ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๔๑๑) ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๙๑๒) អាចយគាមី ហោតុ ឆន្ទោ អាចយគា-
មិស្ស ហោតុស្ស ឆន្ទស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អប-
ចយគាមី ហោតុ ឆន្ទោ អបចយគាមិស្ស ហោតុស្ស
ឆន្ទស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា-
ធិបតិ អចយគាមី ហោតុ ឆន្ទោ អាចយគា-
មិស្ស ហោតុស្ស ឆន្ទស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី ហោតុ ឆន្ទោ
នេវាចយគាមិនាបចយគាមិស្ស ហោតុស្ស ឆន្ទស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវាចយគាមិនាបចយ-
គាមី ហោតុ ឆន្ទោ អាចយគាមិស្ស ហោតុស្ស ឆន្ទស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๙๑๓) អាចយគាមី ហោតុ ឆន្ទោ អាចយគា-
មិស្ស ហោតុស្ស ឆន្ទស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អាចយគាមី ហោតុ ឆន្ទោ អាចយគាមិស្ស ហោតុស្ស
ឆន្ទស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាចយគាមី ហោ-
តុ ឆន្ទោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិស្ស ហោតុស្ស
ឆន្ទស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អបចយគាមី

(๔๑๒) ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ចានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ចានដល់សហជាតាធិបតិ ហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(๔๑๓) ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពួនឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌

ហេតុ ឆន្ទោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិស្ស ហេ-
តុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវា-
ចយគាមិនាបចយគាមី ហេតុ ឆន្ទោ នេវាចយគាមិ-
នាបចយគាមិស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៩១៤) ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ឆ អធិបតិយា
ឆ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហជាតេ តីណិ
អញ្ញមញ្ញ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ
អាសេវនេ តីណិ វិបាកេ ឯកំ អវិគតេ តីណិ ។

(៩១៥) ឆហេតុយា អដ្ឋ ឆអារម្មណោ អដ្ឋ ។

(៩១៦) ហេតុប្បច្ចយា ឆអារម្មណោ តីណិ ។

(៩១៧) ឆហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឆ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៩១៤) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៩១៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ។

(៩១៦) ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៩១៧) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អាចយគាមិត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[๙๑๘] អាចយគាមី ឧហោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច អា-
ចយគាមី ឧហោតុ ឆម្ហោ ទុប្បដ្ឋតិ ហោតុប្បច្ចយា
អាចយគាមី ឧហោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច ឧភាចយគាមិនា-
បចយគាមី ឧហោតុ ឆម្ហោ ទុប្បដ្ឋតិ ហោតុប្បច្ចយា
អាចយគាមី ឧហោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច អាចយគាមី ឧ-
ហោតុ ច ឧភាចយគាមិនាបចយេគាមី ឧហោតុ ច
ឆម្ហោ ទុប្បដ្ឋន្តិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អបចយគាមី ឧ-
ហោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច អបចយគាមី ឧហោតុ ឆម្ហោ
ទុប្បដ្ឋតិ ហោតុប្បច្ចយា អបចយគាមី ឧហោតុំ ឆម្ភំ
បដិច្ច ឧភាចយគាមិនាបចយគាមី ឧហោតុ ឆម្ហោ
ទុប្បដ្ឋតិ ហោតុប្បច្ចយា អបចយគាមី ឧហោតុំ ឆម្ភំ
បដិច្ច អបចយគាមី ឧហោតុ ច ឧភាចយគាមិនាបច-
យគាមី ឧហោតុ ច ឆម្ហោ ទុប្បដ្ឋន្តិ ហោតុប្បច្ចយា ។
ឧភាចយគាមិនាបចយគាមី ឧហោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច

[๙๑๘] នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើង អាស្រ័យ នូវ
ហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវ
ការសន្សំកម្មជនឡើង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មជន
ឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំក
ម្មជនឡើងក្តី នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើងនិងមិនមែនជា
មិនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើងក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដល់នូវការ
សន្សំកម្មជនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មិន
ដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ
កម្មជនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមែនដល់
នូវការសន្សំកម្មជនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើង អា-
ស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើងក្តី នហេ-
តុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការ
សន្សំកម្មជនឡើងក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកម្មជន
ឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការ
សន្សំកម្មជនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មជនឡើង អាស្រ័យ

ឯភចយគាមិយេ ឧហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយោ ។ អាចយគាមី ឧហេតុញ្ច ឯភចយគាមិនា-
បចយគាមី ឧហេតុញ្ច ឧម្មំ បដិច្ច ឯភចយគាមិនា-
បចយគាមី ឧហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។
អបចយគាមី ឧហេតុញ្ច ឯភចយគាមិនាឧចយគាមី
ឧហេតុញ្ច ឧម្មំ បដិច្ច ឯភចយគាមិនាបចយគាមី
ឧហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

(៩១៩) អាចយគាមី ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច អា-
ចយគាមី ឧហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ច-
យោ ។ អបចយគាមី ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច អបច-
យគាមី ឧហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយោ ។
ឯភចយគាមិនាបចយគាមី ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច ឯ-
ភចយគាមិនាបចយគាមី ឧហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បជ្ជតិ
អារម្មណប្បច្ចយោ ។

อาจยกขึ้นสู่ภูมิ

นวารนเหตุธมฺมา น นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺเจว นวารนวิปฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ นวารนเหตุธมฺมา น นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺเจว นวารนวิปฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ นวารนเหตุธมฺมา น นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺเจว นวารนวิปฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ นวารนเหตุธมฺมา น นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺเจว นวารนวิปฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ นวารนเหตุธมฺมา น นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺเจว นวารนวิปฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ

[๔๑๙] นเหตุธมฺมา นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ นเหตุธมฺมา นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ นเหตุธมฺมา นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ นเหตุธมฺมา นวารนเหตุธมฺมานญฺเจว นวารนสมฺปยุตฺตธมฺมานญฺจ อารมฺมณปจฺจเยน ปจฺจยา ฯ

(๙๒๐) ខោតុយា ឯ អារម្មណា តីណិ អធិ បតិយា ឯ អវិគតេ ឯ ។

(๙๒๑) ឯកជ្ឈយតាមិ ជាបជ្ឈយតាមិ ឧខោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច ឯកជ្ឈយតាមិ ជាបជ្ឈយតាមិ ឧខោតុ ឆម្ភោ ខុប្បដ្ឋតិ ឧខោតុប្បច្ចយា ។

(๙๒๒) អាជ្ឈយតាមិ ឧខោតុំ ឆម្ភំ បដិច្ច ឯ-កជ្ឈយតាមិ ជាបជ្ឈយតាមិ ឧខោតុ ឆម្ភោ ខុប្បដ្ឋតិ ឧអារម្មណាប្បច្ចយា ។

(๙๒๓) ឧខោតុយា ឯកំ ឧអារម្មណា បញ្ច ឧអធិបតិយា ឆ ឧនោវិគតេ បញ្ច ។

(๙๒๔) ខោតុប្បច្ចយា ឧអារម្មណា បញ្ច ។

(๙๒๕) ឧខោតុប្បច្ចយា អារម្មណា ឯកំ ។

សហជាតវារោ សម្បយុត្តវារោ បដិច្ចវារសទិសោ ។

(๙๒๖) អាជ្ឈយតាមិ ឧខោតុ ឆម្ភោ អាជ្ឈយ-តាមិសហ ឧខោតុសហ ឆម្ភសហ អារម្មណាប្បច្ច-យេន បច្ចយោ អាជ្ឈយតាមិ ឧខោតុ ឆម្ភោ ឯក-ជ្ឈយតាមិនាជ្ឈយតាមិសហ ឧខោតុសហ ឆម្ភសហ

[๙๒๑] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ។

[๙๒๒] នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[๙๒๓] នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[๙๒๔] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ។

[๙๒๕] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[๙๒๖] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី (បណ្ឌិតគប្បីដឹង) ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

[๙๒๗] នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង ជាបច្ច័យ ដល់នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកម្មពួនឡើង

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាចយគាមី ន-
ហេតុ ន‌ម្នោ អាចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អបចយគាមី ន‌ហេតុ
ន‌ម្នោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស
ន‌ម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវាចយ-
គាមិនាបចយគាមី ន‌ហេតុ ន‌ម្នោ នេវាចយគាមិនា-
បចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី ន‌ហេតុ
ន‌ម្នោ អាចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី
ន‌ហេតុ ន‌ម្នោ អបចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(៩២៧) អាចយគាមី ន‌ហេតុ ន‌ម្នោ អាចយ-
គាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អបចយគាមី ន‌ហេតុ ន‌ម្នោ
អបចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស អធិបតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អបចយគាមី ន‌ហេតុ ន‌ម្នោ
នេវាចយគាមិនាបចយគាមិស្ស ន‌ហេតុស្ស ន‌ម្មស្ស

អាជយគាមិត្តិកហេតុទុក:

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណ. ប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃន. ហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវ ការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មិនមែន ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែន ជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសល ទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអា- រម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើងនិងមិន មែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនដល់ នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៤២៧) នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃ នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃ នហេតុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ន.ហ- តុធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមែន ដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលទ្បើង

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ នេវាភយគាមិ-
ភាបគយគាមី នហេតុ ឆម្មោ នេវាភយគាមិភាបគ-
យគាមិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

(៩២៨) អាគយគាមី នហេតុ ឆម្មោ អាគយ-
គាមិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាគយគាមី នហេតុ ឆម្មោ អបគយគា-
មិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អាគយគាមី នហេតុ ឆម្មោ នេវាភយគាមិភា
បគយគាមិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អបគយគាមី នហេតុ ឆម្មោ
នេវាភយគាមិភាបគយគាមិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវាភយគាមិភាបគ-
យគាមី នហេតុ ឆម្មោ នេវាភយគាមិភាបគយគា-
មិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ នេវាភយគាមិភាបគយគាមី នហេតុ ឆម្មោ
អាគយគាមិស្ស នហេតុស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๔ ។ នហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យនៃនហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๙๒๘) នហេតុធម្មំ ដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្មំ ដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម្មំ ដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្មំ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម្មំ ដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នហេតុ-ធម្មំ មិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម្មំ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេ-តុធម្មំ ដល់នូវការសន្សំកុសលឡើង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(๔๒๙) អាចយគាមី ឧហេតុ ឧម្មា អាចយគា-
មិស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(๔๓๐) អារម្មណោ សត្ត អធិបតិយា ឧស អ-
ឧទ្ធរេ ឧ សមនន្តរេ ឧ សហជាតេ ឧវ អញ្ញមញ្ញេ
តីណិ និស្សយេ តោរស ឧបនិស្សយេ ឧវ អវិគតេ
តោរស ។

(๔๓๑) ឧហេតុយា បណ្ណារស ឧអារម្មណោ
បណ្ណារស ។

(๔๓๒) អារម្មណាប្បច្ចយា ឧហេតុយា សត្ត ។

(๔๓๓) ឧហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

អាចយគាមិត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សេក្ខត្តិកហេតុទុកំ

(๔๓๔) សេក្ខំ ហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច សេក្ខោ
ហេតុ ឧម្មោ ឧបប្បន្នតំ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសេក្ខំ
ហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច អសេក្ខោ ហេតុ ឧម្មោ

សេក្ខត្តិកហេតុទុកៈ

[๔๒๙] នហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដល់នូវការសន្សំកម្មនឡើង ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ ។

[๔๓๐] ក្នុងអារម្មណបច្ច័យ មានវារៈ ๗ ក្នុងអធិបតិបច្ច័យ មានវារៈ ๑๐ ក្នុងអនន្តរបច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងសមនន្តរបច្ច័យ មានវារៈ ๖ ក្នុងសហជាតបច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអញ្ញមញ្ញបច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនិស្សយបច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ក្នុងឧបនិស្សយបច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអាសេវនបច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ។

[๔๓๑] ក្នុងនហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ๑๕ ក្នុងនអារម្មណបច្ច័យ មានវារៈ ๑๕ ។

[๔๓๒] ក្នុងនហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ๗ ព្រោះអារម្មណបច្ច័យ ។

[๔๓๓] ក្នុងអារម្មណបច្ច័យ មានវារៈ ๗ ព្រោះនហេតុបច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អាចយគាមិត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អាចយគាមិត្តិកហេតុទុកៈ ។

សេក្ខត្តិកហេតុទុកៈ

[๔๓๔] សហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវសហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះសហេតុបច្ច័យ ។ សហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវសហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នេវសេក្ខាជាសេក្ខំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខាជាសេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៨៣៥) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៨៣៦) ឧអធិបតិយា តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ ឧបច្ឆាជាតេ តីណិ ឧអាសេវនេ តីណិ ឧវិបាកេ ទ្វេ ឧវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

(៨៣៧) ហេតុប្បច្ចយា ឧអធិបតិយា តីណិ ។

(៨៣៨) ឧអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។

សហជាតវារេបិ សម្បយុត្តវារេបិ វិត្ថារេតព្វា ។

(៨៣៩) សេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ សេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ អសេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវសេក្ខា-ណាសេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ នេវសេក្ខាណាសេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៣៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៨៣៦) ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(៨៣៧) ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៨៣៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារដូចនេះចុះ ។

(៨៣៩) ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๘๐) សេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ នេវសេក្ខោនា-
សេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អសេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ នេវសេក្ខោនា-
សេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន
បច្ចយោ ។ នេវសេក្ខោនាសេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ
នេវសេក្ខោនាសេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๙๘๑) សេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ សេក្ខស្ស ហេ-
តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ សេក្ខោ
ហេតុ ធម្មោ នេវសេក្ខោនាសេក្ខស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសេក្ខោ
ហេតុ ធម្មោ អសេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិ-
បតិបច្ចយេន បច្ចយោ អសេក្ខោ ហេតុ ធម្មោ
នេវសេក្ខោនាសេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិ-
បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវសេក្ខោនាសេក្ខោ ហេតុ
ធម្មោ នេវសេក្ខោនាសេក្ខស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិបច្ចយេន បច្ចយោ ។

សេក្ខត្តិកហេតុទុក:

(๙๔๐) ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๙๔๑) ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល និងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[๙๒๒] សោតាយតនំ មោតុ ฉន្នំ សោតាយតនស្ស មោ-
តុស្ស ฉន្នស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយតនំ
មោតុ ฉន្នំ អសោតាយតនស្ស មោតុស្ស ฉន្នស្ស អ-
នន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយតនំ មោតុ ฉន្នំ
នោសោតាយតនោសោតាយតនស្ស មោតុស្ស ฉន្នស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសោតាយតនំ មោតុ ฉន្នំ
អសោតាយតនស្ស មោតុស្ស ฉន្នស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អសោតាយតនំ មោតុ ฉន្នំ នោសោតាយតនោ-
សោតាយតនស្ស មោតុស្ស ฉន្នស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ។ នោសោតាយតនោសោតាយតនំ មោតុ ฉន្នំ
នោសោតាយតនោសោតាយតនស្ស មោតុស្ស ฉន្នស្ស អនន្តរប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ នោសោតាយតនោសោតាយតនំ មោតុ ฉន្នំ
សោតាយតនស្ស មោតុស្ស ฉន្នស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[๙๒๓] មោតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ អដ្ឋ សមនន្តរេ អដ្ឋ
សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ
តីណិ ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ អវិគតេ តីណិ ។

(๙๖๒) ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល និងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ ហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(๙๖๓) កុន្តំ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុន្តំ អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កុន្តំ អធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កុន្តំ អនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ កុន្តំ សមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ កុន្តំ សហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កុន្តំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កុន្តំ និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ កុន្តំ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ កុន្តំ អាសេវនប្បច្ច័យ ๓ ។

(๙๒๔) ឧហេតុយោ អដ្ឋ ឧអារម្មណោ អដ្ឋ ។

(๙๒๕) ហេតុប្បច្ចយោ ឧអារម្មណោ តីណិ ។

(๙๒๖) ឧហេតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ហាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

(๙๒๗) សេក្ខំ ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច សេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយោ សេក្ខំ ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខោនាសេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយោ សេក្ខំ ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច សេក្ខោ ឧហេតុ ច នេវសេក្ខោនា-សេក្ខោ ឧហេតុ ច ឧម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ច-យោ ។ អសេក្ខំ ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច អសេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយោ តីណិ ។ នេវសេក្ខោនាសេក្ខំ ឧហេតុំ ឧម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខោ-នាសេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ ខុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

(๙๔๔) កុឝលនហេតុប្បច្ចយ មានវារ: ๙ កុឝលនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារ: ๙ ។

(๙๔๕) កុឝលនអារម្មណប្បច្ចយ មានវារ: ๓ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

(๙๔๖) កុឝលអារម្មណប្បច្ចយ មានវារ: ๓ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ ។

បញ្ហាវារ: កុឝលសត្តិក: យ៉ាឝណា (សេក្ខត្តិកហេតុទុក:)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាឝនោះចុះ ។

(๙๔๗) នហេតុធម្ម ជារបស់សេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ នហេតុធម្ម ជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងឝមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ នហេតុធម្ម ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក្តី នហេតុធម្ម មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងឝមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។ នហេតុធម្ម ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ មានវារ: ๓ ។ នហេតុធម្ម មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងឝមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្ម មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងឝមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។

សេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខាសេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខាសេក្ខោ ធម្មេ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ នេវសេក្ខាសេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខាសេក្ខោ ធម្មេ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៩៤៨) សេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច សេក្ខោ ធម្មេ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អសេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច អសេក្ខោ ធម្មេ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ នេវសេក្ខាសេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខាសេក្ខោ ធម្មេ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

(៩៤៩) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(៩៥០) នេវសេក្ខាសេក្ខំ ធម្មេ ហេតុំ ឆម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខាសេក្ខោ ធម្មេ ហេតុ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មេ ហេតុប្បច្ចយា ។

នហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ជារបស់សេក្ខបុគ្គលផង នូវនហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលផង នូវនហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៨៨) នហេតុធម្មំ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម្មំ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៤៨៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន៧វារៈ៩ ។

(៤៩០) នហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យ នូវនហេតុធម្មំ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(๙๕๑) ឧហេតុយា ឯកំ ឧអារម្មណោ បញ្ច ឧអធិបតិយា តីណិ នោវិកតេ បញ្ច ។

(๙๕๒) ហេតុបច្ចយា ឧអារម្មណោ បញ្ច ។

(๙๕๓) ឧហេតុបច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតភាវេបិ សមនន្តរយុត្តភាវេបិ

បដិច្ចភាវសទិសា វិត្ថារេតព្ពា ។

(๙๕๔) សេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ នេវសេក្ខោ-ជាសេក្ខស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ច-យេន បច្ចយោ ។ អសេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ នេវសេក្ខោជាសេក្ខស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្ម-ណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវសេក្ខោជាសេក្ខោ ឧ-ហេតុ ឧម្មោ នេវសេក្ខោជាសេក្ខស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ នេវសេក្ខោជា-សេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ សេក្ខស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ នេវសេក្ខោ-ជាសេក្ខោ ឧហេតុ ឧម្មោ អសេក្ខស្ស ឧហេតុស្ស ឧម្មស្ស អារម្មណាបច្ចយេន បច្ចយោ ។

สเหตุกติกเหตุทุก:

(๙๕๑) ในขณะเหตุปัจจัย มีวาร: ๑ ในขณะอารมฺมณปัจจัย มีวาร: ๕ ในขณะอธิปติปัจจัย มีวาร: ๓ ในขณะอนันตรปัจจัย มีวาร: ๕ ฯ

(๙๕๒) ในขณะอารมฺมณปัจจัย มีวาร: ๕ โดยเหตุปัจจัย ฯ

(๙๕๓) ในขณะอารมฺมณปัจจัย มีวาร: ๑ โดยนเหตุปัจจัย ฯ

สหชาตวาร:ก็ สมฺปยุตฺตวาร:ก็ ปณฺฑิต

ตปฺปฏิภาคิกวาร: ดุจชาติปฏิจฺจวาร:นั่นแล ฯ

(๙๕๔) นเหตุธมฺม เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคล เป็นปัจจัย แห่งนเหตุธมฺม มิใช่เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคลนิฬมิใช่เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล โดยอารมฺมณปัจจัย ฯ นเหตุธมฺม เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล เป็นปัจจัย แห่งนเหตุธมฺม มิใช่เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคลนิฬมิใช่เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล โดยอารมฺมณปัจจัย ฯ นเหตุธมฺม มิใช่เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคลนิฬมิใช่เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล เป็นปัจจัย แห่งนเหตุธมฺม มิใช่เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคลนิฬมิใช่เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล โดยอารมฺมณปัจจัย นเหตุธมฺม มิใช่เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคลนิฬมิใช่เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล เป็นปัจจัย แห่งนเหตุธมฺม เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคล โดยอารมฺมณปัจจัย นเหตุธมฺม มิใช่เป็นวิปากสเหตุกปุคฺคลนิฬมิใช่เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล เป็นปัจจัย แห่งนเหตุธมฺม เป็นอวิปากสเหตุกปุคฺคล โดยอารมฺมณปัจจัย ฯ

(๙๕๕) សេក្ខោ ធម្មោ ហេតុ ធម្មោ សេក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អសេក្ខោ ធម្មោ ហេតុ ធម្មោ អសេក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ នេវសេក្ខាសេក្ខោ ធម្មោ ហេតុ ធម្មោ នេវសេក្ខាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

(๙๕๖) អារម្មណោ បញ្ច អធិបតិយា ឆ អនន្តរេ អដ្ឋ សមនន្តរេ អដ្ឋ សហជាតេ ឆ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តេរស ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ អាសេវនេ តេរស ។

(๙๕๗) ធម្មោ ធម្មស្ស ធម្មោ ។

(๙๕๘) អារម្មណាបច្ចយា ធម្មោ ធម្មស្ស ។

(๙๕๙) ធម្មោ ធម្មស្ស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ចាវារម្បិ ឯវំ វិត្ថារេតព្ពំ ។

សេក្ខត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

(๙๕๕) នហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។ នហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលទិដ្ឋមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលនិដ្ឋមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ។

(๙๕๖) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ๙ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ๓ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ๘ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๓ ។

(๙๕๗) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๔ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๑๔ ។

(๙๕๘) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(๙๕๙) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ๕ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (សេក្ខត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សេក្ខត្តិកហេតុទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស តេរសមោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានំ

មាតិកា	អង្កៃ
អនុលោមទុកត្តិកបដ្ឋានំ	
សញ្ញោជនទុកកុសលត្តិកំ	១
សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកំ	៣
សញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	៦
សញ្ញោជនសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកំ	៩
សញ្ញោជនសញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	១០
សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិកំ	១៣
គន្ថទុកកុសលត្តិកំ	១៦
គន្ថនិយទុកកុសលត្តិកំ	១៨
គន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	២០
គន្ថគន្ថនិយទុកកុសលត្តិកំ	២២
គន្ថគន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	២៤
គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុកកុសលត្តិកំ	២៦
នីវរណទុកកុសលត្តិកំ	២៩
នីវរណិយទុកកុសលត្តិកំ	៣១

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន តេរសមភាគ

សង្ខ្បកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ

អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

សញ្ញោជនទុកកុសលត្តិក:	១
សញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិក:	៣
សញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	៦
សញ្ញោជនសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិក:	៩
សញ្ញោជនសញ្ញោជនសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	១០
សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយទុកកុសលត្តិក:	១៣
គន្ថទុកកុសលត្តិក:	១៦
គន្ថនិយទុកកុសលត្តិក:	១៨
គន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	២០
គន្ថគន្ថនិយទុកកុសលត្តិក:	២២
គន្ថគន្ថសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	២៤
គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុកកុសលត្តិក:	២៦
នីវរណទុកកុសលត្តិក:	២៩
នីវរណិយទុកកុសលត្តិក:	៣១

មាតិកាបត្តាធិ

មាតិកា	អង្កែ
នីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๓๓
នីវរណនីវរណិយទុកកុសលត្តិកំ	๓๔
នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๓๖
នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុកកុសលត្តិកំ	”
បពមាសទុកកុសលត្តិកំ	๓๗
បពមជ្ឈទុកកុសលត្តិកំ	๓๙
បពមាសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๔๑
បពមាសបពមជ្ឈទុកកុសលត្តិកំ	๔๓
បពមាសវិប្បយុត្តបពមជ្ឈទុកកុសលត្តិកំ	๔๕
សារម្មណទុកកុសលត្តិកំ	๔๗
ចិត្តទុកកុសលត្តិកំ	๕๐
ចេតសិកទុកកុសលត្តិកំ	๕๕
ចិត្តសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๖๐
ចិត្តសំសដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ	๖๓
ចិត្តសមុដ្ឋានទុកកុសលត្តិកំ	๖๕
ចិត្តសហភុទុកកុសលត្តិកំ	๖๙
ចិត្តានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកំ	๗๑
ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកកុសលត្តិកំ	๗๓

សន្ទីកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
នីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	๓๓
នីវរណនីវរណិយទុកកុសលត្តិក:	๓๔
នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	๓๖
នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុកកុសលត្តិក:	”
បពមាសទុកកុសលត្តិក:	๓๗
បពមជ្ឈទុកកុសលត្តិក:	๓๙
បពមាសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	๔๑
បពមាសបពមជ្ឈទុកកុសលត្តិក:	๔๓
បពមាសវិប្បយុត្តបពមជ្ឈទុកកុសលត្តិក:	๔๕
សារម្មណទុកកុសលត្តិក:	๔๗
ចិត្តទុកកុសលត្តិក:	๕๐
ចេតសិកទុកកុសលត្តិក:	๕๕
ចិត្តសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិក:	๖๐
ចិត្តសំសដ្ឋទុកកុសលត្តិក:	๖๓
ចិត្តសម្ឫជ្ជានទុកកុសលត្តិក:	๖๕
ចិត្តសហកុទុកកុសលត្តិក:	๖๙
ចិត្តានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិក:	๗๑
ចិត្តសំសដ្ឋសម្ឫជ្ជានទុកកុសលត្តិក:	๗๓

មាតិកាបត្តាធិ

មាតិកា	អក្ខរៈ
បិត្តសំសដ្ឋសម្មុជ្ឈានសហកុទ្ធកុសលត្តិកំ	๗๗
បិត្តសំសដ្ឋសម្មុជ្ឈានានុបរិវត្តិទុកកុសលត្តិកំ	๗๙
អដ្ឋត្តិកទុកកុសលត្តិកំ	๘๑
ឧបេក្ខាទុកកុសលត្តិកំ	๘๕
ឧបេក្ខិន្ទ្រិយទុកកុសលត្តិកំ	๘๘
ឧបេក្ខានទុកកុសលត្តិកំ	๙๒
ឧបេក្ខានិយទុកកុសលត្តិកំ	๙๔
ឧបេក្ខានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๙๖
ឧបេក្ខានឧបេក្ខានិយទុកកុសលត្តិកំ	๙๘
ឧបេក្ខានឧបេក្ខានសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๑๐๐
ឧបេក្ខានវិប្បយុត្តឧបេក្ខានិយទុកកុសលត្តិកំ	๑๐๑
កិលេសទុកកុសលត្តិកំ	๑๐๓
សង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ	๑๐๖
សង្កិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ	๑๐๘
កិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๑๐๙
កិលេសសង្កិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๐
កិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๒
កិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๓

สงฺคีติปฺปกรณมาติกา

มาติกา	ទំព័រ
จิตฺตสมฺปยุตฺตสมุฏฺฐานสหชาตกุสลตฺติกาทิ	๗๗
จิตฺตสมฺปยุตฺตสมุฏฺฐานาทิปจฺจยวิปากตฺติกาทิกุสลตฺติกาทิ	๗๙
อพฺยากตตฺติกาทิกุสลตฺติกาทิ	๘๑
ขนฺธาทิกุสลตฺติกาทิ	๘๕
ขนฺธินฺทฺริยกุสลตฺติกาทิ	๘๘
ขนฺธาทานกุสลตฺติกาทิ	๙๒
ขนฺธาทานิยกุสลตฺติกาทิ	๙๔
ขนฺธาทานสมฺปยุตฺตกุสลตฺติกาทิ	๙๖
ขนฺธาทานขนฺธาทานิยกุสลตฺติกาทิ	๙๘
ขนฺธาทานขนฺธาทานสมฺปยุตฺตกุสลตฺติกาทิ	๑๐๐
ขนฺธาทานวิปฺปยุตฺตขนฺธาทานิยกุสลตฺติกาทิ	๑๐๑
กิเลสกุสลตฺติกาทิ	๑๐๓
สงฺกิเลสิกกุสลตฺติกาทิ	๑๐๖
สงฺกิลิฏฺฐกุสลตฺติกาทิ	๑๐๘
กิเลสสมฺปยุตฺตกุสลตฺติกาทิ	๑๐๙
กิเลสสงฺกิเลสิกกุสลตฺติกาทิ	๑๑๐
กิเลสสงฺกิลิฏฺฐกุสลตฺติกาทิ	๑๑๒
กิเลสกิเลสสมฺปยุตฺตกุสลตฺติกาทิ	๑๑๓

មាតិកាបត្តាធិ

មាតិកា	អង្គុ
កិលេសវិប្បយុត្តសង្គិលេសិកទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๔
ទស្សនេនបហាតព្វទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๖
ភាវនាយបហាតព្វទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๘
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកំ	๑๑๙
ភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិកំ	๑๒๒
សវិតក្កទុកកុសលត្តិកំ	๑๒๔
សវិចារទុកកុសលត្តិកំ	๑๓๐
សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកំ	๑๓๒
បីតិសហគតទុកកុសលត្តិកំ	๑๓๖
សុខសហគតទុកកុសលត្តិកំ	๑๓๗
ឧបេក្ខាសហគតទុកកុសលត្តិកំ	,,
កាមាវចរទុកកុសលត្តិកំ	๑๓๘
រូបាវចរទុកកុសលត្តិកំ	๑๔๑
អរូបាវចរទុកកុសលត្តិកំ	๑๔๓
បរិយាបន្នទុកកុសលត្តិកំ	๑๔๖
និយ្យានិកទុកកុសលត្តិកំ	๑๔๗
និយតទុកកុសលត្តិកំ	๑๔๘
សឧត្តរទុកកុសលត្តិកំ	๑๕๐

សន្ទីកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
តិលេសវិប្បយុត្តសង្គិលេសិកទុកកុសលត្តិក:	๑๑๔
ទស្សនេនបហាតព្វទុកកុសលត្តិក:	๑๑๖
ភាវនាយបហាតព្វទុកកុសលត្តិក:	๑๑๘
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិក:	๑๑๙
ភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកកុសលត្តិក:	๑๒๒
សវិតក្កទុកកុសលត្តិក:	๑๒๔
សវិចារទុកកុសលត្តិក:	๑๓๐
សប្បីតិកទុកកុសលត្តិក:	๑๓๒
បីតិសហគតទុកកុសលត្តិក:	๑๓๖
សុខសហគតទុកកុសលត្តិក:	๑๓๗
ឧបេក្ខាសហគតទុកកុសលត្តិក:	”
កាមាវចរទុកកុសលត្តិក:	๑๓๘
រូបាវចរទុកកុសលត្តិក:	๑๔๑
អរូបាវចរទុកកុសលត្តិក:	๑๔๓
បរិយាបន្នទុកកុសលត្តិក:	๑๔๖
និយ្យានិកទុកកុសលត្តិក:	๑๔๗
និយតទុកកុសលត្តិក:	๑๔๘
សឧត្តរទុកកុសលត្តិក:	๑๕๐

มาติกาปฏฺฐาน

มาติกา	อรรถกถา
สาหารปจฺจยนิทฺเทโส	๑๔๑
สาหารปจฺจยวิภงฺโค	๑๔๒
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๒
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๓
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๔
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๕
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๖
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๗
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๘
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๔๙
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๐
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๑
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๒
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๓
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๔
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๕
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๖
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๗
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๘
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๕๙
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๐
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๑
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๒
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๓
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๔
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๕
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๖
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๗
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๘
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๖๙
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๗๐
สาหารปจฺจยสุตฺตนฺตภาชนียวณฺณนา	๑๗๑

សន្លឹកប្រៀបមាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សារណទុកកុសលត្តិកៈ	๑๕๑
សារណទុកវេទនាត្តិកៈ	๑๕๓
សារណទុកវិបាកត្តិកៈ	๑๕๔
សារណទុកឧបាទិន្នត្តិកៈ	๑๕๕
សារណទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ	๑๕๗
សារណទុកវិតក្កត្តិកៈ	๑๕๘
សារណទុកបីតិត្តិកៈ	๑๕๙
សារណទុកទស្សនត្តិកៈ	๑๖๑
សារណទុកទស្សនេនបហាតព្ពហេតុកត្តិកៈ	๑๖๒
សារណទុកអាចយគាមិត្តិកៈ	๑๖๓
សារណទុកសេក្ខត្តិកៈ	๑๖๔
សារណទុកបរិត្តត្តិកៈ	๑๖๕
សារណទុកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ	๑๖๖
សារណទុកហីនត្តិកៈ	๑๖๗
សារណទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ	๑๖๘
សារណទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ	๑๖๙
សារណទុកឧប្បន្នត្តិកៈ	๑๗๐
សារណទុកអតីតត្តិកៈ	๑๗๑

មាតិកាបត្តាធិ

មាតិកា	អង្គុំ
សារណទុកអតីតារម្មណត្តិកំ	១៧១
សារណទុកអជ្ឈត្តត្តិកំ	១៧៣
សារណទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ	១៧៤
សារណទុកសនិទស្សនត្តិកំ	១៧៥

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកហេតុទុកំ	១៧៧
វេទនាត្តិកហេតុទុកំ	១៨០
វិបាកត្តិកហេតុទុកំ	១៨៧
ឧបាទិន្នត្តិកហេតុទុកំ	២០៥
សង្កិលិដ្ឋត្តិកហេតុទុកំ	២១៤
វិតក្កត្តិកហេតុទុកំ	២២២
បីតិត្តិកហេតុទុកំ	២៣៧
ទស្សនត្តិកហេតុទុកំ	២៤៦
ទស្សនេនបហាតព្ពហេតុកត្តិកហេតុទុកំ	២៥២
ភាវយគាមិត្តិកហេតុទុកំ	២៥៥
សេក្ខត្តិកហេតុទុកំ	២៦៥

សន្ធឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សរណទុកអតីតារម្មណត្តិក:	๑๗๑
សរណទុកអជ្ឈត្តត្តិក:	๑๗๓
សរណទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិក:	๑๗๔
សរណទុកសនិទស្សនត្តិក:	๑๗๕

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកហេតុទុក:	๑๗๗
អវេទនាត្តិកហេតុទុក:	๑๙๐
វិបាកត្តិកហេតុទុក:	๑๙๗
ឧបាទិន្នត្តិកហេតុទុក:	๒๐๕
សង្កិលិដ្ឋត្តិកហេតុទុក:	๒๑๔
វិតក្កត្តិកហេតុទុក:	๒๒๒
បីតិត្តិកហេតុទុក:	๒๓๗
ទស្សនត្តិកហេតុទុក:	๒๔๖
ទស្សនេនបហាតព្ពហេតុកត្តិកហេតុទុក:	๒๕๒
ភាវយតាមិត្តិកហេតុទុក:	๑๕๙
សេក្ខត្តិកហេតុទុក:	๒๖๕

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធាបាហៈ	អវិរុទ្ធាបាហៈ	អង្កៈ	វជ្ជលេខាយំ
លោកិយលោកុត្តរទ្វេ	លោកិយលោកុត្តរទ្វេ-	៣	១៧
នហេតុយាឯ កំ	នហេតុយា ឯកំ	២៣	៤
បេកសិក	បេតសិក	៥៧	១
ដប្ប	ដិប្ប	៦៥	១៧
ចិត្តសហភូ	ចិត្តសហភុ	៦៩	១
អញ្ញា	អញ្ញា-	៨៦	២
អកុសសំ	អកុសលំ	១០៤	១៣
អសង្ខិលិដ្ឋេ	អសង្ខិលិដ្ឋេ	១០៩	៤
កុសលោ	អកុសលោ	១៣១	៧
ភាវនា	ភាវនា-	១៦២	១៦
ធម្មេ	ធម្មោ	២១៨	១០
ហេតុយា ឯកវីស	នហេតុយា ឯកវីស	២៣៧	៧

សន្ធឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
គប្ប	គប្បី	៥	៦
កុសលធម៌	អកុសលធម៌	១៦	១៦
អកុសលធម៌	កុសលធម៌	២៦	៦
ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ	ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ	៣៦	១៧
គប្ប	គប្បី	៤០	៤
”	”	៤១	៧
គ្រប់បទទាំងអស់	គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់	៤២	៥
នៃកុសលធម៌	នៃអកុសលធម៌	៤៤	១៥
អព្យាកតធម៌ ។ល។ មានវារៈ ៣		៤៦	១៨
	អព្យាកតធម៌ ។ល។ មានវារៈ ៣	៤៧	២
អកុសលធម៌	ន្ទូវអកុសលធម៌	៤៨	៦
ន្ទូវអ-	ន្ទូវ	៥១	៤
អកុសលធម៌	កុសលធម៌	៥២	៣
មានវារៈ ។	មានវារៈ ៥ ។	៥៤	៥
ន្ទូវអកុសល-	ន្ទូវកុសល-	៥៥	១១
ន្ទូវអកុសលធម៌	ន្ទូវអកុសលធម៌	៥៧	៣

សន្លឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កុសលធម៌	ន្ទូវកុសលធម៌	៦៩	១៧
សំសដ្ឋ–	បិត្តសំសដ្ឋ–	៧៩	១២
ឆ័ក្ខុ	ក្ខឆ័	១០៧	១៨
កុលសធម៌	កុសលធម៌	១៣០	៩
ធម៌ជាអរណៈ ជាវិបាក	វិបាកធម៌ ជាអរណៈ	១៥៤	១៥
(ធម៌មានកម្មគឺកិលេស-	(ធម៌ដែលកម្មគឺកិលេស-	១៥៥	១៧
ការសន្យ	ការសន្យំ	១៦៤	៣
ពាំអស់	ពាំឆអស់	១៦៥	៦
ពាំឆគួរដល់	និឆគួរដល់	២១៤	១៩
គប្បីឲ្យស្តារ	គប្បីឲ្យពិស្តារ	២១៥	១២
ក្ខឆហេតុប្បច្ច័យ	ក្ខឆនហេតុប្បច្ច័យ	២៣៧	៧
ន្ទូវការសន្យ	ន្ទូវការសន្យំ	២៥៧	៨
”	”	២៥៨	១៤
នៃហេតុធម៌	នៃនហេតុធម៌	២៦៣	៨

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយជ្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :

Printing costs were kindly met by the follwing organizations

Wat. Sotoshu Chokoin Temple
Rev. Yoyu Miyashita
Mrs. Yoko Miyashita
Chokoin Danshintoichido
556 Ino Taiei-machi Katori-gun Chiba Japan

この本は次の方によって復刻されました。

宗教法人 曹洞宗 長興院
代表 宮下陽祐
寺族 宮下洋子
長興院 檀信徒一同
千葉県香取郡大栄町伊能556

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.106
"ABHIDHAMMA PITAKA"
Published by the Buddhist Institude, phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition 1994
printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・アビダルマピタカ第106巻
発　　行：プノンペン仏教研究所
復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会
発　　行：1994年12月8日
印刷・製本／弘前相互印刷株式会社
製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

INSTITUT BOUDDHIQUE